מספר 1964 שנה 39 י"ב אייר תשל"ה, 23.4.75 המחיר: 4.50 ל"י

# העולם הזה

# גילויים חדשים על הפרשה

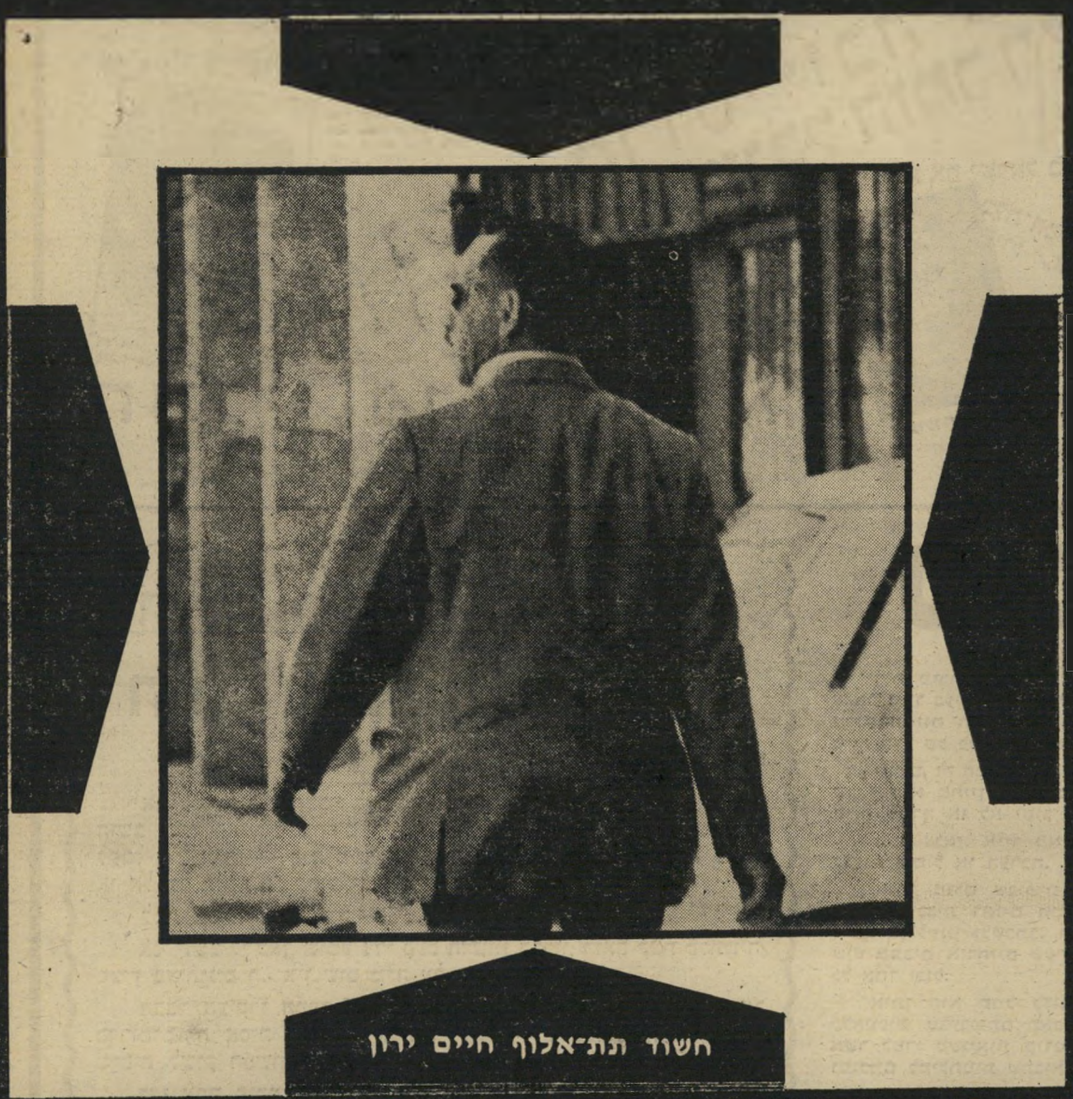

חשוד תת־אלוף חיים ירון

## כך חשף העולם הזה את פרשת

# השוחד בצמרת מערכת הביטחון

# ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל

ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון


# כך חגגו השנה חושבי ישראל

ידיעות אחרונות, 15-17.4.75

## איך אתם נראים (א):

# הנוד והבעיה היהודית

אמסטרדם

אם אתה נוסע ברכבת לאיזשהוא מקום וכשאתה מגיע לתחנה, אתה חושב שכל האנשים מחכים רק לך (או על־מנת להורגך או על־מנת לקבל את פניך) — פנה מייד אל התחנה הפסיכיאטרית הקרובה ביותר או אל כל תחנה פסיכיאטרית שהיא.

למה נזכרתי? או ככה —

אני יושב לי כאן, שומע מדי פעם חדשות ברדיו, רואה קצת טלוויזיה, מציץ בעיתונים ו... אין שום מלה על ישראל.

הדבר העיקרי המעסיק כרגע את כלי התקשורת כאן, הוא המצב בדרום־מזרח אסיה ותגובות ארה"ב, משאל עם בבריטניה על ההצ־טרפות לשוק המשותף, הפיכה קלה בצ'אד וזהו. אף מלה על ישראל.

ואז אתה פותח עיתון ישראלי כלשהו ואתה מגלה דבר פשוט — שבעצם כל מה שמתרחש בעולם מכוון לשתי מטרות בלבד: או, כרגיל, להרוס אותנו, או, לעתים רחוקות, לעזור לנו.

שום דבר בעולם לא מתרחש סתם. אין סתם. הכל מכוון לנקודה אחת ויחידה — ישראל. כל העולם מחכה לישראל בתחנה, או על־מנת להורגה או על־מנת לקבל את פניה.

כל נוד שנתקע בעולם מכוון אלינו לטוב ולרע. ותפקידם הקדוש של עיתוני ישראל הוא לרחרח היטב־היטב כל נוד ולהסביר לציבור נוסעי הרכבת — נגדנו או בעדנו.

כדי שתהיה לכם פרנסה יש לי גם סיפור מהחיים שזקוק באופן דחוף לפירוש ולפרשנות —

שלשום חציתי את הכביש וכמעט ונדרסתי על־ידי מכונית. שאלותי הן:

האם זו אנטישמיות שולית או שמא זוהי תופעה ההולכת ומתגברת באירופה ומהווה סכנה לעצם קיומנו? האם הושפע הנהג מהתעמולה הערבית? ואם כך — היכן ההסברה הישראלית? האם יש לראות בתו־פעות מעין אלה נטייה מסוכנת של דעת הקהל ההולנדית, שהיתה במשך השנה פרו ישראלית, אל הפרו־ערביות, בעיקבות סחטנות הנפט, ומה ניתן לעשות על מנת לעצור את הסחף המסוכן הזה? וכו' וכו' וכו'.

שתהיו בריאים.

**קובי ניב**

# כצ"ב 75'

רוח מזרחית העלתה ענני אבק מבעד לחלון המערכת. איתן הברברן*, כתב צבאי, סקר בעיון את הרשימה שהכין לגיליון החג וגירד בפדחתו בנחת. „היום, אחרי מילחמת יום הכיפורים," אומר איתן, „שוב אינך יכול להוציא לדפוס את אותם שירי הלל של פעם. המילחמה לימדה אותנו להיות אחרים, אמיתיים יותר, שונים."

שונים, זה המוטו שלו, זו תורת החיים לפיה הוא כותב וכותב. „קודם כל הקוראים שלי," הוא מחייך ואחר מרצין, כדרכם של כתבים צבאיים. „חשוב שיידעו, שיבינו שמה שקרה אז לא ישוב יותר."

כתב צבאי. אחד מאלו שעושים את „העבודה השחורה," למען כולנו, מבלי לצפות לגמול או הערכה.

איתן מרים שפופרת ומחייג. „אשה," הוא אומר, והאשה יודעת... יודעת וסולחת. בבית רואים אותו פחות ופחות. יודעים שעליו ללטש מישפטים, לבנות דימויים, לסגנן ולשכתב. הם, בבית, יודעים: אם לא הוא, אז מי? הם יודעים שיש כתבים אזרחיים שעושים מיליונים, אבל מישהו צריך להיות כתב צבאי, ולא כל אחד יכול.

איתן הוא סמל לדור חדש של כתבים צבאיים. מוצקים, בלונדינים ובלי־פלאטפוס. שבעבודתם האפורה תורמים רבות לניצחון שיבוא. דור חדש של כתבים, אשר למדו משגיאות קודמיהם, הפיקו לקחים מן המילחמות שעברו והם ערוכים ומוכנים למילחמות שתבואנה.

איתן משפשף כפותיו בהחלטיות. הרוח המיזרחית מוסיפה לנשב מבעד לחלון המישרד. „ציפי," קורא איתן בקולו העמוק, „צלצלי לעימוד ותגידי שישאירו מקום טוב, בסביבות אלף מילה."

אלף מילה וכל אחת שווה זהב, או כדור רובה. אשר יחד יהוו חוליה אחת בשלשלת סיפורי הגבורה השקטה של דור 75. דור שהוא גבוה יותר, חכם יותר, מתולתל יותר.

שעיר יותר.

---

* שם בדוי המורכב משמות כתבים צבאיים שונים.

# הודעה למחרחצים

| מי שמתרחץ | מי שמתרחץ |
|---|---|
| בחוף תל־אביב | בחוף נתניה |
| המעורב | הממולכד |
| אין לו חלק | אין לו חלק |
| בעולם הבא | בעולם הזה |

(הרבנות הראשית) (מישרד הביטחון)

# הארץ

ממישנתו של מייסדו

כל המצית נפש אחת מישראל כאילו הצית אולם מלא
ד"ר מ. זוארץ
(מתוך מאמר ב„למצית")


# קנטטה לפרשנדתא

## (לארבעה פרשנים נודניים ונוקהלה)

פרשן א: טורקיה ופורטוגל
פרשן ב: קמבודיה וויטנאם
כולם: טם טרטטם פרררם פם פם
פרשן א: הכל בוער, מתמוטט
פרשן ב: יש כירסום בעמדות, יש סחף ביחסים
מקהלה: מה עושים? מה עושים?
פרשן ג: הכל הרוס, הכל דועך
כולם: זה המתווך, המתווך, המתווך.
מקהלה: שיילך! שיילך!
פרשן ד: זה ברור שהוא נכשל! שהוא מעד! שהוא נפל
מקהלה: שיילך! שיילך!
פרשן ג: וגם אצלנו הוא ליכלך!
מקהלה: שיילך! שיילך!
פרשן ב: הוא היה נוירוטי
פרשן ג: הוא היה עצבני
מקהלה: ני ני ני, ני ני ני
פרשן א: ואנחנו לא אוהבים
פרשן ב: מתווכים מדיניים
כולם: כשהם עצבניים
פרשן ב: אנחנו אוהבים מתווכים מצליחים, מתווכים מחייכים
פרשן ד: עם קבלות פנים וקוקטיילים ודגים מלוחים
פרשן ג: אנחנו אוהבים מתווכים שפותרים עניינים
מקהלה: נים נים נים, נים נים נים
פרשן א: זה לא מספיק שמשתדלים, צריך גם להצליח, לא רק להכטיח
פרשן ב: ואנחנו תפסנו אותו על חם
מקהלה: טורקיה ופורטוגל, קמבודיה וויטנאם
כולם: ואנחנו הרי הכל יודעים כי אנחנו פרשנים מדיניים

פרשן ב: אנחנו נראה לו איך
מקהלה: שיילך! שיילך!
כולם: אנחנו נחסל אותו, נכתוב עליו ספר לבן
פרשן א: נאכל לו את הלב
פרשן ב: והכבד
פרשן ג: והכליות
פרשן ד: והקורקבן.
כולם: אנחנו קובעים ומעריכים וחוזים
פרשן א: כי בתעודת השליש הוא צבר לא יותר מארבעים אחוזים.
כולם:
פרשן ב: זה בלתי מספיק, זה לא עובר
כולם: הוא אותנו כבר לא ייסדר,
הוא אצלנו נשאר כיתה
מקהלה: הוא אצלנו יחמוק בעיטה.

* * *

פרשן ד: ואז נסביר מעל עמוד שלוש
פרשן ג: למה ז'נבה זה כמו ליפול על הראש
פרשן ב: ונשב במערכת
כולם: טרידליכם טרודליכים
פרשן ב: ונכתוב רצנזיות ומאמרים ומכתבים
פרשן א: על כוחנו הרב
פרשן ג: ועל האופציות הצבאיות
מקהלה: שלחי לי תחתונים
תחתונים וגופיות
כולם: ואז תצא האש מבית סוקולוב
ותשרוף ותצית את העולם כולו
ושיר נשיר לגבורה ולעוצמה
ולצוק העתים
ובקול תרועה נבכה את המתים
מקהלה: מתים, מתים, מתים.

...בה יצר נכסי חרבות לאומיים וכלל אנושיים


**נותרו עוד 23 ימים**

לסיום ספירת העומר

●

מהמאחרים ייגבה
קנס פיגורים
בשיעור 20%


## דבר המערכת

## מיזוג גלויות?

חדירתו של אותו מטוס קומוניסטי אל מרחבנו השמימי וסרבנותו להיענות לאיתותיהם של כפיריינו (תרתי משמע), נתנה בידינו הזדמנות נאה לעשות לצימצום הפערים ולקירוב הלבבות בין עדות ישראל.

שאילו מפוצצים היינו אותו זד מעופף בעודנו באוויר, והיו נוסעיו מתנפצים אל שדותינו החרושים היטב, היה בכך יותר מהדאה סתם כי אין אנו מבחינים בין אזיאת לבין בן־אאורופה הנאורה. רוצה לומר שאין למוצא העדתי כל חלק בשיקולינו הביטחוניים, וכמעשה הלובים „הטשאחטשאחים" כן ייעשה לבני ערבות אוקראינה הנאות שבהן בילינו שנות נעורינו.

ואילו עתה, משהמשיך זה בטיסתו, כיצד ניישיר מבט אל עיניהם החומות של אחינו הנחשלים? נמצא שיש אמת בטענות שונאינו בדבר יחס של איפה ואיפה.

וראוי לתקן עוולה זו קודם שיתפרעו.

## בקשה צנועה

מישטרת ישראל, כך גונב לאוזנינו, עומדת לחשוף פרשת רצח סבוכה ופתלתלה, ואף מצאה חשוד חדש להתגאות בו.

והלב זועק. מה פסול מצאו באותו י. ביכונסקי, שהלכו לחפש חשודים יפים ממנו? שהרי לא קם לעם ישראל חשוד נאה כמותו שיש בו מיזוג מופלא של „כישורים" ו„פעילויות" המתאימים לשולחו אל התליין לתפארת מדינתנו. שאם נאמר זה חף מפשע, מי המה הפושעים?

ובקשה צנועה עימנו. בל יוזנח ביכונסקי אף אם תוכח חפותו. שכן דווקא חפותו היא אשמתו, שהיה ראוי להרוג ולא הרג.

„טובים השניים מן האחד," אמרו חז"ל. ודומה שכוונו לעניין זה. וגם מן המידה החינוכית יש פה.

מ. צ.

# תשקיף

## מי יזם ביקור שר־החוץ השבדי?

ביקורו של שר־החוץ השבדי בישראל, השבוע, הוא חלק ממסע־הלחצים שמפעיל שר־החוץ האמריקאי, הד"ר הנרי קיסינג'ר, על ישראל.

הביקור נערך ביוזמתו של קיסינג'ר, שתבע מממשלת שוודיה, כמו מממשלות ידידותיות אחרות לישראל, לאיים שיאלצו להעריך את מדיניותם המזרח־תיכונית מחדש, אם לא תגלה ישראל גמישות רבה יותר במשא־ומתן עם מדינות־ערב.

שליחותו של שר־החוץ השבדי היתה כה כהוה עד שכבר לבוא לארץ גם בהעדרו של שר־החוץ יגאל אלון.

## מבצעי „סבוי" לדין צבאי

חקירת שיבעת הערבים העצורים בפרשת מכון „סבוי" בתל־אביב, הועברה מידי שילטונות צה"ל לידי המישטרה, כמטרה להכין את חומר העדויות נגדם כדי שניתן יהיה להעמידם לדין בהקדם בפני בית־דין צבאי.

שניים מהפידאיון יואשמו, ככל הנראה, בהשתייכות לאירגון עוין ובנטילת חלק פעיל ברצח, ואילו חמשת הספנים, שהובילו את ספינת־האם שממנה זינקה סירת המבצעים, יואשמו בסיוע לרצח.

## מי ידע על ביקור הרוסים?

שר־המישפטים חיים צדוק נטל על עצמו כמשימה ראשונה במעלה להילחם בהדלפות מדיוני הממשלה וסודותיה. אחרי שבשבוע שעבר הודיע יצחק רבין בישיבת הממשלה כי הוא עצמו, יחד עם צדוק, יהוו את צוות־החקירה שיחקור את מקור ההדלפה על ביקור השליחים הסובייטים בארץ, גוייסו האמצעים והכוחות לגלות את המדליפים „בכל מחיר," מבלי להתחשב במעמדם.

עתה ברור כי פחות מעשרה איש ידעו על ביקור הרוסים, ביניהם ראש־הממשלה עצמו, שר־החוץ יגאל אלון ושר־הביטחון שמעון פרס. אל רשימה זו מצטרפים מנכ"ל מישרד־החוץ דויד („הג'ינג'י") קידרון, ראש לישכתו של רבין אלי מזרחי, דוברו של רבין דן פתיר ויועציו של שר־הביטחון, האלופים (מיל.) יהושפט הרכבי ויובל נאמן.

## צמרת הגיש התפטרות

רב־פקד אברהם צמרת, מי שהיה האחראי על הצוות השני של חקירת רצח רחל הדר, הגיש בתחילת השבוע את התפטרותו מהמישטרה עם פירסום טענת הצוות ה־שלישי, בראשותו של סגן־ניצב שאול מרקוס, כי הרוצח הינו עמוס כרנס ולא יורם ביכונסקי.

צמרת טען כי הוא עדיין משוכנע שביכונסקי הוא הרוצח, אולם הוא יודע שנכשל בהוכחת טענתו זו, ולכן הוא מתפטר. מפכ"ל המישטרה, שאול רוזוליו, עדיין לא החליט אם לקבל את התפטרות צמרת או לדחותה.

## מיטען־חבלה בבית לובה אליאב

מיטען־חבלה התגלה בשבוע שעבר בחצר הבית בתל־אביב שבו מתגורר ח"כ אריה („לובה") אליאב.

המיטען, שהיה מורכב מג'ריקן, ובו חומרים דליקים ופתילים, נתגלה על־ידי אחד משכניו־הבית, שהזעיק את המישטרה, וזו סילקה את המיטען.

## מפקד המחוז רוגז

מפקד המחוז הצפוני של המישטרה, ניצב שמעון אשר, התגונן בפני מפכ"ל המישטרה, שאול רוזוליו, על כי נודע לו רק משידורי החדשות ברדיו, כי עמוס ברנס, החשוד החדש ברצח רחל הדר, הודה בי אשמה.

אשד טען כנגד ראש צוות החקירה, סגן־ניצב שאול מרקוס, כי הוא העלים ממנו עובדות, למרות שאשד הוא האחראי על החקירה, ודיווח ישירות לרוזוליו על כל מימצא.

## „הפרפר היהודי" מפרסם זיכרונותיו

שמעון רימובסקי, מי שהיה במשך 29 שנים אסיר בכתי־סוהר סובייטים ובמחנות־כפייה בסיביר ונחשב כאחד הבריחות ממחנות־מעצר רוסיים, עומד להוציא לאור את ספר־זיכרונותיו, שידעת אותם שקראו

## זוועות מול בית ראש־העיריה

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, נפל בעצמו קורבן למיבדה עיוור, שאין בכוח השיטטויות לסילוק מול ביתו של „ציבי" בשכונת אפקה, במהלך בשורשים מעד מחברת, התמקמה חבורת יצאניות, המוטקת בקבוצת נקוחות משעות הלילה בין שני שיבדי בניני־ענק הנבנים ע"י־די חברת „שיכון־עובדים".

פניותיו של ראש־העיר למישטרה למנוע את המיבדה מזד פתח ביתו לא נשאו עד כה פרי.

אותו אינו נופל מעלילות הבריחה של הנרי („פרפר") שרייר.

רימובסקי, שעלה לישראל לפני שש שנים מבריתהמועצות, הוא נכה, ששתי רגליו נקטעו אחרי אחת מבריחותיו. במחנות־הכפייה הסובייטיים זכה בתואר „אימת העולם המוזהם". סיפרו, שאותו כתב בשיתוף עם העיתונאית אלה ברקת, ייצא את השם: אני לובה ז'יד — אימת העולם המזוהם.

## בג"ץ ידון בקולנוע בשבתות

בעליו של קולנוע אלנבי בתל־אביב, אורגד ורדימון, עומד לפנות בבג"ץ נגד עיריית תל־אביב, אם יימשכו הלחצים עליו לסגירת בית־הקולנוע שלו בלילות־שבת.

ורדימון מודיע לאפשרות שבג"ץ כזה עלול לגרום לסגירתם של כל בתי־הקולנוע הפועלים בתל־אביב בלילות־שבת.

„זה אולי יהרוג את תל־אביב לשנה שנתיים, אבל יגרום לכך שראש־העיר הבא יעמוד בהבטחותיו, והבעייה תיפתר באופן רישמי." (ראה כתבה בעמודים 36־37).

ורדימון הכחיש כי תבע פיצוי כספי מהעירייה תמורת סגירת בית־הקולנוע שלו בערבי־שבת. טען כי דחה בעצמו הצעה לקבל פיצוי כספי תמורת הסגירה. בהתאחדות בעלי־בתי־הקולנוע נפלה החלטה שבעלי בתי־הקולנוע, הפועלים בלילות־שבת, יפצו כספית את בתי־הקולנוע הסגורים.

## נאפוליונצ'יק נגד גיבורצ'יק בחיפה

הריב בין ראש־עיריית חיפה, יוסף אלמוגי, לבין מזכיר מועצת פועלי חיפה, אליעזר מולק, הגיע בשבועות האחרונים לשיאים חדשים.

אלמוגי דאג לכך כי בטכס יום הזיכרון לחללי צה"ל, שנערך בגן־הזיכרון בעיר, יוצב מושבו של

## דדו נפגע מ„מחלת הרמטכ"לים"

רב־אלוף (מיל.) דוד („דדו") אלעזר, מי שכיהן כרמטכ"ל, וכיום הוא מנכ"ל חברת הספנות „צי־ם", אושפז במשך שבוע בבית־חולים. דדו עדיין רתוק למיטתו בביתו, וייתכן כי יזדקק לאישפוז נוסף.

פגיעתו של דדו נגרמה בעת מישחק טניס, וקיים לגביו חשש לדיסקום בחוט־השידרה. בשעתו, בעת שכיהן כרמטכ"ל, שבר דדו את ידו בעת מישחק־טניס.

מולק בקצה הבמה, ואילו לבמת מיצעד המחוללות, שנערך ביום העצמאות בנוכחות ראש־הממשלה, לא הוזמן מולק כלל.

השניים משמיצים זה את זה, כאשר אלמוגי מכנה את מולק בשם נאפוליונצ'יק, ואילו מולק את אלמוגי בשם הגיבורצ'יק.

## שגרירות ארה"ב שואלת על ח"כ קצב

שגרירות ארצות־הברית פנתה בשבוע שעבר למישרד־החוץ בבקשה לברר עבורה מהם תפקידיה השונים של חברת־הכנסת נוזהת קצב.

פניה בלתי־שיגרתית זו באה בעיקבות שיחה שהיתה לח"כ קצב עם רעייתו של עוזר שר־החוץ האמריקאי ג'וזף סיסקו, בעת הביקור האחרון של קיסינג'ר בארץ. באותה שיחה סיפרה קצב לסיסקו כי היא משמשת כיושבת־ראש המועצה הישראלית ל־צרכנות.

כששבה לארצות־הברית נמסר לגברת סיסקו, העוסקת בענייני צרכנות בארצה, כי כבר למעלה משנה אין קצב יושבת ראש המועצה הישראלית, והיא ביקשה מהשגרירות בארץ לבדוק זאת.

## המישטרה חוקרת נפח המקררים

המטה הארצי של מישטרת ישראל פתח בחקירת־חונאה של קוני מקררים באמצעות פירסום מודעה של נפח־המקרר.

המודעה הציבורית לצרכנות פירסמה כי יצרני מקררים מפרסמים מודעות ופרוספקטים שמהם משתמע כאילו נפח המקרר הוא מיספר קובים מסויים, בעוד שלמעשה הנפח שונה לחלוטין.

## חוג בית

עם אורי אבנרי יתקיים בחיפה, היום, יום רביעי, ח־23 באפריל, בשעה 20.00, בבית גוטסמן, רח' יפה־נוף 20, הכרמל. הדיון ייסוב על איחוד מחנה השלום ותפקידי מרי. פעילי התנועה ואוהדיה מוזמנים.

# החלק הקשה בנסיעת עסקים הם העסקים - לא הנסיעה.

אבל לופטהנזה יכולה להקל עליך גם בעסקים. לופטהנזה תספק לך מגוון עצום של אינפורמציה שימושית ושירותים בגרמניה ובהרבה ארצות שבהן לופטהנזה מיוצגת — כלומר בכל מקום.

לכן, למה לך לבזבז זמן כדי לחפש את מה שלופטהנזה מצאה מזמן?

לופטהנזה תספק לך אינפורמציה כלכלית ולפעמים אפילו כתובות וקשרים, התנאים במכס, פרטים על ירידים מקצועיים במסלול נסיעתך וכל מיני פרטים שתרצה לדעת.

לופטהנזה תזמין למענך מלון, שכירונית Avis, תארגן למענך שירותי מזכירות ותרגום. השירות גם כולל כמובן טיפים על קניות ואתרי ביקור.

אם אתה עסוק מכדי ללכת לסוכן הנסיעות שלך או אפילו לטלפן אלינו — עליך רק למלא את התלוש המצורף ולשגרו בדואר. אנחנו נדאג לכך שנסיעת העסקים הבאה שלך תהיה מוכנה כראוי.

בעצם אנו חברת התעופה של אנשי העסקים.

## תלוש

לכבוד
לופטהנזה, רח' הירקון 75, תל-אביב.
אני מעונין באינפורמציה ביחס ל-

☐ תערוכות וירידים
☐ סיורים מקצועיים
☐ תיורים

ארץ .....

(אנא סמן × במקום המתאים)

שם .....
כתובת .....
טלפון .....
החברה .....
סוכן הנסיעות שלי הוא .....

**Lufthansa**

לופטהנזה, תל-אביב, רח' הירקון 75, טלפון 53020, 53030

לופטהנזה מייצגת את משרד התיירות הגרמני בישראל

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גליונות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ. העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

# קריאה יקרה.

שלוש דמויות נשיות מפורסמות תרם העולם הזה לפולקלור הישראלי: רחל המרחלת, רותי ורד ולילי גלילי. שלושתן לא היו ולא נבראו.

השלוש, שהיו אמורות להיות חברות מערכת העולם הזה, וערכו במרוצת 25 השנים האחרונות כמה ממדורי העתון, לא היו אלא שמות־עט, שמאחוריהם הסתתרו בתקופות שונות חברי מערכת שונים.

היום כבר מותר לגלות. אבל היו זמנים בהם היה זה אחד הסודות השמורים ביותר של המערכת. בשנות ה־50 וה־60 נתקל כל חבר מערכת שיצא לסיקור או פגש אנשים, בשאלה הבלתי נמנעת: „דחילק, מי זאת לילי גלילי?" או בבקשה: „עשה לי טובה אישית, תן לי את כתובתה של רותי ורד." אפילו אישי ציבור ומעלה, אותם פגשנו בהזדמנויות שונות, ושלא היינו מעלים על דעתנו שהם מתעניינים במדורים הקלים בעתון, היו נוהגים להפליט, כבדרך אגב: „בחורה שנונה מאד, הרותי הזאת שלכם..." או „מאין היא יודעת הכל, הרחל המרחלת הזאת?"

למישחק הניחושים הכללי, לו היו שותפים במשך תקופה ארוכה כל קוראי העולם הזה, סייעה לא במעט העובדה שהשלישייה הנשית של העולם הזה לא היתה מופשטת. לכל אחת מהשלוש היתה דמות מוגדרת, שקפצה לעיני הקוראים מדי שבוע מכותרת מדורה. לילי גלילי, בעלת תיסרוקת זנב הסוס, ערכה שנים רבות את המדור הסאטירי שנקרא בשם העולם הבא. רחל המרחלת, ששמה מקשט את מדור החברה בעתון עד היום, היתה בלונדית זוהרת, ואילו רותי ורד, שעמדה מאחורי המדור מכתבים לרותי, היתה תחילה צעירה תמימה בעלת לחיים עגלגלות, שבמרוצת השנים החליפה דמות והוסיפה שנים ומישקל.

רחל המרחלת היא הצעירה בבנות העתון. היא נולדה רק באמצע שנות ה־60, ואולי בזכות זו היא מחזיקה מעמד עד עצם היום הזה. רותי ורד ולילי גלילי, שלעיתים קרובות ניהלו מעל דפי אותו גליון מילחמת עקיצות הדדית ומשעשעת, הקדימו אותה בכעשר שנים.

מאחורי דמותה של לילי גלילי הסתתרו כמעט תמיד גברים. המדור הסאטירי שלה נערך חליפות על־ידי מיכאל אלמז, אורי סלע, שמעון צבר, יגאל לביב, חנוך לוין, שמואל שי וחיים בנאי. העולם הבא מצא תחליף במדורים סאטיריים אחרים. תחילה היה זה מדורו של דן בן־אמוץ, הנהלת חשבונות, אותו ירש המדור הסאטירי הנוכחי, ZOO הארץ.

רק רותי ורד שבקה חיים, ועמה המדור מכתבים לרותי, שבמשך שנים רבות היה אחד מתווי־הזהות של העולם הזה, כמו האריה השואג או השער האחורי.

## זעקת הבדידות

„מכתבים לרותי" נולד בתקופה שבה עדיין לא הופיעו מדורי שידוכים בעמודי המודעות הקטנות של העתונות הישראלית. מי שהולידו אותו היו בעצם קוראי העתון. הם היו מציפים את דואר המערכת בבקשות לפרסם קריאות שלהם להתכתבות. בחורים ביקשו מנערות לכתוב להם. נערות רצו להתכתב עם נערים. במדור המכתבים של המערכת, המוקדש כולו לדרישותיהם של הקוראים, לא נמצא מקום לבקשות התכתבות מסוג זה. הן נזרקו תחילה לסל.

אבל כאשר רבו המכתבים ותכפו, הסתבר כי הם מהווים סימפטום לצורך חברתי מעיק, מאחורי ערימת המכתבים, הסטנדרטיים כמעט, של בני דור תש"ח, הסתתרה זעקה גדולה. זעקת הבדידות.

היו הרבה אנשים בודדים בישראל של תחילת שנות ה־50, רבים מהם היו צעירים. מסיימי שירות צבאי שחזרו לחיים האזרחיים ומצאו את עצמם ללא חברה, עולים חדשים שהיתקשו להיקלט בארץ וסתם צעירים שהיו להם בעיות ביצירת קשר עם עמוד שלם. מילבד השירות שהעניק למבקשי היתקשרות, הוא היווה חומר קריאה מרתק גם לקוראים שלא היה להם כל עניין בהתכתבות עם אחרים. שטף המכתבים שהגיעו למדור איפשר את פירסום המוחרים שבהם, לעיתים באריכות. ולמרות שכותבי המכתבים שהתפרסמו נשארו אלמונים לגבי מרבית הקוראים, יכלו מכתביהם לשקף, יותר מכל כתבה או מחקר, את דמותו, אופיו וסיגנונו של הנוער הישראלי.

אפשר היה למצוא שם הכל, במכתבים האלה. את הלבטים, החרדות, התהיות והתיקוות של צעירי המדינה; את תחומי ההתעניינות שלהם. ניתן היה לגלות באמצעות המכתבים את עולם המושגים החדש שנוצר בארץ ואת חידושי השפה החיה. אפשר היה לצחוק עמם וגם לבכות. אך בעיקר היטיבו המכתבים לצייר את כותביהם: דמויות חיות של בשר ודם, כפי שהן נראות בעיני עצמן ובעיני זולתן.

לא מעט חתונות נערכו בישראל בזכות מכתבים לרותי. כמה מקוראי העולם הזה כיום הם ודאי פרי רומנים שהחלו במכתב תמים למדור.

המדור האריך ימים גם אחרי שסילבי קשת פרשה מהעולם הזה. היתה לו כבר זכות קיום עצמאית וסיגנון מיוחד לו. אחרי סילבי היתה זיוה יריב (כיום בעלת טור בידיעות אחרונות) רותי, ואת מקומה שלה מילאה אחר־כך תמר מרוז (כיום בעלת טור במוסף הארץ). המעורבות של עורכות המדור במכתבים ובחומר הנילווה אליהם, גרמה לא פעם לכך שחלק ניכר מהמכתבים למדור היו מופנים לרותי עצמה. קוראים רבים התעניינו בה, התאהבו בה, ביקשו לפוגשה ולהכירה אישית. לאלה ודאי נגרמה עוגמת־נפש כשגילו באחד הימים כי רותי אינה אלא דמות ערטילאית.

מכתבים לרותי חדל מלהתפרסם באמצע שנות ה־60. מאז מורגש חסרונו לא רק כאמצעי התיקשורת בין קוראי העתון, אלא גם כצוהר באמצעותו ניתן לנו, ולשאר הקוראים, להציץ לעבר הציבור עבורו אנו כותבים.

## לשבת ולכתוב!

**חדר זה שבור**, אנו מבקשים עתה למלא מחדש.

בשבועות הקרובים יופיע מכתבים לרותי בגילגולו החדש, שישא את השם מכתבים לציפי. ביסודו תהיה מתכונתו דומה. עיקר תוכנו יהיו מכתבי קוראים וקוראות המבקשים לעצמם חברים לעט. גם הטכניקה במקרה זה תהיה זהה. קוראים שיכתבו למדור מתבקשים לתאר, בקיצור האפשרי, את עצמם, את תחומי התעניינותם, את נושאי ההתכתבות ואת נושאיה. המכתבים יתפרסמו ללא שם, בציון מיספר סידורי בלבד, שיאפשר את הפניית הדואר שיגיע לנמען.

הקוראים, המוזמנים בזה לשגר את מיכתביהם למדור, יציינו על גבי מעטפות מכתביהם את הכתובת: מכתבים לציפי, העולם הזה, תא־דואר 136, תל־אביב. קוראים שיבקשו לכתוב תגובות למיכתב שיתפרסם במדור, יציינו בנוסף על מעטפת מיכתבם את מיספר המיכתב שהתפרסם. למיכתבים אלה יש לצרף בול בערך של 50 אגורות.

אולם זה אינו הכל. יש בכוונתנו ליצור מדור שהוא מעבר לפינה של דואר־לבבות. היינו רוצים לראות בו במה לביטוי בעיות אישיות של אנשים צעירים בארץ הזאת. משהו שידון ויטפל בנושאים שונים לחלוטין מאלה הבאים לידי ביטוי בשאר מדורי העתון. שקוראים ידונו בו ויתווכחו על ענייניים שבינו לבינה, על בעיות של אנשים שהם לבד, על לבטים של גרושות וגרושים או על המיכשולים הנערמים בדרכו של זוג צעיר אל האושר.

לציפי שמאחורי המדור לא יהיו יומרות להשיא עצות לאנשים בעניינים מסוג „החבר שלי עזב אותי ויוצא עכשיו עם חברתי הטובה ביותר, מה עלי לעשות כדי להשיב את ליבו אלי?" אבל היא תשמח לפרסם בעיות המתעוררות ביחסים הנורמליים בין אנשים, בתנאי שתועלינה בכנות, ולשתף קוראים אחרים בסיפורים מתוך ניסיונם האישי, כיצד התמודדו הם ופתרו מצבים דומים.

יש באמתחתנו שד הרבה רעיונות לגבי המדור הזה, שיתגבשו תוך מהלך הרצתו. כך, למשל, היינו רוצים למצוא דרך הולמת למיפגשים עיוורים בין המשתתפים במדור, על סמך קריאת מכתביהם בלבד. אנו מתכוונים גם שהוא ישמש במיוחד חיילים, המשרתים במקומות מרוחקים והמתקשים בשל כך ביצירת קשרים חברתיים בעורף. על מנת לעודד השתתפות פעילה של קוראים במדור, אנחנו מתכננים גם הענקת פרסים ומתנות למיבצעים מיוחדים שייערכו במיסגרתו.

רעיונות מסוג זה ואחרים, ניתן יהיה לממש רק בשיתוף־פעולה הדוק עמך, הקורא/ת. אני מקוה שלכשיחל המדור להופיע הוא יקסום לך, יגרה את סקרנותך ויעורר בך את הרצון להשתתף בו. בינתיים אתה יכול לחרום את תרומתך בדרך הפשוטה — לשבת ולכתוב: לבקש שותף להתכתבות, להעלות על הכתב בעיה אישית מעיקה או פשוט לספר על חוויה אישית מעניינת שנקלעת אליה.

**ולא לשכוח — הכתובת:** מכתבים לציפי, העולם הזה, ת.ד. 136, תל־אביב.

אנחנו כבר בדרך לתיבת־הדואר.

רותי | סילבי | זיוה | תמר

הנשים מאחורי המסיכה

## האהובה המופשטת

„מכתבים לרותי" הפך לאחד המדורים הפופולאריים ביותר של העולם הזה. הוא התרחב מטור צר במדור המודעות לטור ארוך, שבו נכתבו מכתבים בנושאים שונים ומגוונים ביותר. אחרי שסילבי קשת עזבה את המדור, הוא נמסר לידיה של זיוה יריב, שהיתה אז סטודנטית לספרות באוניברסיטה העברית. זיוה יריב הפכה את המדור לאחד הפופולאריים ביותר בעתון. היא הפכה את רותי לדמות מוכרת, שהיתה מעורבת בחיי הקוראים, ייעצה להם, ניחמה אותם, שמחה עמם ואף כעסה עליהם.

כך נוצר הרעיון להקדיש טור אחד בעתון למדור התכתביות. המדור, שנשא את השם מכתבים לרותי, הופיע לראשונה בספטמבר 1953 (העולם הזה 830), כשגיליון העולם הזה הכיל 16 עמודים ומחירו היה 220 פרוטה. ההכרזה על פתיחת המדור היתה בנוסח דלהלן:

„בהתאם לבקשות מאות קוראים החליטה מערכת העולם הזה לתת מקום קבוע במדור המודעות למכתבי צעירים המבקשים להתכתב עם צעירות, ולמכתבי צעירות המבקשות להתכתב עם צעירים. המערכת הטילה עלי (רותי) לנהל מדור זה. במדור אפרסם מכתבי קוראים שלא יעלו על 50 מילה, שלא יכילו פרטים אינטימיים והערות בלתי הוגנות. לא אפרסם גם מכתבים שאינם נושאים שם וכתובת מלאים, או שמישהו כתבם עבור מישהו אחר. הכותבים יכולים לציין במכתבים את הנושאים עליהם הם מבקשים לכתוב, חוברות ותכונות של עצמם.

אני לא אפרסם את שמות הכותבים וכתובותיהם, אלא אפרסם תחת כל מיכתב מיספר סידורי. את התשובות עם השם והכתובת של הכותבים, יש לשלוח אלי ואני אמציאם לבעל המכתב המקורי.

הצלחת המדור היתה מיידית. המכתבים שהגיעו עבור רותי קברו תחתם את כל שאר המכתבים שהגיעו לדואר המערכת. תחילה היו אלה מכתבים לאקוניים, בנוסח כמעט אחיד:

● בחורה בת 19 מבקשת להתכתב עם בחור אמיץ וטוב־לב, נחמד למראה ובעל שכל ישר, שיהיה גם קצת אמן: צייר, שחקן, סופר, עתונאי... או כל בחור אחר שקרוב לאמנות ומעוניין לכתוב עליה.

● אני בן 17 עם המון מעלות גאוניות שאחת מהן היא זו שיש לי שיער בלונדיני. חוץ מזה אין לי כל תסביכים או התקפות של מרה שחורה. אבל יש לי כרסיסה ב„דן".

● אם את נחמדה ואינך מעשנת, ונוסף לכך אינך מתנגדת להכיר בחור בן 23, שבעיניו בילוי בבית־קפה דחוס אינו נחשב לשיא החיים, יש לך כאן הזדמנות מצויינת.

● הוא חייל צעיר המבקש את הנערות שתיאותנה לכתוב לו לשכוח את כל הדעות הקדומות על חיילים. אלה שיכתבו אליו חייבות להיות גבוהות, חמודות ומעניינות במידה מספקת כדי לבדר אותו בשעמומו. תחביביו: טיולים ברכב וברגל, סרטים טובים ובילוי בחברה מצומצמת, לעיתים עד שניים. את הנושאים להתכתבות הוא משאיר לבחירתה.

במשך חודשים מיספר הופיע המדור בנוסח זה, כשרותי ורד לא היתה אלא סילבי קשת, אז מגיהה ועורכת כיתוב במערכת. תוך כדי עריכת המכתבים היתגלה גם כישרון הכתיבה השנון של סילבי. תחילה היא הוסיפה הערות למכתבים. אחר־כך צירפה קטעים משלה בין מיכתב למיכתב. במרוצת הזמן נוספו למדור גם קטעי רכילות (ציפור קטנה לחשה לי...), דיוקנים של טיפוסים (נערת השבוע), הערות אישיות על ספרים, סרטים, אנשים ותופעות. בעצם, מה לא?

# בן ילדך ילמד באוניברסיטה!

אם תחסוך עבורו ב"חסון להשכלה גבוהה", תכנית המבטיחה את חינוכו הגבוה של ילדך כבר עכשיו. כשילדך עדיין ילד.

ביכולתך לחסוך עבורו עד 10.000 ל"י במשך תקופה של עד 154 חודש.

החסכון נושא ריבית וצמוד למדד. זכאיניה לאוניברסיטה יעמוד לרשות ילדך סכום החסכון בתוספת חלוואה של עד 10.000 ל"י בריבית בלתי צמודה של 10%.

ההלוואה תנתן לתקופה של עד 13 שנה. בסוף בן יהנה ילדך ממענק מיוחד של בנק הפועלים של עד 500 ל"י.

אם יווחר על ההלוואה יהנה מעוד מענק של עד 1,200 ל"י.

כן. אם תחסוך עכשיו ב"חסון להשכלה גבוהה", גם ילדך ילמד באוניברסיטה.

עוד הישג של המהפכה השקטה.

פרטים בכל סניפי בנק הפועלים ובנק יפת.

"חסון להשכלה גבוהה"
תכנית החסכון הבלעדית של בנק הפועלים

בנק הפועלים בע"מ

המהפכה השקטה

אריאלי

# בגין הגיש אולטימטום: אסור להשמיט מדבריו אף מילה אחת

■ במשך שעות ארוכות עסקו השבוע עובדי הטלוויזיה באיום מילחמתי: לא מצד אר־צות־הברית או מצריים, אלא מצד **מנחם בגין**. מנהיג־חרות רתח, והודיע זאת בפה מלא בארי־כות לכל מי שהיה מוכן להאזין. הסיבה: כאשר חזר לארץ ורואיין על־ידי הטלוויזיה בנמל־התעופה לוד, הקדים בגין לדבריו הפוליטיים הספד פא־תטי לחללי־צה"ל. מאחר שהר־אין לא שודר ביום־הזיכרון, כמצופה, אלא ביום־העצמאות, השמיטו העורכים פסוקים אלה, שידרו רק את החלק המדיני. בגין לא השלים עם הקיצוץ, הודיע לאנשי הטלוויזיה בצורה אולטימטיבית שהוא אוסר עלי־הם להשמיט להבא אפילו מילה אחת מן הדברים שהוא מוסר לשידור.

■ חבר־הכנסת **אריה** („לובה") **אליאב** עובד כ־סניטר־מתנדב שלוש פעמים ב־שבוע בבית־החולים איכילוב. באחד הימים נזדמן לבית־החולים הכתב **דודו אזרן**. כששמע שוער בית־החולים כי דודו הוא עיתונאי, אמר לו: „בחייך, אם אתה מהעיתון, יש לי משהו להראות לך! יש פה משוגע אחד, עובד־ניקיון, ש־מספר לכולם שהוא חבר־כנסת, וכולם עושים את עצמם כאילו הם מאמינים לו."

■ אליאב עצמו הגדיר את עצמו, בראיון שנתן לשבועון האמריקאי טיים, כ„יונה עם ציפורניים". טיים קבע שאליאב ואורי אבנרי הם שני הדוברים הכישרוניים ביותר של מחנה ת־יונים בישראל, ואילו **אריק שרון** הוא דובר הגיצים.

■ הד"ר **נחום גולדמן** התארח במלון הילטון הירושל־מי. בחדר לידו שיכן שתי מז־כירות צעירות. בעת שהיה עסוק בישיבות ופגישות, חיו שתי המזכירות סועדות במיס־עדת־המלון היקרה, בחברת חבריהן, על חשבון הבוס. כש־הוגש לגולדמן החשבון השמן הוא שילם ללא אומר, אך הפטיר כלאחר־יד: „את החש־בון האמיתי כבר אסדר איתן אחר־כך."

■ יו"ר המועצה לצרכנות, ח"כ **משה שחל**, זכה בהפ־תעה כשנפגש, בעת שהותו ב־אוסטרליה, עם סגן ראש־הממ־שלה ושר־האוצר שם, **ג'ון קרנס**. השר סיפר לו כי נפגש עם **פיניצ'** מלך סעודיה, יו־מיים לפני הרצחו, וכי המלך הצהיר באוזניו שהוא מוכן ל־הרדיון של **דידי מנוסי**, יום השישי הקצר. בתום ההקלטה אמר הורביץ לידלין: „אתה הרבה פחות למד ממה ש־חשבתי!"

■ חבר מערכת מעריב **דב גולדשטיין**, שכתב את הספר לך שמיים, לך ארץ מפי **עזר ויצמן**, אחרי שזה דיבר ב־משך מאות שעות למכשיר־ידי **מנחם איילון**, יושב־ראש מרכז השילטון המקומי וראש עיריית חולון, שקרא ל־עברו: „כל הכבוד, תדי, לא ידעתי שאתה מדבר גם ספר־דית." השיב קולק בשניות החצופה האופיינית לו: „ומה אני לא יודעת לעשות?" מאוחר יותר, כאשר שיבח איילון את ירושלים, התריס לעברו קולק: „אתה בא לירושלים רק כשיש צרות בעירייה!"

■ קברניט אל־על, **אורי יפה**, הדהים השבוע את חוג יושבי אכסודוס, בספרו כי מישטרת גמל־התעופה בן־גור־יון עצרה קברניט של חברת־התעופה האמריקאית טי.וו.איי. הסביר יפה: „כשהתקדם מטוסו לנמל־התעופה הישראלי, אמר הקברניט לנוסעים: ‚גבירותי ורבותי', בעוד' דקות ספורות ננחת בשדה התעופה בן־גוריון. נא להזיז את מחוגי השעון 25 שנה אחרונית."

■ בעיית בתי־הקולנוע ה־פתוחים בלילות־השבת מלווה את ראש־עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ") **להט** מאז תחילת הקדנצייה שלו. השבוע סיפר להט שהוא עצמו היה נוהג לבלות בערבי־שבת בבתי־הקולנוע. פעם, בצאתו מהצגה בשעה שתיים בלילה בחברת אשתו **זיוה**, ניגשה אליהם קבוצת גימנזיסטים, שאמרו ל־ראש־העירייה: „צ'יצ', אם אתה מסדר שבתי־הקולנוע יישארו פתוחים בלילות־שבת, אנחנו מסדרים לך שתהיה ראש־עיר־הקלטה, הכריז שהוא יעביר את מחצית תמלוגיו לאיש אחר ממישפחת מערב, **אלי לנ־דאו**. הסיבה: ידיעה שהופיעה בהעולם הזה עוררה אצל רבים את הרושם שלנדאו הוא שערך את הספר, למרות שלא נגע בו כלל. לנדאו, ידיד ותיק של עזר, עזר לו רק ביחסי־הציבור, אחרי הופעת הספר.

■ בקבלת־פנים לנדבנית ה־יהודיה מונצואלה **סימה מוישקין**, שהתקיימה בעיריית ירושלים, נשא ראש־העיר **תדי קולק** את נאום הברכה ב־אידיש, ומדי־פעם טעה ותיקן את עצמו באנגלית. כשגמר לנאום, הגיע תורו של שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב**, יליד בולגריה, שהוא ממוצא ספרדי טהור. אמר שר־הברי־אות: „אחרי ששמעתי את האי־דיש של תדי, אני מודיע לכם שגם אני יודע לדבר בשפת האשכנזים."

■ לאחר־מכן העניק קולק לבעלה של הנדבנית, **יעקב מדליה**, עליה היו חרוטות מי־לים ספרדיות. תדי קרא את ה־מילים בספרדית, והופרע על־ידי **מנחם איילון**, יושב־ראש מרכז השילטון המקומי וראש עיריית חולון, שקרא ל־עברו: „כל הכבוד, תדי, לא ידעתי שאתה מדבר גם ספר־דית." השיב קולק בשניות החצופה האופיינית לו: „ומה אני לא יודעת לעשות?" מאוחר יותר, כאשר שיבח איילון את ירושלים, התריס לעברו קולק:

## חנה זמר

עורכת „דבר", הוכיחה לא מכבר שחיא יודעת לשתות לא רק מיץ־תפוזים. באחת המסיבות, אחרי כמה כוסות של משקה חריף יותר, חוצע לח להוכיח שהיא עדיין פיכחית, ולעמוד על רגל אחת. חנה זמר עשתה זאת בהצלחה, במשך כמה שניות, אך הורידה את הרגל בדיוק לפני שצולמה תמונה זו. באותה מסיבה חדגימת חנה זמר את ההבדל בין „דבר" ובין שאר העיתונים: „מחר ייתפסו שני בחורים במוצא שגידלו חשיש. כל העיתונים יכתירו את הידיעה במילים „נתפס חשיש במוצא." גם „דבר" יפרסם את הידיעה, אך הוא יכתיר אותה במילים „הצליח נסיון לגדל חשיש בארץ."

## ניסים סרוסי

זמר־השכונות שעלה לגדולה, חגג בשבוע שעבר את יום הולדתו ה־27 וקיבל מתנת יום־הולדת מפתיעה, הזמר, שאמצעי־התיקשורת החרימו אותו במשך זמן ממושך, זכה במקום הראשון בפסטיבל־הזמר, שאירגנו אמרגנים פרטיים, דבר שחיקנה לו כרטיס־טיסה לטוקיו כדי להשתתף בתחרות־זמר שם. אשתו של הזמר, אתי (איתי בתמונה), ביקשה ממנו לקחתה עימו ליפאן. הוא סירב, באומרו כי היפאנים נחמדים מדי. השיבה לו אתי: „לא היפאנים נחמדים, כי אם חיפאניות, ובגלל זה אתה רוצה לנסוע לבד."

מוקד

לאנשים הנכונים

777 ברנדי בינלאומי

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

# אנשים

יית תל־אביב במשך מאה שנה.״

■ הרכילות האחרונה על פרופ׳ **חיים בן־שחר**, מציע הריפורמה בשיטת המיסוי, היא שקיבל את תואר נשיא אוניברסיטת תל־אביב בתנאי שייאשרו לו תוספת סיפרות מיקצועית, ביגוד ושנת־שבתון בחו״ל.

■ אורח־הכבוד בהצגת־הבכורה של צוות הווי הצנחנים היה האלוף (מיל.) **רחבעם** מתחלף במהירות. השיב לה המנחה **מני פאר**: ״אם כך, כדאי שתראי טלוויזיה. עד כמה שאני מבין, טכנאי הטלוויזיה מקריינים את התרגום רבע שעה אחרי התמונה, במיוחד בשביל עולי רוסיה הקוראים עברית לאט.״

■ **אלכס קרטן**, בעל מסעדת פונטינבלו, החליט לסגור את המיסעדה ולפתוח במקומה מקום־מיפגש בשם טנדו, בו יוגשו משקאות ומאכלים ב־

## יוסי סוקר

**מי שהיה כתב־טלוויזיה בארץ, שוחח בשנים האחרונות באירופה, שם הוא מפיק סרטי־טלוויזיה עבור חברת הפקה גדולה. לפני חודש יצא סוקר לברזיל, כדי להכין סרט על הקארנבאל. בהזדמנות זאת הוזמן לראיון בשעה היחודית של הטלוויזיה בסאן־פאולו. כשנסתיים הראיון קיבל יוסי (הנראה בתמונה בחברת חוגגים בקארנבאל) קריאה טלפונית נרגשת מאחד מתושבי חעיר. הסתבר שחיה זה דוד שלו, שעל מציאותו לא ידע יוסי כלל, שזיהה אותו בשידור החי.**

(״גנדי״) **זאבי**, מי שייסד בזמנו את הלהקה. גנדי בא במייוחד כדי לחזות בהופעתה של כוכבת הלהקה, **רוחמה רן**, שהיא תגלית אישית שלו. אך את תשומת־ליבו גבתה דווקא קצינת־הלהקה, סג״מ **אורנה תמיר**, שניהלה את העניינים מאחרי הקלעים. אמר לה גנדי: ״איפה היית את כשהייתי אלוף הפיקוד?״ אורנה לא התבלבלה, השיבה לו: ״בכיתה אל״ף.״

■ בתוכנית גבר ואשה שהתקיימה בשבוע שעבר, רואיין הפעם גבר. אחת הנשים שטיילפנה אליו היתה עולה מרוסיה, שקבלה כי אינה נהנית מסרטים בארץ, מאחר שאינה מסוגלת לעקוב אחר התרגום המחירים מתקבלים על הדעת. לערב הפתיחה מתכוון קרטן להזמין את הזמר **ניסים סרי**סי והמראיין **ירון לונדון**, ולערוך סולחה ביניהם.

■ **שרון בן־ציון**, בתו של מנכ״ל בנק א״י בריטניה לשעבר, זכתה בשבוע שעבר בהפתעה נעימה. היא נכנסה לבוטיק לבגדי ג׳ינס בכיכר המדינה בתל־אביב, רכשה מיספר חולצות־ג׳ינס כמתנה לאביה. כשהוציאה את פינקס השיקים שלה, בו כתוב שמה, ועמדה לשלם, נשאלה על־ידי בעל הבוטיק אם יש לה קשר כלשהו עם **יהושע בן־ציון**. משהשיבה שהיא בתו, זכתה בו במקום בהנחה של 50 אחוז ממחיר החולצות.

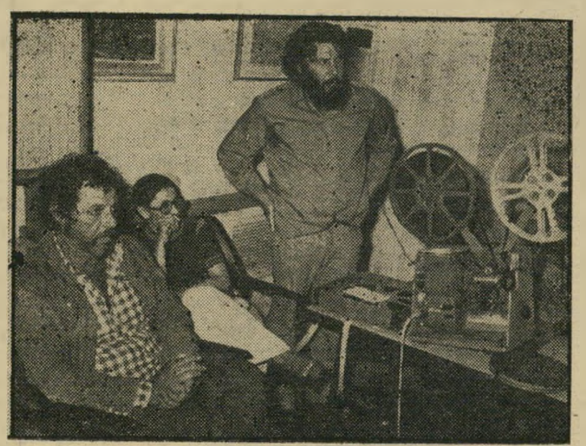

## דן בן־אמוץ

**נמנה עם חתל־אביבים התומכים בהקרנות סרטי־קולנוע בלילות־שבת. בליל־שבת האחרון זכה דן להצגת קולנוע פרטית. לפי הזמנתו, הקרין בפניו ג׳סי נחייסי (עומד בתמונה), מנהל מועדון־הקולנוע ״פרס־פקטיבה״, את הסרט ״מלך ליום אחד״, כשדן וידידה היו הצופים היחידים בסרט. דן שילם עבור ההקרנה הפרטית והשימוש באולם.**

# הורוסקופ

**שה**

21 במרס – 20 באפריל

**ימים קשים אך טובים עוברים עליך. אתה יודע זאת, אבל אינך מסוגל עדיין להעריך את מלוא־המאמץ הדרוש ממך. משום כך, פוֹר את האחריות ואת העבודה על־פני כל ימות־השבוע. אל תשקיע את כל אונך ביום אחד, ואת כל כספך בנקודה אחת ויחידה. אתה תידרש להחליט מה עדיף.**

**שור**

21 באפריל – 20 במאי

אט־אט, מתחילים מאמציך המהוססים לשאת פרי. דאג שלא יקלקלו לך את העניינים, ועוד יותר — שאתה עצמך לא תקלקל לעצמך, מתוך הזנחה או מתוך שיגעה עצמית. זכור שלא רק אתה עם כבוד עצמי. בת שור: הוא אוהב אותך, אבל אם תלכי בדרך שהחלטת, את עשוייה להפסיד אותו.

**תאומים**

21 במאי – 20 ביוני

**חשבוע יימצאו פיתרונות לבעיות שחעסיקו אותך עוד מחחודש שעבר. תצליח לחיחלץ ממיספר דאגות כספיות שחטרידו את מנוחתך. לעומת זאת ייתכן שתיאלץ להתייצב מול משבר ריגשי. אם יקרח הדבר במישפחתך, מוטב שתנצור את לשונך אם אינך רוצה שחענייניים יתגלגלו לרעח.**

**סרטן**

21 ביוני – 20 ביולי

**בכלל לא יזיק לך, אם תתכנן בקפדנות את המשך פועלך העיסקי — ותשמור את תוכניותיך לעצמך בלבד. אם אתה זקוק לכסף — קרוב מישפחה או אפילו אשה מבוגרת עדיפים על מפון מבחוץ, שמוגש לך לכאורה תוך־כדי הטרדות קטנות יותר. צבע כחול טוב השבוע.**

**אריה**

21 ביולי – 21 באוגוסט

נו, באמת! כמה זמן אתה חושב שהיא תחכה לך? אתה מסוגל בקושי, להשיג את אשר כמעט החמצת — אם תתקפל לרוחב ולאורך, ותתרפס ממש. אם אתה סבור שזה בניגוד לאופייך, זכור שגם אינך אוהב בדידות ושיש דברים החשובים לך אפילו מגאוותך. השתדל לשמור על שקט נפשי.

**בתולה**

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

**חקסם חאישי שלך יסייע לך לחיחלץ ממצב מביך. חדימיון חפורח בו חנן אותך מזלך עלול לחיראות חשבוע בעיני אנשים מסויימים כחפרזה בתפיסת המציאות. עליך להישמר מלחיות אכזר כלפי אחד האנשים חקרובים אליך. אכזבה ריגשית תימוג ותיראה באור שונה.**

**מאזניים**

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

**עכשיו כבר מאוחר מדי. אז מוטב שתשלימי עם המצב החדש, שתבצרי את עמדותייך, ושלא תגלי את כל הקלפים. אם אתה דווקא רוצה, אתה יכול להפיק תועלת — והנאה מן העיסקה או הסיבוך אליהם נקלעת. זה רק תלוי בידידך. לזוגות הרומנטיים: אם היא בת מזל דגים — תגיד כן.**

**עקרב**

24 באוקטובר – 23 בנובמבר

ימים קשים אך טובים עוברים עליך. אתה יודע זאת, אבל אינך מסוגל עדיין להעריך את התוצאות הסופיות. קשר חם עם ידיד ותיק אך שיטחי יתגלה, לפתע, כבעל חשיבות עצומה לבנות מזל עקרב. בן עקרב, כסף ממקור סמוי יגיע לידיך. היזהר, זה כרוך בהתחייבויות שלא תוכל למלא אותן.

**קשת**

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

**חצטברות יתר של עצבים עלולה לגרום לך לחתפרץ ולחזיק לעצמך. גלולות ארגעה או מנוחה בבית־חבראה ישפיעו עליך לטובה. נטייתך חטיבעית, לחמר על דברים חסרי סיכויים של ממש, עלולה לחפילך חשבוע בפח. פקח עיניך וחישמר. מחלה קלה עלולה לפקוד את ביתך. טפל בה לפני שתדביק בה את שאר בני חבית.**

**גדי**

21 בדצמבר – 19 בינואר

**את סוגשת אותו, את האחד. את מסתכסכת איתו. את עלולה לאבד אותו בסוף השבוע. זמן נהדר לצאת לטיול עם חבר או חברה טובה. זמן עוד יותר טוב להכיר את הנעלם, להיכנס להרפתקות קלות, לעשות שטויות ובכלל, להתפרק. לא זמן מתאים לעסקים או להחלטות הרות־גורל. צוויי המזלות, לבני־גדי, השבוע: השתעשעו! לבשי בגדים בצבעים עליזים. כמו כן הימנעי מפירסומת רעשנית, שתבוא אליך מאליה.**

**דלי**

20 בינואר – 18 בפברואר

הבעיות המרכזיות שלך סובבות, השבוע, מסביב לשתי החלטות מרות שיהיה עליך לקבל: בענייני־כספים ובענייני־ארגונים. זכור שאינך יכול לעשות את הכל בעצמך, ושמור על כוחותיך. זכור גם שמוטב שתידחה את ההכרעה הפיננסית לשבוע הבא, לכל המוקדם. בת דלי: פגישה בלתי־שכיחה מטרידה את מנוחתך. היא תידחק על־ידי אירועים שוטפים ובכל זאת — זוהי התחלה של מיפנה לטובה בדרך־חייך.

**דגים**

19 בפברואר – 20 במרס

**מצבך חנפשי מוסיף לחשתפר — וזאת, בזכות חיכרויות חדשות, ועל־יסוד כמה התפתחויות חמוכיחות לך, כי יש לך כל חסיכויים לפענח את חקשרים שקשרו אותך למצב סטאטי. כישרונך יתגלה ברבים, למבוכתך ולשימחתך. אל תחיו שוטים. בני דגים: נצלו זאת לפרנסה.**

# מכתבים

## ההכרך הוא בעיקרון

האירועים האחרונים והמפולת הקרובה בקמבודיה והצפויה בדרום־וייאט־נאם מחרידים ישראלים רבים. לא זה מה שמחריד אותי. אנו יכולים למנוע תחזית כזו, אם נעשה דברים שקולים ונתפוס את עצמנו בידיים.

המלחמה בווייאט־נאם החלה כמאבק מקומי בין בני אותו עם על השילטון, ולפני כעשר שנים הפך לזירת־מאבק בין ארצות־הברית והקומוניסטים, סופו של המאבק נחרץ ברגע שארצות־הברית פרשה ממנו והותירה את בנות־בריתה לטרף.

ישראל אינה וייאט־נאם ואינה קמבודיה. ריבנו אינו ביניהו לבין עצמנו, אלא עם שכנינו הרואים בחיסולנו את שאיפתם, ואינם מאפשרים לנו כל פיתרון אחר. למיליוני אזרחי דרום־מיזרח אסיה יש אלטרנטיבה: לחיות תחת שילטון אחר, שילטון קשה יותר, אך להישאר בחיים.

האלטרנטיבה שלנו היא רק לחיות או לחדול!

**דויד ארנון,** ירושלים

## השמטה מקאברית

במקום להגיד את האמת ישר בפרצוף, אוהבים אמצעי־התיקשורת שלנו להשפיך על כל אמת קצת „אמת" משלהם. זה היה במילחמת יום־הכיפורים, כאשר באמצע היום הקדוש התבשרנו על „ניצחונות" שנוחל צה"ל ועל מיגור הצבא המצרי.

לאט־לאט אבל בהתמדה אנחנו נעשים דומים לבני־דודינו, ואם נהיה כמותם שוב לא תנצח האיכות את הכמות, אלא נעמיד כמות מול כמות, וזה מה שיקבע.

באותה רוח פירסם ידיעות אחרונות לאחר שבת סאבור, ב־9.3.75: „מטוסי אל־על באים מלאים למרות התקרית." אבל ביחס לכותרת נוספת, שהתפרסמה באותו עיתון, בזו הלשון: „תיירים אמריקאיים: ‚ישראל המקום הבטוח ביותר בעולם' —" אני חושב שהיתה השמטה, והמשך דיבריהם של התיירים היה: „— לקבל כדטיס־נסיעה חינם בחזרה, אבל בשכיבה."

הוספה מקאברית, אבל מציאותית, לצערנו.

**יוסף שוורץ,** ד.צ. 2718, צה"ל

## קורס מזורז לאנגלית

נדמה לי שהגיע הזמן לשלוח כמה ממפיצי־הסרטים בארץ לקורס לאנגלית מזורזת. זה שהם מעניקים לסרטים שלהם שמות כיד הדימיון הטובה עליהם, לפי הבנתם את ה„פסיכולוגיה" של ציבור הצופים — זה עניינם הפרטי, וזכותו של הציבור לבלוע או להקיא. אבל כשהם מתרגמים שמו של סרט באופן מילולי, מותר לצפות מהם שיעשו זאת בדיוק, לא בשגיאה גסה. אנחנו אולי מדינה לבני־טיניות, אבל יודעי־אנגלית ברוך השם כבר יש כאן.

כוונתי לשמו של הסרט המוצג כעת בקולנוע פרין בתל־אביב. כאן קוראים לו: „הסרט האחרון." זה יפה מאד, וגם מתורגם מילולית מן השם האנגלי „דה לאסט דיטייל." אלא שמישהו לא ידע, כנראה, ש„דיטייל" באנגלית, בשפת הצבא, הוא גם „יחידה" או „כיתה" הנשלחת למשימה מסויימת — או פשוט „משימה." וזו, במקרה חילה, כוונתו של שם הסרט הזה, המספר על שני ימאים ותיקים שנשלחים ללוות ימאי צעיר שגנב. אילו ניתן הדבר בידי, הייתי קורא לסרט „המשימה האחרונה", או משהו כזה.

**ראובן טמיר,** נתניה

● אילו היה הקורא טמיר מעיין במדור קולנוע (העולם הזה 1960) היה מוצא שם אותה הערה ואותה הצעה — בדיוק.

## רגע של כאב

השבוע עמדתי דום, יחד עם כל העם, שעה שהוחזרו אלינו גופותיהם של 39 חללי צה"ל הנעדרים. לא יכולתי להתאפק, וכתבתי את שיר הרגע הזה, לפי לחנו של הימנון מילחמת־השיחרור „באב אל־וואד." בכך, נדמה, נסגר עוד מעגל קטן בשרשרת־הדמים של האומה:

על חולות סיני, אי־שם בקילומטר / משני העברים, גדודים מחופרים / ודימעה בעין מופיעה בסתר / זה־עתה הגיע מישלוח ארגזים.

משאית מצרית את מיטענה פורקת / רכב ישראל את מנועיו עצר / ופלוגת חוגרים את כלי־נישקה דוגלת / אל־הרחמים צוסה אל המידבר / ריח־קרב ועדויות זוועה אילמת / בלבבות נגס כדור עקר.

עוד ארגז עם עצמות נישא בדרך / גולגלות חורקות גולשות אחת־אחת / אלה גיבורייך, ארץ, קודי ברך / הלם חרישי על המידבר נחת.

הדגלים כורעים, לבן חיוור, כחול / ושמיים מרמזים כי ערב בא / גלגלי הרכב נשחקים בחול / הד מהר־הבית לוחש ברוך־הבא. / משאית מצרית את מיטענה פרקה כבר / בסיני עוד יום ארוך עבר. / גיבורים.

**ש.א.,** תל־אביב

## צפנת ואין פענח

זה שנים רבות שהמורים בסקטור ה־ערבי ממשיכים לקבל תלושי־המשכורת בכתב־יד, למרות שכל עובדי המדינה וה־מורים היהודיים מקבלים את התלושים שלהם מעובדים במיכון.

אין זו בעייה, אילו היה באפשרותנו לפענח ולקרוא את התלוש ולדעת מה קיבלנו ומה נוכה מהמשכורת.

כל המאמצים עם מדור־החשבונות במישרד־התיחזוק, לשיפור המצב, עלו בתוהו.

מצ"ב דוגמה של תלוש־משכורת אשר מתאים לחידה שאפשר לתת עליה פרס גדול למי שיצליח לפענח אותה.

**מאמי גרינברה,** נצרת

## פוליטיקה — לא לילדים

קראתי את מאמרו של אורי אבנרי ב־עיתון הארץ מ־14 במארס, בעניין ליכוד הגופיפים. אני רוצה בזה לתמוך ברעיונו, ואינני חושב ש„אופי" שייך לעניין.

פוליטיקה איננה עניין לילדים, ויש להשאיר חשבונות אישיים בצד כשמדובר בדבר גורלי כעתיד מדינת ישראל. כישלון קיסינג'ר הוא דבר עצוב בשבילנו, וסכנת הימין חריפה עוד יותר עכשיו: האם קבוצת הקנאים גושׁ־אמונים תשתלט על הארץ? איזה אסון לכולנו!

בסיכום, אני מוכן לתרום את חלקי הקטן להשגת מטרה זו: איחוד מחנה־השלום. ולא נחכה ל„אריק שרון חדש" כדי להת־חיל במלאכה (אינני מאמין באגדת אריק שרון). הזמן קצר והמלאכה רבה.

**מנחם רזין,** ירושלים

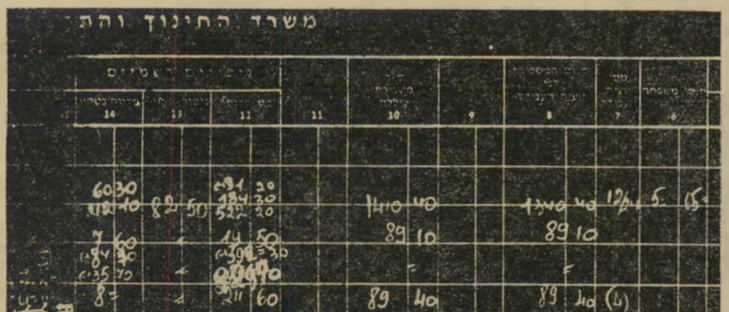


**תלוש משכורת למורה בנצרת**
פרס לפותר החידה


**למסיימים שירותם בצ.ה.ל!**
**הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת**

# קורסים לקצינים בצי הסוחר

## * קורס לחובלים

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות וראיה תקינים, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

## * קורס לקציני מכונה

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.
**למהנדסי מכונה והנדסאי מכונה — מסלולים מקוצרים.**

## * קורס לקציני רדיו

**הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר המקומות מוגבל.** מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו אלקטרוניקה או בעלי השכלה צבאית מקבילה או בעלי תעודת טכנאי אלקטרוניקה סוג Z; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

## * קורס לקציני חשמל

מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל
ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.

**עכשיו יותר כדאי בצי הסוחר!**
ההטבות ותנאי השכר עכשיו יותר משמעותיים: **בעת ההכשרה — כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה). לאחר ההסמכה — קידום מהיר בדרגות ובשכר (חלקו במטבע קשה), תוספות והטבות שונות.**

לפרטים נוספים פנה למשרדינו:

**בחיפה:** רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריז בימים א'—ו', בשעות 8—14.

**בתל־אביב:** מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9—13.

לנוחותך תוכל גם להרשם לפי הספח חמצורף.

**היה קצין בצי הסוחר!**

**לכ' הרשות לחינוך והכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000**

הנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס .....
שמי ..... כתובתי .....
חשכלתי ..... גיל .....
תאריך ..... חתימה ..... ה. הזה אפריל

# למרות ההתייקרויות

# אנו ממשיכים..

## זו ההזדמנות שלך

לרגוש אחד ממוצרי קריסטל המעולים **במחיר מוזל**
**היכנסי עוד היום ורכשי**

## טס ☆ יוקרה ☆ עיצוב

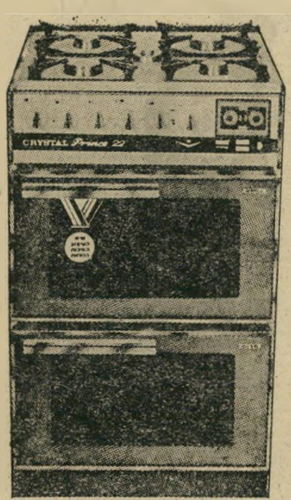

תנור בישול "פריגס"

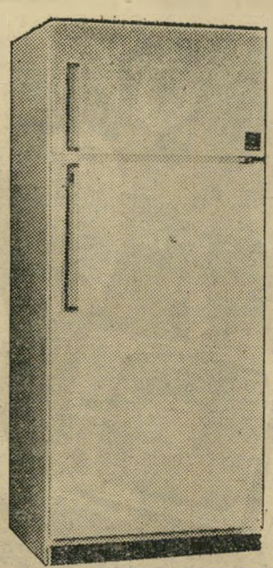

מקרר פרזידנט

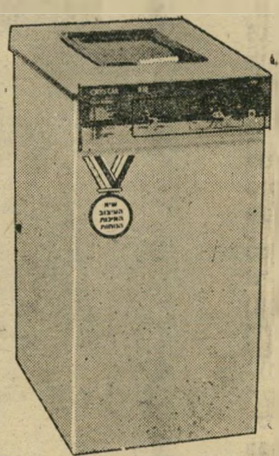

מכונת כביסה "לימדי"

**קריסטל**

גם בעוד 20 שנה
תהיי מאושרת עם


# מכתבים

## הגשש החיוור הסמיק מבושה

באמצע חודש מארס הוזמן מטוס מיוחד עבור להקת הגשש החיוור, אשר הבטיחו הופעה ביום 24 בחודש למיפקדת המחנה. לטענה כי יש להם ציוד במישקל 160 ק"ג הוזמן המטוס, והובטח כי עוד באותו לילה יוחזרו לתל־אביב. נציגת התרבות

**ברוך ג'מילי**
זילזול בצה"ל

של היחידה טסה במיוחד לפגוש את ה־להקה וללוותם לבסיס.

האמנים אומנם הגיעו לנמל־התעופה בן־גוריון, אך לפני טיסתם שאלו בטלפון את אמרגנם, שאיני יודע מה שמו, אם לטוס או לא — והוא הורה להם לא לטוס. אשמח לשמוע את הסיבה, או לפחות הכחשה — אך עובדה, לא היתה הופעה.

**סרן (מיל.) ברוך ג'מילי,** צה"ל

## מיאו מי ?

אני יודע שהעולם הזה מקפיד, בדרך־כלל, לזהות את המופיעים בתצלומים. לכן תמהתי כיצד פירסמתם תמונה של גברת בעירום יחד עם חתול לבוש בפרווה מהו־

**לולו וידידה**
חיי חתול

דרת (העולם הזה 1960) מבלי לציין את שם המצולם העיקרי — החתול.

**איזן גורן,** חיפה

● שם הגברת בפרווה: לולו.

## „האמריקאי" כמיסמך היסטורי

אני קורא קבוע של העולם הזה, היות שעמדתו המדינית היא היחידה שבן־אדם שחושב ומחליט בימינו ובארצנו יכול לת־מוך בה.

כמו־כן אני קורא קבוע של המאמרים על סרטים המוקרנים בבתי־קולנוע. תמיד התחשבתי בדעת העיתון לפני ראיית סרט, וגם אחר־כך הייתי קורא שוב את הביקורת, כדי להבינו היטב.

אך איני יכול להסכים עם הביקורת שפורסמה (העולם הזה 1960) על הסרט

(המשך בעמוד 14)

## קצר וצמוד

**14% ריבית שנתית מצטברת**
**או 6¼% ריבית + 100% הצמדה**
**של הקרן למדד.**
(למפקידים ל־60 חודש)

התכנית היחידה
הנותנת ברירת הצמדה
כבר לאחר 24 חודש

**הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ**

סניף ראשי: שד' רוטשילד 39 ת"א, טל. 293251

**תמונות צבע משי**

בשיטה החדשה ובאיכות
של מעבדת „אגפא"
הגדולה בארץ אצל
**„פוטו ברנר"**

* מבחר מצלמות ואביזרי צילום גדול.
* מחשבי כיס אלקטרוניים לכל תפקיד.

"REALTONE KING'S POINT"
צלומי פספורט בן־רגע.

**פוטו־ברנר**
חיפה, רחוב החלוץ 31

**את מחפשת אושר בחיים ?**
**ב„מטרימוניאל" תמצאי את החסר לך**

**פני עוד היום ל„מטרימוניאל".**
„מטרימוניאל", שמאי 23, ירושלים,
טלפון: 02—234334

# „מי זה"? שאלה הגב' מילר וזכתה בטלויזיה

בת-שבע מילר מרח' חשופטים 73 קרית מוצקין לא חיכתה לאיש ביום א' שעבר בשעה 10 בבוקר כשצילצל הפעמון בדלת ביתה.

נערה חיננית עמדה בפתח והציגה עצמה כ„נערת טמפו". היא חייכה, ביקשה רשות להיכנס למטבח וכשגילתה במקרר בקבוקי „ליטר פלוס" מתוצרת טמפו, העניקה בו במקום לגב' מילר המופתעת את הפרס השבועי במבצע הקיץ של טמפו — **מקלט טלוויזיה נייד „נורדמנדה"**.

השבוע, כמו בשבוע שעבר, חולקו במסגרת מבצע זה פרסים יקרי ערך רבים.

**בשעונים זכו:**

1. **עזר סלים** — רח' מיכאל 12, רמת-גן.
2. **ראובן שגיב** — רח' קסל 11, חיפה.
3. **מרק חדידה** — רח' הצפירה 10, בת-ים.
4. **אילנה בוזגלו** — מושב בר-גיורא, פרוזדור ירושלים.
5. **מרים לוין** — רח' בית הפועלים 4, רחובות.
6. **וואל אורה** — רח' וייצמן 33, כפר סבא.

כמו כן חולקו מאות מערכות של 6 כוסות דקורטיביות ומאות חולצות ספורט.

גם בשבוע זה בשעה זו הן מסיירות אי שם בסביבתך — בבתי המגורים ובחנויות, במסעדות ובחופי ה-רחצה.

נערת טמפו תגלה גם אותך בזמן הקניה או בשתיה כשטמפו בידך או במקרר שלך ותזכה אותך בו במקום בפרס.

**נערות „טמפו" „מחפשות" גם אותך.**


חן טרמפ לחייל

# המזימה להכשלת מסקנות בן־שחר

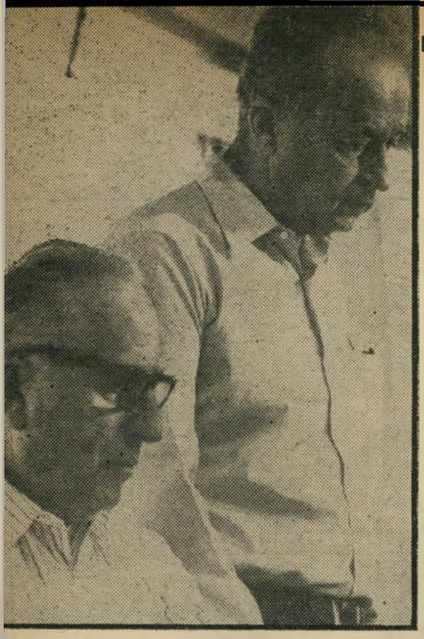

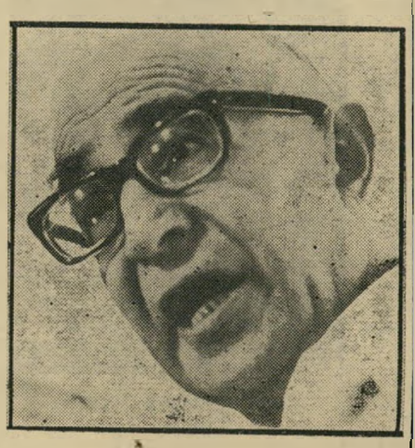

רבינוביץ
האוצר נתן —

חדש ימים לאחר פירסום הדין־וחשבון של ועדת חיים בן־שחר (חב"ש), והתחייבות חגיגית של שר־האוצר לקבלו ככתבו וכלשונו, כבר נראים סימני כירסום בהמלצות.

חב"ש עצמו ממשיל את המלצות ועדתו למיספריים. הלהב האחד הוא הורדה דראסטית בשיעורים השוליים של המס, ו־במס על השכבות המשתכרות פחות מ־2500 לירות לחודש. הלהב השני הוא הגברה דראסטית של הגבייה מן השכבות שאינן משלמות כיום מס־אמת. (וכבר ציי־נה הוועדה כי בשנת 1974 היו לפחות עוד הכנסות של שישה מיליארד לירות שלא חוייבו במס. הממונה על הכנסות המדינה היה צריך לאכול את כובעו קבל עם ועדה, עת קיבל בימים אלה את נתוני הוועדה, חדשיים בלבד אחרי שהצהיר חגיגית כי אין כמעט העלמות מס־הכנסה, וכי שיעורן אינו מגיע למיליארד לירות).

**כשם שמספריים אינם חותכים בין פעולה של שני הלהבים גם־יחד, כך גם מסקנות הוועדה לא תצלחנה במשימה, אלא שתיהן כאחת.**

והנה, למרות שמנגנון מינהל הכנסות ה־מדינה עמל על תירגום המסקנות ללשון המעשה, מתגנב ללב החשש כי אט־אט ובשקט מרוקנים את המסקנות מתוכנן. ניסיון זה הוא צפוי וודאי.

**מיבנה המיסים הקיים לא נוצר כנגד רצון רע או שרירותי של אדם מסויים, אלא בשל לחץ מתמיד של שכבות באוכלוסיה הנהנות ממיכנה המיסוי הקיים ונותנות בתמורה את תמיכתן למיפלגת השילטון, המנציחה את שיטת המיסוי שמעשירה את השכבות התומכות בה.**

שיטת המיסוי הקיימת מעדיפה את בעלי־ההון, פוטרת ממס את העצמאיים, שרובם המכריע לא משלם מס־אמת. אלה יעשו הכל כדי למנוע את ביצוע מסקנות בן־שחר, שעיקרן הוא דיווח מלא של כל העצמאיים ובעלי ההון וחובת ניהול חש־בונות על־ידי הכל.

## השיטה האמריקאית

**רור כי בדי** מהפכה בשיטה הנוכ־חית של ניהול מס־ההכנסה הקיים לא ניתן יהיה לבצע את המסקנות. כיום בודקים אנשי המס (בתיאוריה) את רוב התיקים, אינם בודקים כלל עשרות אלפי עצמאים המשלמים מס לפי תחשיב ענפי. הדרך היחידה לבצע את המלצות בן־שחר היא העתקה של שיטת המס האמריקאית. בארצות־הברית מצהיר כלל האוכלוסין ל־מס־ההכנסה מדי־שנה, ואנשי המס בודקים 5% מכלל התיקים, בבדיקה מסווגת אבל יעילה.

למעלים צפוי עונש של עשרות שנות מאסר ומאות אלפי דולר קנסות — העונ־שים שם כבדים פי־חמישים (!) מאשר ב־ישראל, והם הגורם המרתיע מפני העל־מות. בישראל מרוויח המשתמט גם אם הוא נשפט ונענש, שכן הקנס כה מגוחך וירידת ערך הכסף כה גדולה, שכדאי ל־התדיין בבית־משפט ולהפסיד — מאשר לשלם בזמן.

אין כל סימן לכך שמינהל־הכנסות־המדינה מנסה לשנות את שיטת הגבייה הנוכחית. יחייבו את הכל לנהל חשבונות, אך לא ישנו את שיטות הביקורת והענ־שה. התוצאה:

**זרם אדיר של הצהרות יציף את מנגנון־המס, יחפוס כל אפשרות לעבודה סדירה, ואז יכריזו המת־נגדים לגביית מס־אמת מן העצ־מאיים כי לא ניתן לממש את המ־לצות בן־שחר.**

סכנה שנייה טמונה בלהב השני, הקטנת המיסים הנגבים כיום. אחד ממרכיבים ת־חיוניים הדרושים להצלחת הרפורמה ת־צפוייה הוא האפקטיביות של ההורדה ת־דרסטית במיסוי, בד־בבד עם הגברת ת־גבייה. כוונת בן־שחר היתה, כי ביולי השנה יחלו בגביות מס לפי המלצות ת־ועדה.

מה מציע האוצר? לעשות ממוצע שנתי של שיעורי המס הנגבים כיום, בחודשים השוטפים, עם שיעורי המס המומלצים על־ידי בן־שחר החל מחודש יולי, ולחייב את הכל לשלם את הממוצע בתקופת המעבר. הנימוק לממוצע זה הוא הרצון למנוע הקטנת הכנסות גדולה הצפוייה כתוצאה מהורדת המיסים בלהב הראשון. בן־שחר פתר זאת על־ידי הלהב השני.

אבל מאחר שאין לאוצר כל רצון לבצע את הלהב השני, הוא חושש כי ביצוע של הלהב הראשון יגרום שואה בהכנסות, וכדי להקטין את הנזק — עושים ממוצע. התוצאה: ההלם של מימוש המלצות ת־ועדה יפורס למעות קטנות, חסרות משמ־עות אפקטיבית.

**החשש: הזמני יחפוץ קבוע. מי יודע מה צפוי בקיץ? אולי תהיה מיתחמה, או משבר, ואז יגידו כי דוחים את הביצוע המלא של ת־המלצות, ובינתיים יישארו שיעו־ריי־הכיניים בגורם קבוע.**

מזימה זו, להכשיל את מסקנות הוועדה, צריכה להביא לגיוס מלא של כל שוחרי שינוי מישטר המיסוי במדינה, לחדיפתה. הרוצים בהכשלתה הם גורמים כיבדי־מישקל, הינוקים כל השנים מבור־השומן של המדינה, באין־מפריע.

## הקו השני

**קו־חגנה** שני מכינות השכבות ה־טפיליות אמצעי נוסף לשמירת חלקן בהכנסה הלאומית, גם אם יבוא המשיח והמדינה תתחיל לגבות מס־אמת בשיטות החדשות (הנציב המייועד למס־ההכנסה, רואה־החשבון יצחק מן, ידוע כתומך נלהב של מסקנות ועדת בן־שחר, ומינויו מבשר כי לא אפסה התקווה).

השיטה הקלאסית לכירסום חלק השכר בהכנסה הלאומית, היא האינפלציה. מחקר מאלף שערך הכלכלן־היסטוריון האנגלי פאלפס־בראון, על האינפלציה בשבע־מאות השנים האחרונות, העלה כי האינפלציה היתה תשובת המעמד השליט לתביעות־השכר של העובדים. היא גוברת ככל ש־העובדים מאורגנים יותר ומשיגים יותר. אם בודקים מה קורה בישראל בימים אלה, מתגלה כי:

**מאז מילחמת אוקטובר ועד היום ירד השכר הריאלי לעובד ב־10%—12%! באותה תקופה גדלו התוצר הלאומי הריאלי, ההכ־נסה הלאומית והצריכה הפרטית הריאלית — ב־3% לפחות.**

לשם השוואה: בשלוש שנות המיתון לא ירד השכר הריאלי במימדים גדולים כמו בתקופה שחלפה מאז מילחמת אוקטובר. כאשר יורד ערכו של השכר ובה־בשעה גדלה ההכנסה הלאומית, הרי שהלא־שכי־רים מקבלים מההכנסה הלאומית יותר על חשבון השכירים. דבר זה מוביל להגדלת הצריכה הפרטית — לא של השכירים, אלא של עצמאיים למיניהם.

**מסקנה: הממשלה השלטת מאז אוקטובר, גורמת לירידת השכר והתעשרת היא־שכירים. הדרך לי־כך היא, מחד, במניעת תוספות־שכר בשיתופי־פעולה של החפתד־רות וכהורדת ערך השכר על־ידי אינפלציה.**

שר־האוצר מדבר גבוהה־גבוהה על קי־צוץ הוצאות הממשלה. בפועל, קובע מאזן בנק ישראל (עמוד 6) כי הממשלה הזרימה בחודשיים שקדמו לפיחות שני מיליארד לירות לשוק. לשם מה היא עשתה זאת? התשובה לכך מופיעה בחוברת התקציב ה־לאומי, עמוד 9:

„מיספר פעמים במשך השנה שעברה נוצרו מצבים של ציפיות חזקות בקרב הציבור לעליות מחירים מהירות, עקב שינויים בשיעורי המיסים ובשער־החליפין של הלירה. לכך נודעו השפעות גדולות על הצריכה הפרטית ועל מאזן התשלומים ו־היתרות. גלי רכישות ספקולטיביות של מוצרים בני־קיימא ומוצרים אחרים הניתי־נים לאגירה, הגדילו את הצריכה הפר־טית, ובשל המרכיב הגבוה של יבוא בסעיפים אלו חל גידול מהיר יותר בגיר־עון. כן היו, ככל הנראה, רכישות ספקול־טיביות של מטבע־חוץ ועיכוב בהעברת מטבע־חוץ לארץ, דברים שהשפיעו במיש־רין בכיוון של הורדת יתרות מטבע החוץ."

**האוצר, הוא שסיפק את הירות ירכישות הספסריות והספקולטי־ביות.**

אגב, בהתאם לנתוני המכס, היבואנים למיניהם לא הצהירו על מס־פיחות בשווי של שניים־עורבע מיליארד לירות!

אולם האוצר ממשיך בהזרמת כספים אינפלאציונית לשוק: בשלושת החודשים הראשונים של 1975 הזרים האוצר לשוק עוד מיליארד ושמונים מיליון לירות, ומאז אוקטובר האחרון ועד סוף מארס, היינו משך חמישה חודשים, הזרים האוצר לשוק 1.8 מיליארד לירות והגדיל את אמצעי ה־תשלום ב־22%!

**המסקנה המוכחת היא שהממ־שלה הנוכחית נוקטת מדיניות מכוונת של אינפלציה דוהרת, כדי לכרסם במישקל השכר ולחצי־שיר עוד יותר את השכבות בע־לות־החון שהממשלה מייצגת או־תן. לא לשווא מתחיל ראש־הממ־שלה יצחק רבין במעריכה נגד ה־איגודים המיקצועיים, במקביל ל־כירסום של רבינוביץ בהישגי־השכר של העובדים.**

ועדת בן־שחר מציעה הבטחת כוח־הקנייה הריאלי של השכר על־ידי הצמ־דת השכר ברוטו וכן המיסים עליו, למדד.

המדד יבטיח כי כוח־הקנייה של השכר נשו לא יקטן.

**אולם הוועדה אינה מגדירה מה יהיה המדד, ובישראל — מדד יו־קר־המחייה רחוק מלשקף את ה־תיעקרויות. למעשה יש היום ב־ארץ שני מדדים: האחד לעבודה, והשני לחון. לשכר יש מדד מסו־לף, לחון יש מדד ריאלי.**

## מדד אחיד לכל!

**ממשלה העושה** הכל להקטנת כוח־קנייה של השכר, שומרת היטב על כוח־הקנייה של ההון. בשנת 1974 בלבד השקיעו קרוב ל־2.5 מיליארד לירות ב־צמודים. כיום מגיע סך ההשקעות בצמו־דים למיניהם ל־76 מיליארד לירות.

**הממשלה לווה מבעלי־ההון כסף צמוד, מזריקה אותו אליהם חזרה בצורת הלוואות לא־צמודות!**

על הלוואות לא צמודות לבדן מפסידה הממשלה כשני מיליארד לירות לשנה, סכום הזורם להעשרת מקבלי ההלוואות.

**חישוב שנעשה הראה, כי עד כה שילמה הממשלה ריבית וחפ־רשי־הצמדה על הצמודים שלח כ־סך 50 מיליארד לירות, כאשר תש־לומים אלה פטורים ממס! מדי־שנה משלמת הממשלה קרוב ל־4 מיליארד לירות הפרשי־הצמדה, הפטורים ממס! הפרשי־הצמדה אלה משולמים מדי־חודש, וזא כמו תוספת־חיוקר על השכר, המש־תלמת פעם בחצי־שנה ולאחר עי־קורים.**

לשם השוואה: כלל ההכנסה הלאומית היה, בשנת 1974, 44 מיליארד לירות, ה־מתחלקים ביחס של כ־45% לשכר ויתר להון. מכאן כי ההון נהנה בשנת 1974 מהכנסה השווה לשליש בחלקו בהכנסה ה־לאומית, ממקורות של השקעות בצמודים למיניהם!

ועדת בן־שחר אינה יכולה להיכנס ל־שאלות פוליטיות כגון מה ירכיב את ה־מדד.

**הדרך היחידה לחסל את הקו השני של מתנגדי החצעה, חרוצים לסלפה על־ידי מדד מעוקר לשכי־רים, היא לדרוש כי יהיה במדינה מדד אחיד ויחיד לכל: לחון ולשכר.**

שיטה זו נהוגה מזה שנים בברזיל, ארץ מתפתחת בתנאי אינפלציה דומים כימעט לישראל. שם הנהיגה הממשלה מדד אחד קבוע, ואחת לחודש משנים לפיו את כלל התשלומים והתקבולים. השיטה פועלת ללא דופי — ואגב, גם החובות למס־ההכנסה משתנים עם עליית המדד.

ההסתדרות וכל היצרנים הישרים במדי־נה צריכים להתארגן עכשיו במטרת אחת: להעביר את המלצות בן־שחר במלואן, תוך הפיכה טוטלית של מנגנון המיסוי ח־רקוב והרחקת ראשיו, כמו הממונה על ההכנסות משה נוידרפר.

**בלי הפיכה במינהי־הכנסות־המדינה, יכשיל המנגנון את המס־קנות, למען חשכבות שאותן הוא משרת.**

# מכתבים

(המשך מעמוד 11)

האמריקאי. לדעתי, המבקר לא הבין כלל מה כוונת הסרט והבמאי. אני מסיק מכך שהוא ציפה לסוג אחר של סרט, שיתאים לקו המחשבה המקובל לגבי שיפוט סרטים.

המבקר רצה לנתח את הסרט בתור יצירה אמנותית רגילה, אך לא זו מטרת הסרט. קוסטא גווראס לא חשב על סיפור מרגש ומציאותי, וגם לא המציא רומן לצורך יצירה מיסחרית.

הסרט הזה הוא מיסמך היסטורי, שהעביר לכל רחבי תבל את המציאות כפי־שהיא. אני „זכיתי" לחיות כמה שנים במדינה דרום־אמריקאית, ואני יכול להעיד שהכל בסירטו אמת, ושהוא לא הגזים באף רגע מהסרט שלו על אורוגוואי.

בימינו, אנחנו זקוקים לכל מיני אמצעים, כולל סרטים (תיעודיים או לא) כדי להביא אל כל העולם את האמונה והקריאה־לעזרה גם־יחד, על עמים הסובלים מה־אימפריאליזם.

**בן־ציון,** קיבוץ נחשון

## צעיר דינאמי

הסיפור „מנהל צעיר, דינאמי ומצליח" (רחל המרחלת, העולם הזה 1962), **על בעל**

**יהודה פלקוביץ וידיד**
שם טוב

בית־החרושת ספקו, חוא באמת דוגמה לסיפור־הצלחה של צעיר ישראלי.

רק חבל מאד שכתבתם את שמו לא נכון. לבחור קוראים יהודה פלקוביץ.

**משה דיין,** תל־אביב

## הבלוף של בן־שחר

ועדת בן־שחר יצאה בתרועות חצוצרה על ההישג הכביר שהצליחה להשיג, ש־הוא בבחינת „חידוש." המס השלילי.

ובכן, כבר היו דברים מעולם. מס־שלילי קיים כבר מזמן במדינת ישראל, אולם רק למען העצמאיים. אין זה סוד כי עצמאיים רשאים לנכות הפסדי חברה אחת מריווחי חברה שנייה. וכך — ניכוי הפסדי שנה אחת מריווחי שנה אחרת.

אלה הם דברים שהיו אסורים על שכי־רים, ואולי גם על עצמאיים קטנים.

**מרדכי זיהר** אשדוד

## ליליון — לא ליליאן

הקרוב־הרחוק של האמן א.מ. ליליון (ולא ליליאן) הוא, פשוט, בנו של האמן. אני, כלומר. הופתעתי במיקצת לקרוא ב־מדור אנשים (העולם הזה 1960), שבו די־ווחתם על ההגדה־לפסח המצויינת של או־רי סלע, עם הציורים של אבי — כי מצאו את הציורים האוריגינליים בעליית־גג כל־שהי.

הייתי מעוניין לדעת בעליית־הגג של מי — בוודאי לא בביתי־שלי, כי עבודותיו של אבי נשמרות אצלי בקפדנות ובכבוד הראוי.

יהיה זה לעונג לי להראות לכם איך נשמרו הדברים במשך השנים הקשות.

אגב, אם תפרסמו בעתיד דברים על אבי, שאלו אותי — במקום לסמוך על שמועות. הייתי עלול להתרגז ברצינות.

**אורי מ. ליליון,** רחובות

גם ביציאתך לחו"ל תשיג את BROADWAY שלך במטוסי אל על ובחנויות פטורות מכס.

בשורה אחת עם הסיגריות המפורסמות ביותר בעולם סופר קינג סייז תערובת אמריקאית תוצרת דובק

BROADWAY 100
INTERNATIONAL QUALITY

# הנדון:

## קצין בדרגת תת־אלוף (מיל.) נעצר כחשוד

## בקבלת שוחד על רכש צבאי בעודו בתפקיד

# אחזות על הדם

**ה ידיעה צריכה** להדליק את הנורות האדומות בכל המערכת. עד כה יכול היה מישהו להשלות את עצמו שהשחיתות אינה אלא תופעה שולית במערכת־הביטחון, מחלה שדבקה בקצוות הגפיים בילבד.

**אשליה זו חולכת ומתנפצת. חקירותינו גילו עד כה רק טפח, אך כבר עתה ניתן לקבוע כי מימדי השחיתות במערכת־הביטחון הם עצומים, ושהמחלה הגיעה לאברים מרכזיים.**

יש בכך סכנה כפולה:

- מערכת־הביטחון ממלאה תפקיד שהוא כה חיוני לקיום המדינה, עד כי כל מחלה ממארת בה הופכת סכנה לאומית.
- ממדיה העצומים של מערכת־הביטחון הופכים כל תופעה בה גורם כלכלי ממדרגה ראשונה.

■ ■ ■

**ל חזור** שוב ושוב על המספרים היבשים, מפני שאין הם נקלטים בנקל. אין אנחנו רגילים לחשוב על מאמצנו הביטחוני במושגים כלכליים. ביטחון לחוד, כסף לחוד.

**בשנה השוטפת כויץ התקציב של משרד־הביטחון כמעט 40% מכל תקציב המדינה. בצורה פשטנית: מכל לירה שמשלם האזרח הישראלי לממשלה, כמעט ישנים ועקיפים גם יחד, נמסרות 40 אגורות למשרד־הביטחון.**

תקציב משרד־הביטחון מגיע לאחוז אגדי מהתוצר הלאומי הגולמי. כמעט 30% מכל הפעולות של המשק הישראלי, בכל המישורים, שייכות למשרד־הביטחון.

**החשד, שחלק ניכר מסכום־עתק כזה עובר לידיים מושחתות, הוא מבחיל.**

מאז מילחמת ששת־הימים, ועד השנה השוטפת (ועד בכלל) הוציא משרד־הביטחון כ־75 מיליארד לירות. למעלה מחצי הסכום הזה — כ־40 מיליארד ל"י — הוצא בישראל עצמה. השאר — כ־35 מיליארד ל"י — הוצא בחו"ל, בעיקר לרכש ציוד.

**פירוש הדבר: אם הגיעה השחיתות במערכת זו למימדים חמורים, כפי שאכן נראה, הריהי מוכרחה לחסתכם במיליארדים של לירות.**

אם עזרו סקידי משרד־הביטחון למקבלי־הזמנות מקומיים להעלים חלק ניכר מרווחיהם מעיני מס־ההכנסה, הרי מסתבר שבמשך מיליארדים של לירות שחורות. זוהי טענתו של ברוך נאדל, שאיש לא חעז להכחישה עד כה.

אם קיבלו סקידים עמלה סמויה על רכש ציוד ונשק בחו"ל, הרי מונחים עתה הרבה מיליוני דולרים בחשבונות סודיים בשווייץ.

**אם נחנו קבלנים מקומיים לשלם שוחד בקבלת הזמנות, כפי שמסתבר עתה, עיוד שיחד זה עצמו להגיע למיליונים רבים — ואילו ניפוח הוצאות הביטחון, כתוצאה מכך, מגיע בוודאי למיליארדים.**

■ ■ ■

**ה יה צריך להיות** ברור מראש, שכל מערכת בעלת מימדים אדירים כאלה מועדת לפורענויות השחיתות. **האופי המיוחד של מערכת־הביטחון, מגיר סכנה זו שבעתיים.**

חלק ניכר מפעולת המערכת מתבצעות, בהכרח, תחת מעטה של סודיות. ציוד ונשק נרכשים בחשאי. טיבן ומימדיהן של הזמנות ביטחוניות בארץ אפופות מיסתורין.

חקירה עיתונאית רגילה של פעולות אלה כימעט שאינה אפשרית. אפשר לטעון כי היא גובלת בריגול. גם בחקירות רגילות של שחיתות נוהגים המעורבים בדבר למלא פיהם מים. כשמדובר בשטח הביטחוני, הם ממלאים את פיהם מים קדושים — שהרי מיצווה היא לשתוק בענייני ביטחון.

עד מילחמת יום־הכיפורים, כימעט שאי־אפשר היה לפרסם תוצאות של חקירה עיתונאית כזאת, גם כשהגיעה לתוצאות. השחיתות הביטחונית היתה סוד ביטחוני. הי־

צנזורה דאגה לגנוז את הגילויים. היו לכך תירוצים מן המוכן: הגילויים יכלו לעזור לאוייב, ובוודאי היה בהם כדי לדכא את המוראל של צה"ל. מי יילך למות בשימחה במעון שנבנה בידי קבלן שרימה בכמות המלט, ושהקים לו ארמון בהרצליה־פיתוח על־חשבון הדם שיישפך?

אך כימעט שלא היה צורך בהתערבות השרירותית של הצנזורה. ממילא לא עלה על דעתם של אנשים נורמליים לחקור במתרחש במערכת־הביטחון.

**המערכת היתה קדושה. עצם החשד שרבב כישהו יכוז לדבוק בה — היה בבחינת חילול־הקודש.**

מי שהעז לשאול שאלות ולגלות גילויים, נתקל לא רק בהתנגדות מצד השילטון, אלא גם בזעם מצד הציבור. השילטון הטיל על החוצפן עונשים כלכליים מכאיבים. הציבור ראה בו בוגד, עוכר־ישראל, אוייב־העם. חברי־כנסת, שהסתכן בכך, ידע שהוא מסכן את המשך כהונתו. תנועה פוליטית, שהעלתה את הנושא, גזרה על עצמה ירידה. עיתון, שהלך בכיוון זה, הרגיז את קוראיו. (כל

**לאן? מותר הכל. שום חוק אינו יכול לחייבו.**

כאשר גילינו את פרטי מעלליו של משה דיין בעיתון זה ובכנסת, הבאנו על עצמנו את שינאת הרבים. (רבים, הרוכבים עתה על הסוס האנטי־דייני, ממשיכים לשנוא אותנו בכל ליבם על שהעזנו לפגוע בו אז.)

מעשיו של דיין היו ידועים לכל. הסיפורים עברו מאיש לרעהו, בליוויית קריצת־עין וחיוך. איזה חברה'מן! איזה עארס! גונב עתיקות מכל הבא לייד. מנצל ציוד צבאי כדי להביאן הביתה! ממנה קצינים מיוחדים כדי שיודיעו לו על מציאות, שאפשר לגנוב! מוכר בכל העולם ב־מחירים מפולפלים, כשחתימתו האישית מצורפת לסחורה!

ובכלל — סוחר ממולח! מוכר ראיונות עיתונאיים על ביטחונה של ישראל באלפי דולרים! מנסה לגבות מאות אלפים על זיכרונות שעדיין לא כתב! מצטלם בחלוק ובנעלי־בית תמורת מזומנים!

כשגילינו את הדברים בכנסת, הגיבו חברי־הכנסת מכל הסיעות בזעם גדגש. כאשר ירק דיין בפרצופה של הכנסת, חייכו הח"כים באושר דבילי. איזה איש! איזה כישרון!

**כל אחד מן החיוכים האווילים האלה עלה למדינה במיליונים. פולחן־האייך עלה ביוקר.**

כי סקידים לא מעטים במערכת־הביטחון שאלו את עצמם, במוקדם או במאוחר: אם השר גונב ולוקח, מדוע אסור לי?

השחיתות הגלוייה של השר נתנה הכשר גלובלי לכל סיקודיו. השר קבע נורמה — ורק סקיד בעל תודעה מוסרית חזקה מאוד יכול היה לדבוק בנורמה אחרת. רבים קיבלו את הנורמה של השר, שזכתה באישור הממשלה, הכנסת, מבקר־המדינה והעיתונות.

במישרד־הביטחון נהג דיין כסולטן מיזרחי. הוא לא התעניין בזרם המיליארדים, שנשפך במישרדו, כשם שלא התעניין במעשיו ובמחדליו הצבאיים של המטכ"ל. הוא היה עסוק ביחסי־ציבור, באינטריגות ממשלתיות, בנאומים, בעתיקות ובעניינים אישיים.

את ניהולה הכלכלי של הממלכה האדירה השאיר בידי עוזרו, צבי צור, שהגיע לשם ישר מחברת מקורות, בה היה אחראי, בין השאר, על שערוריית־הענק של חברת ורד.

**כך הצטרפו כל המרכיבים האלה יחד: מעיין מתגבר של כסף, חוסר כל פיקוח, חסינות מפני ביקורת, אווירת ההספקות של השר ואנשי חוג הבישל של ההנהלה.**

רק מלאכים גמורים, בעלי כנפיים צחורות יכלו שלא לשקוע בבוץ זה.

■ ■ ■

**ב ין שתי המיחמות** היו קיימים, זה בצד זה, שני מוקדים של שחיתות, שהעכירו את האווירה המוסרית במדינה כולה.

**המוקד האחד היה של פינחס ספיר, השני של משה דיין.**

בין שני המוקדים היו קיימים הבדלים ניכרים. כך, למשל, לא העלה איש מעולם את הטענה שפינחס ספיר עצמו שהוא מושחת. לספיר לא היה עניין בהנאות כלי־כליות אישיות. הוא השחית את סביבתו באמצעות השיטה שהפעיל, אשר יצרה פיתויים עצומים לכל מי שהשתלב בה. דיין, לעומת זאת, השחית את סביבתו על־ידי דוגמתו האישית, ואווירת ההספקות שייצר סביבו.

**כאן פעילה הסיסמה: „אחרי!"**

שיטת ספיר לא יכלה להתקיים בילעדיו, ועם התפטרותו הולכים ומתמוטטים עמודי־התווך שלה. הופעת מיכאל צור בבית־המישפט היא הסימפטום הבולט ביותר לכך. אולם שיטת דיין יכולה להתקיים גם בילעדיו, אם לא ייעשה מאמץ יזום ונמרץ לבער את הנגע.

**אך ההבדל העיקרי בין שני היריבים־השותפים הוא זה: השחיתות במערכת הכלכלית האזרחית עזה רק בדמים. ואילו השחיתות**

(המשך בעמוד 30)

**דיין וספיר בימי הזוהר: מי השחית את מי?**

זה הרגשנו על גופנו. לא הרפינו ממאמצינו, אך ידענו כי נשלם עבורם מחיר יקר.)

**כתוצאה מכך, חלך והצטמק הפיקוח על תקציב־הביטחון, ככל שתפח וגדל והגיע לי־מימדים מיפלצתיים.**

הפיקוח הפרלמנטרי היה בדיחה מלכתחילה. מליאת־הכנסת לא דנה בתקציב־הביטחון כלל, ואילו חברי ועדת־החוץ־והביטחון מיצו את תפקידם כאשר הצטלמו בפוזות גבריות ליד חיילים קשוחים.

מבקר־המדינה עסק בנושאים שוליים. מידת הבנתו בעניינים צבאיים באה לידי גילוי פומבי בדו"ח ועדת־אגרנט, שהוא היה חבר בה.

**כנסיבות אלה, היה זה גם אילו נשארה מערכת־הביטחון טהורה — גם אילו עמד כראשה אביר ללא חת וללא דופי.**

אך בראשה עמד משה דיין.

■ ■ ■

**ב כל שנות כהונתו** של משה דיין כאליל תורני, ידעו גם מעריציו המושבעים ביותר שהוא אדם מושחת.

הדבר לא הפריע לפולחן. להיפך, שחיתותו של דיין נראתה כתכונת־אופי חביבה במיוחד, הוכחה לכך שהוא גבוה משכמו ומעלה מבני־תמותה רגילים.

## העם

### סופו של סוכן

**למזלה של ישראל, אין בה שיטת כמו נגויין ואן תיה**

אין גורל מר מזה של סוכן שאינו מצליח. בעליו מוכנים לזרוק אותו כלימון סחוט, ואילו כל האחרים מלווים אותו בשינאתם. הכל מתייחסים אליו בבוז.

כזהו גורלו של נגויין ואן תיה, הרודן של דרום ויאט־נאם, שסולק השבוע מתפקידו — ערב נפילת מדינתו כולה.

**המידחמה כפרנסה.** עלייתו היתה בטומאה. הוא הגיע לשילטון אחרי שסוכנות־הביון האמריקאית יזמה, בימי כהונת הנשיא ג'ון קנדי (וכנראה גם בהסכמתו) את רציחת הנשיא הקודם. הסוכנות בחרה בו, מתוך קבוצה של גנרלים שאפתניים, כמכשיר היעיל ביותר.

במשך שמונה שנים, קיים תיה את עצמו באמצעים של טרור, כשהוא נשען על כוחות הצבא האמריקאי וסכיני הבולשת הפוליטית. בעולם התפרסמו מדי־פעם תיאורי־זוועה על מחנות־הריכוז שלו, שבהם נכלאו כל מי שהתנגדו למדיניותו או לשילטונו האישי. דיווחים אלה באו כולם מפי עיתונאים מערביים.

השחיתות האישית שלו הפכה אגדה. בעוד חייליו נהרגו בהמוניהם, הוא צבר הון־תועפות בקופתו הפרטית. חלק גדול מן הסיוע האמריקאי זרם ישר לכיסו. ערב התפטרותו, התפרסם בעולם שהוא ניסה להבריח כמות־ענק של מטילי־זהב מוויאט־נאם לשוויץ, באמצעות חברת־תעופה איטלקית, שסירבה לעשות זאת.

בשביל תיה, המלחמה היתה פרנסה טובה מאד.

**ידע שור קונהו.** בוועידת־השלום של פאריס, עשה תיה את הכל כדי לחבל בהסכמים. לבסוף התייאשו ממנו האמריקאים, וכרתו שלום נפרד עם צפון ויאט־נאם, מבלי לפתור את הבעייה. לולא תיה, ניתן היה להגיע להסכם שהיה מאפשר לתושבי דרום ויאט־נאם להחליט בעצמם על גורלם. ביגלל התנגדות תיה, הועברה ההכרעה לשדה־הקרב.

בקרב עצמו לא יכול היה צבאו האדיר של תיה, החמוש בנשק המשוכלל ביותר בעולם, לעמוד מול הצבא הפרימיטיבי של הוויאט־קונג והאגוי. היתה זו הוכחה נוספת של עליונות הרוח על החומר — יחסי־הכוחות מבחינת הכמות והנשק היו 1:4 לטובת סייגון, אך הגוי ושותפיה ניצחו ללא־הרף. הם לחמו בקנאות למען אידיאל שהאמינו בו, בעוד חיילי סייגון לחמו מאונס, עבור שילטון בזוי בעיניהם.

הסוף היה בלתי־נמנע. תחת לחץ אמריקאי עצום נאלץ תיה להתפטר, כדי לאפשר לסייגון לחפש דרך מכובדת כלשהי של כניעה, ולהציל מה שניתן עוד להציל.

בטרקו את הדלת בזעם, מצא תיה את עצמו במצב המגוחך של סוכן המאשים את בעליו בבגידה בו.

**הלקח: אין לקח.** בשביל האזרח הישראלי, יכול היה להיות רק לקח אחד מפרשת תיה — שאין להסיק ממנה שום לקח לגבי הסיכסוך הישראלי־ערבי. למזלה של ישראל, אין בה שליט כמו נגויין ואן תיה.

## יחסי חוץ

### בדיחה יהודית בקמבודיה

**למה זועם הנסיך הקאמבודי עד ממשלת ישראל?**

בבדיחה היהודית המפורסמת, מייעצת האם היהודיה לבנה, המגוייס לצבא הצאר, שלא יתאמץ יתר על המידה. „תהרוג תורכי ותנוח," היא אומרת לו. „תהרוג עוד תורכי, ותנוח שוב."

„אבל אמא," משסע אותה הבן, „מה יהיה אם התורכי יהרוג אותי?"

„מה פיתאום?" מזדעזעת האם, „מה עשית לו?"

**„צער וזעם".** „ישראל רושמת לפניה בצער ובזעם." הכריז מישרד־החוץ בירושלים, את הודעת הנסיך נורודום סיהאנוק, שהוא לא יקיים יחסים עם ישראל.

המישרד, שהתחבא גם הפעם מאחרי ה־

(המשך בעמוד 18)

# כך חשף העולם הזה את הפרשה

## ראש מחלקת־ציוד בחיל־האוויר חשוד שתבע ערב שיחרורו מצה"ל מניות במיפעל שקיבל הזמנות -

## מדוע ניסה מפקד חיל־האוויר להתערב בפרשה -

## מישרד־הביטחון התעלם מההאשמות וסירב לחקור

# השחיתות מרקיעה שחקים

הטלפון שבביתי צילצל. „מדברים מ־לישכת מפקד חיל־האוויר," אמרה הפקידה, „מפקד־החיל רוצה לדבר איתך."

מייד לאחר־מכן בקע מתוך האפרכסת קולו של האלוף פלד: „אמור לי, בבקשה, כמה פעמים במתלך השיחות עימו ביקש ממך חיים ירון (תת־אלוף במילואים), לפנות למפקד־החיל ז'?"

„פעם אחת," השיבותי.

„חיים ירון יושב מולי. הוא אומר שביקש ממך לפנות אלי לפחות ארבע פעמים. תודה רבה לך. מעכשיו אני אכתוב כתבה."

### תא"ל ירון שיקר למפקדו

**ב**מהלך חקירה עיקשת לגילוי שחיתות בקנה־מידה גדול במערכת־הביטחון, נתקלתי בהפתעות רבות של חוסר שיתוף פעולה, מצד מישרד־הביטחון, ובמרמזות שאיני אלא טרדן מציק המנסה להטיל כתם באנשים ישרים.

אולם, שיחה טלפונית זו עם מפקד חיל־האוויר הדהימה אותי יותר מכל.

היא התקיימה ב־24 במארס 1975. בשעות אחר־הצהריים, חמישה ימים אחרי שהור־

מאת

**זאב יפת**

פיעה בהעולם הזה כתבה ראשונה בסידרה („מיכרז של זהב," העולם הזה 1959). הוזכר בה שמו והופיעה תמונתו של תת־אלוף (מיל.) חיים ירון.

**אותה שעה כבר ידע מפקד חיל־האוויר כי המישטרה הצבאית בדרך — בעיקבות הגילויים שלנו — אפשרות של מעורבותו של חיים ירון במעשי־שוחד, בתקופת שירותו כחיל־האוויר, כראש מחלקת ציוד־אוויר.**

מפקד חיל־האוויר ידע גם, כי ביוזמתי סיפקתי למישטרה הצבאית חומר רב ש־היה מצוי ברשותי, כדי לסייע בחשיפת האמת.

עובדה זו לא הפריעה לו, כנראה, לטלפן אלי, להציג אותי כשקרן, ולחזור על גירסתו חמש בצורה חריפה הרבה יותר, בשיחה טלפונית נוספת, הפעם לעורך העולם הזה, אירי אבנרי.

שיחה טלפונית זו גרמה לי להגיע לשתי ההחלטות:

- **תת־אלוף (מיל.) חיים ירון חיטטה בזדון את מפקד חיל־האוויר, שהתפתה להאמין לו.**
- **אם עד כה שיתפתי פעולה עם המישטרה הצבאית ומיפקתי לה מידע שהערכתי היה חשוב, לא אוכל עתה להיעתר לבקשתה לשכנע את קצין־הצבא שמסר את המידע הראשוני אשר הביא ל־פתיחת החקירה, שיחשוף עצמו וישוחח עם מפקד חיל־האוויר.**

חששתי שבמקום לזכות בתודה על גילוי אזרחות ואחריות למופת, ייתקל ביחס שבו נתקלתי אני.

### המישרד לא בדק בציציות

**ת**חילת החקירה — במידע מדהים שהגיע מקצין חיל־האוויר. חבריו התלוננו, כך סיפר, כי מחלקת־הציוד של חיל־האוויר מקבלת ציוד ביטחוני חשוב שאיכותו ירודה, וכי הספק של אותו ציוד הוא אמנון אבני, בעל בית החרושת א.ג.ר. לי־הנדסה הידראולית בקריית־גת. פניותיהם של אותם קצינים, בנושא זה, למישרד־הביטחון שהזמין אצל אמנון אבני את הציוד, לא זכו בכל תגובה.

התלונה היתה חמורה, והוחלט לטפל בנושא ביסודיות מירבית.

החרשתן אמנון אבני לא היה מוכר לנו. תעשיינים רבים שעימם שוחחנו סיפרו, כי הוא משחד קציני צה"ל ופקידי מישרד־הביטחון, כדי לזכות במיכרזים.

**אולם איש מבין כל בני־שיחנו לא היה מוכן להעיד עד כך בפומבי. כולם חששו לעורר מניקמת מישרד־הביטחון, עימו הם קשורים בקשרי עבודה — אפילו תי־חשף הפרשה ותתגלה כנכונה לחלוטין.**

במהלך החקירה התברר, כי בשעתו עבד אמנון אבני כפקיד בחברת אמישראגז בתל־אביב. הוחלט לבדוק כיצד הפך אבני מפקיד, לבעל בית־חרושת עשיר.

בחקירה באמישראגז נדלק אצלנו אורדום ראשון. „כן," אמרו מנהלי־החברה, „אבני עבד כאן פעם כפקיד. מאוחר יותר נשלח מטעם החברה לניגריה. הוא פוטר, אחרי שהתברר שעסק שם בהברחת־נשק."

פקיד בכיר שנשלח לניגריה מטעם חברת ורד, סיפר לי על מעלליו של אבני שם. הוא סיפר כיצד שיחד זה עשרות פקידים ניגריים כדי שיעצמו עין, יאפשרו לו לעסוק בהברחות־נשק לחבל ביאפרה, שעמד להתקומם כנגד השילטון המרכזי — ולא מטעמים אידיאליסטיים, כגון מתוך אהדה לחבל הפורש.

מישרד־החוץ אישר כי אבני סיבך את ישראל, סיכן את מעמדה הדיפלומטי בניגריה והמצב הגיע לידי כך שהממשלה הניגרית עמדה לגרש את כל הישראלים שפעלו שם כחוק, בגלל מעשיו.

אחרי שווידאתי כי אבני פעל בניגריה על דעת עצמו, מתוך תאוות־בצע גרידא ולא היה קשור עם השירות החשאי הישראלי, וכי הרוויח מיליוני לירות רבים ב־עיסקי ההברחות הפרטיים שלו, פניתי לראשונה למישרד־הביטחון. שאלתי אם הם יודעים עם מי יש להם עסק, והאם אינם חוששים כי האיש ששיחד את ראשי ניגריה, ינסה לשחד גם את פקידי המישרד עצמו.

השאלה הועברה לבדיקה. מקץ יומיים הגיעה תשובה מוסמכת — „אבני מוכר לנו כיצרן הגון וכישרוני. מצד המישרד אין כל התנגדות לבצע עימו עיסקות גדולות עבור מערכת־הביטחון."

תשובה זו הגיעה אותי לבדוק כיצד קובע מישרד־הביטחון את אמינותם של הספקים העובדים עימו, מבחינה ביטחונית וכלכלית גם־יחד.

### מארב לחשוד

מבקר העולם הזה, זאב יפת, „מראיין" את אבני בפתח ביתו, אחרי שארב לו בשעה מוקדמת. קודם לכן סירב אבני לשוחח עם יפת, כאשר זה ביקר אותו בבית־החרושת שלו הנמצא בקריית־גת.

**המסקנה חיתה חמורה ביותר — למישרד־הביטחון רשימת ספקים שנכדקו מבחינה ביטחונית ולכידית. אולם, למישרד אין כל קורת כאשר מתחזים בעלי־מיפעלים, או אם ובאשר נרכשות מניות־השליטה במיפעלים על־ידי גופים אחרים.**

המישרד אינו יודע כלל אם תחת מסווה של תעשיינים הגונים אין מסתתרים פוכלים פינגסיים, או אנשים המהווים סיכון ביטחוני שקנו, בדרך חוקית, את עיסקיהם של אותם יצרנים הרשומים ב„ספר־

הספסקים" של מישרד־הביטחון.

בהמשך החקירה נאסף גם מידע שהחשיד את רב־סרן מאיר ואת יואל מירון, סקיד בכיר במישרד־הביטחון (רב־סרן במילואים בחיל־האוויר), כאנשים ה־משוחדים דרך־קבע על־ידי אמנון אבני. אחרי סריקה מאומצת אף נמצאו תעשיינים שהסכימו להעיד בבית־משפט על כל ה־ידוע להם על עיסקות־השוחד.

אצל אבני ביקרתי במיפעלו שבקריית־גת, אך הוא סירב לשוחח בנושא.

התמונה שנתגלתה היתה מהרידה, הת־אימה יותר למתרחש ברפובליקת־בננות דרום־אמריקאית. קיבלנו מידע על מיכרזים מזויפים, על הקמת חברות פיקטיביות ה־משתתפות במיכרזים במחירים גבוהים, כדי שההצעה שנקבעה מראש על־ידי מק־בלי השוחד, תזכה בפרוייקט. למדנו ל־הכיר את שיטת „דרישות השינוי," שב־אמצעותה זוכה במיכרז מגיש ההצעה ה־זולה — ולפתע מגיעה דרישה מצה"ל (דרך רס"ן מאיר הנ"ל) לשינוי בעבודה, הדרישה מאושרת על־ידי יואל מירון (מ־מישרד־הביטחון), ועבור השינוי דורש ה־זוכה הון־תועפות, ומקבל אותו.

קיבלנו מיסמכים שבהם ציינו אנשי חיל־האוויר, בהתכתבות פנימית למישרד־הביטחון, כי היצרן אמנון אבני, שנבחר לביצוע עבודה מסויימת, לא יוכל לעמוד בה, וכי „אין הוא מתמצא בנושא וקרוב לוודאי שנקבל מיתקנים שלא יעמדו ב־דרישות." זאת, בצירוף העובדה שהצעת־המחיר של אבני לא היתה הזולה ביותר.

**בשיכ זה נצטער די חומר עוב־דתי ומישפטי כדי להחל בפירסום המימצאים, אך הוחלט במערכת להמתין, להעביר את החומר למע־רכת־הביטחון, כדי שזו תוכל לחי־קור בטרם יתפרסמו הדברים, וקו־דם שהחשודים ינסו למשטש עיק־בות.**

פניתי לצה"ל בעניין רס"ן מאיר, ול־מישרד־הביטחון בעניין יואל מירון. מיש־

## צולם בחשאי

תת־אלוף (מיל.) חיים ירון, שהעולם הזה חקר את החשד שהיה מעורב בעיסקי שוחד כאשר שירת בצמרת חיל־האוויר, צולם בחשאי על־ידי העולם הזה, אחרי מעקב ממושך, לפני פירסום הכתבה הראשונה לפני חמישה שבועות.

טרה־צבאית־חוקרת (מצ"ח) של חיל־האוויר החלה לחקור בנושא ביסודיות, ואילו מ־מישרד־הביטחון קיבלתי כעבור זמן קצר תשובה לקונית: המימצאים חסרי־שחר.

נמסר לי שם כי יואל מירון נחשב פקיד הגון וישר, וכי המיכרז שבו זכה אמנון אבני, בעל בית החרושת א.ג.ר., היה כשר. „הגיע הזמן שתדע," זרקו לעברי בביטול, „שבוועדת־המיכרזים יושבים לפחות שלו־שה אנשים, כך שאפילו היה מירון משוחד — וברור לנו שזה לא כך — הוא לא יכול היה לשנות דבר." זאת, למרות שהוכחתי לאנשי מישרד־הביטחון בפירוש כיצד שי־טה יואל מירון בוועדת־המיכרזים שבה היה הוא עצמו חבר, ועקף אותה.

למחרת, חזרתי למישרד־הביטחון. במשך הלילה עברתי על כל החומר פעם נוספת, והגעתי למסקנה סופית ומוחלטת, כי למרות ביטחונם־העצמי הנפוח של אנשי מישרד־הביטחון, הם בסך־הכל חובבנים שאינה מתמצאת בנושא המופקד בידיה.

**תוך אירצון בולט ורמיזות כי הפסקתי בעיניהם למיטרד, העבירו את הנושא לבדיקה נוספת ליועץ־המישפטי של מישרד־הביטחון.**

למחרת באה התשובה — „הכל כמו ש־אמרנו." המיכרז הוכרז בסדר גמור.

## מהדשק „השחלב"

**ב ימים שבאו** לאחר־מכן חלה התפת־חות מרעישה בחקירה.

**התברר כי עיסקי־השוחד שי־אבני עם רס"ן מאיר ועם יואל מי־רון, החלו כאשר כיהן חיים ירון כתת־אלוף, ראש מחלקת־ציוד חיל־אוויר.**

פניתי בתום־לב לחיים ירון, שפרש מ־צה"ל באוגוסט 1974 ועבר לעבוד בחברת יבואני־הגשק האחים מילצין (עיסקי האחים מילצין יזכו בטיפול עיתונאי נפרד). שאלנו אותו אם הכיר את סיקודו רב־סרן מאיר, ואת הספק אמנון אבני.

**ירון השיב כי תחת פיקודו שיר־תו עשרות קצינים. את רס"ן מאיר הכיר היכרות שיטחית בלבד, את אבני הכיר כאחד התעשיינים ש־עבדו עבור מחלקתו.**

ירון אמר כי מעולם לא שמע שמועות על שוחד במחלקתו. „אם שמעת משהו, פנה למפקד חיל־האוויר," אמר לי. היתה זו הפעם היחידה שהיפנה אותי אל המפקד, בניגוד לטענתו־שלו.

**עוד באותו יום נודע לי שרס"ן מאיר פנה בשעתו ליוסף מהרשק, בעל בית־החרושת „התכוף" בחי־פה, אמר לו כי תת־אלוף ירון עזי־מר לחשתחרר מהצבא ורוצה לר־כוש מניות במיפעלו, כדי להמשיך לשמור על „קשרים טובים."**

המידע שבידי הצביע על כך שבניגוד לאבני, שנהג להשחית אנשים, הרי מהרשק, בעל בית־החרושת התכוף, שהקים מיפעל ענק יעיל בעשר אצבעותיו, נאלץ להשתלב ב„שיטה" בניגוד לרצונו. פשוט, כדי ש־יוכל לזכות במיכרזים, אחרת לא היה לו כל סיכוי לקבל עבודות ממישרד־הביטחון. למרות כל זאת נראתה לו דרישתו האח־רונה של הרב־סרן שייצג, לדבריו, את תת־אלוף — „שטנית," והוא השליכו מ־מישרדו.

מהרשק שהה אותה עת בחו"ל, ולא יכול־תי לשוחח עימו. בנו אמר לי: „לא אומר מילה. חכה לאבי. אם ירצה, יהיה לו מה להגיד לך."

ביניתיים אומת מידע זה ממקור אחר. התברר כי מהרשק, דרך נציגו בתל־אביב, אכן פנה בתלונה לאלוף־מישנה יצחק שור, סגן־היועץ־המישפטי של הרמטכ"ל, סיפר לו את כל הפרשה.

**שור, למרבה הפלא, לא ציווה לפתוח בחקירה נימרצת, אלא היפנה את התלונה לתת־אלוף חיים ירון עצמו — האיש שנגדו, למעשה, הופנתה התלונה!**

מהרשק הוזמן לבירור, ונדהם להיווכח כי עליו לקיים את הבירור עם חיים ירון, מי שהרב־סרן טען כי נשלח מטעמו. חוא נתקף שם פחד, טען כי כל העניין כולו מקורו באי־הבנה בילבד.

אותה עת שורבב לפרשת חיים ירון שמו של ישראל רוט, מישנה למנכ"ל ה־תעשייה האווירית. הידיעה שבידינו אמרה כי חברת ש.ה.ל., חברת־בת של התעשייה האווירית, הפסידה מיכרז גדול, למרות ש־הצעת־המחיר שהגישה היתה נמוכה מזו שהגיש אמנון אבני, בעל א.ג.ר.

ישראל רוט, שקדם לחיים ירון בתפקידו כראש מחלקת ציוד־אוויר, טילפן לירון ו־שאלו לפשר הדבר. לבסוף נסתיים הבירור בלא־כלום.

**ישראל רוט, אזיו פניתי לאימות המידע, סירב להגיב, היפנה אותי לאלקנה גלי, דובר התעשייה האווירית. למרבה הפלא היה ה־דובר אותו זמן בחופשה.**

עוזרו, דורון סוסליק, ביקש שבוע ימים לבדיקת הנושא. בתום השבוע, כאשר פניתי אליו, התברר כי יצא למילואים. העוזר השני, שי תדמור, נתבקש על־ידי לברר את העניין, אך בלא כל הודעה יצא גם הוא למילואים. רק מקץ שבועיים, אחרי שפורסמה הכתבה („מיכרז של זהב" — ראה לעיל) נאות ישראל רוט לשוחח עימי בשנית, ואמר: „איני אומר דבר. הנושא נמצא בחקירת מצ"ח. איתם דיברתי."

## „לספסר בדם בנינו..."

**כ ? החקירות** הללו קדמו לפירסום הכתבה הראשונה, שראתה אור ב־19 במארס.

התגובות עליה הראו, כי עובדי מישרד־הביטחון, שעד כה פינקה אותם העיתונות והתייחסה אליהם בכספות של משי, הוכו בהלם.

למחרת פירסום הכתבה הוזמנתי אל סגן־ניצב משה כץ, במטה־הארצי של המישטרה.

כץ אמר לי בפשטות: „בני נפצע במיל־חמת יום־הכיפורים. בצוות שלי יש בחורים שאף הם נפצעו במילחמה האחרונה. אנשי הצוות ואני נעשה הכל, כדי לחשוף את הפרשה עד תום. בעבוד סביב־השעון כדי למנוע ממושחתים לספסר בדם בנינו. ב־24 השעות האחרונות עלינו כבר על עיקבות ראשונים. אם יש לך מידע נוסף שלא פירסמתם, אני רוצה שיתוף־פעולה מצידך."

התבוננתי בסגן־ניצב כץ וידעתי, כי הוא האיש שיילך בעניין זה עד הסוף, בניגוד לאנשי מישרד־הביטחון, שלא נקפו אצבע לחקור בנושא.

ההתרשמות הראשונית שלי מקצין־מיש־טרה הגון ונימרץ זה, נותרה בעינה משך כל מגעי עימו.

בינתיים, אחרי פירסום הכתבה הראשונה, החל זורם למערכת העולם הזה שפע של מידע.

**כרקתי ומצאתי כי תת־אלוף (מיל.) חיים ירון אינו מכיר את אמנון אבני היכרות שיטחית ביו־בר, כדבריו. שניהם יילידי טבריה, ומיודדים עוד מצעירותם. ירון בי־קר ראיפעם במסיבות שערך אבני בדירת־הפנטהאוז שיו בתל־אביב, כאשר הפך תעשיין מכובד וספק גדול של מישרד־הביטחון.**

**אנשים רבים טענו כי הם מת־קשים להאמין שרב־סרן מאיר יכול היה להשתוף במחלקת־ציוד באין־מפריע, בלא שיגיע חי־דבר, בדרך כלשהי, ליידיעתו של ראש־המחלקה חיים ירון.**

בד־בבד עם חשיפת שורה שלמה של מעשי־שחיתות של אמנון אבני בשיחוד קצינים, בהטיית מיכרזים, באספקת מיכ־שור בעל איכות ירודה למישרד־הביטחון, גילינו כי אחיו של רב־סרן מאיר עובד במיפעלו של אבני (!), ומקבל ממנו מדי־פעם „מענקי־השתלמות", וכי מאיר עצמו ניסה לשחד את הנתונים לפיקודו כדי שלא יגלו דבר על מעשיו.

**כתוצאה ממידע נוסף זה, הצ־טיירה תמונה שחיתה מחרידה עוד יותר מששיערנו. מיכרזים רבים, המסתכמים בעשרות מיליוני לי־רות, הוטו במחלקת ציוד־אוויר שלא כדין, במשך שנים.**

ואז, בעוד המישטרה הצבאית והאזרחית חוקרות בפרשה ותוהות על קנקנו של חיים ירון, באה אלי אותה שיחת־טלפון מפתיעה ממפקד חיל־האוויר. זאת, למרות שתוצ־אות החקירה החלו מגלות בבירור כי כל האשמות העולם הזה אמת הן.

## האלוף פלד

## החשרב והעליב

**ב עיקבות שיחתי** הטלפונית עם ה־אלוף פלד, נשלח אליו (ב־25 במארס 1975) ממערכת העולם הזה מיכתב חריף ביותר שמחה על התערבותו בחקירה תלו־ייה ועומדת. האלוף לא טרח להגיב כלל. שר־הביטחון אישר קבלת העתק.

התערבותו של מפקד חיל־האוויר ב־חקירה תלוייה־ועומדת חמורה מאין־כמוה, ומעוררת שאלות נוקבות.

במיקרה הטוב ביותר, היו אלה אי־זהירות ופזיזות חריגות.

מה יכול היה המפקד לומר לי, אילו פניתי אליו? מה יכול היה לדעת על עיסקי התת־אלוף שלו לשעבר?

כיצד העז האלוף לפנות אל עיתונאי, בנוכחות התת־אלוף (מיל.) — שנעצר ל־אחר־מכן ושוחרר בערבות — בסיגנון כגון זה, ובצורה שירון מוכרח היה לפרשה כגיבוי וכמתן סעד מוסרי לו, בשעה שירון עמד כבר בחקירה של מצ"ח חיל־אוויר, הכפוף ישירות לאלוף פלד?

בכתבה השנייה בסידרה על השחיתות הביא העולם הזה (1961) שורה ארוכה של מימצאים חדשים. בין השאר טענו כי שופטי בית־המישפט העליון הוטעו, ב־שבתם כבית־דין־גבוה לצדק, בשעת בירור בקשתה של חברת עידן הנדסה — שטענה כי אמנון אבני, בעל א.ג.ר., זכה במיכרז מישרד־הביטחון שלא כדין והועדף על־פניה.

יואל מירון, סקיד מישרד־הביטחון ואמנון אבני היטעו, ביודעין, בתצהיריהם את בית־

# ארבע אצבעות

מרים מפקד

חיל־האוויר, האלוף בני פלד, מול עורך העולם הזה, כשנפגש בו במיקרה, אחרי שיחה טלפונית חריפה. פלד טען כי נאמר לחוקר העולם הזה ארבע פעמים על־ידי תת־אלוף חיים ירון לפנות אל מפקד החיל, וכי החוקר משקר בהכחישו זאת. התערבותו של בני פלד במהלך החקירה היתה אחד הפרקים התמוהים בפרשה.

המישפט העליון, רימו את השופטים. חברת עידן הנדסה הפסידה את המיכרז.

**קודם שפירסמנו את הכתבה פנינו שוב למישרד־הביטחון. גם הפעם היתה התגובה שגרתית: „זה לא ייתכן, אין כל אמת בהאש־מות אלו."**

האשמות העולם הזה כי שופטי בית־המישפט העליון רומו, נתקלו בתגובת־תמיהה גם בפרקליטות המדינה, שהתקשתה להאמין כי הן נכונות.

**מישאל חשין, מישנה לפרקליט ה־מדינה, החל אוסף חומר כדי לת־בוע את „העולם הזה" לדין.**

רק אחרי ההתפתחות המפתיעה בפרשה, ולאחר שהתקשרו עם המישטרה, נוכחו אנ־שי הפרקליטות לדעת כי סיפור העולם הזה אינו דימיוני כלל.

## עבודה למיפעל

**ב יניתים הלכה** הטבעת סביב רשימת האנשים שהוזכרו בהעולם הזה ונת־הדקה. היחידים שבזו בגלוי לכל הנושא היו אנשי מישרד־הביטחון, שעדיין נשארו איתנים בדעתם כי „הכל ברווז עיתונאי. אין אף מילה אחת של אמת בכל ה־האשמות."

אולם אנשי המישטרה הצבאית והאזרחית חשבו אחרת. נתגלו הסתעפויות חמורות.

**יפתע חיה בנושא „עיוות הק־מת מיפעלים בעיירות־פיתוח," שיעבדו עבור מישרד־הביטחון, תפנית מפתיעה. נתגלתה אפשרות שעבודה ביטחונית רחוקה מפוויי־מת, בשווי שניים וחצי מיליון דו־לר, הופנתה למיפעל שטרם הוי־קם, באיזור־פיתוח, ובניתיים התי־כנון מיפעל־האם, שחיה עמום עבו־דות, לחעביר את החזמנה לספקי־מישנה באיזור המרכז.**

נתגלה כי אמנון אבני לא רק זכה במיכרזים מפוברקים, אלא היה גם בעליה של חברת־שיפוץ שהיתה אמורה לתקן את המיתקנים שהסבו צרות למחלקת־ציוד. נתגלו מכתבים שבהם התלוננו אנשי חיל־האוויר על כי רמת ביצוע השיפוצים דומה לרמת אספקת המיתקנים המקוריים — בלתי־נסבלת.

דיברתי עם מנהל חברת מור־כרמי, לתיכנון ולייעוץ הנדסי, שנשכרה על־ידי מישרד־הביטחון כדי להושיע את אמנון אבני, לאחר שזה זכה שלא־ביושר במיכרז בעל דרגת חשיבות חיונית ביותר עבור חיל־האוויר ולא הצליח לבצע את העבודה. דו"ח חברת־הייעוץ היה קטלני ביותר.

קיבלתי מידע על מיספר מיפעלים נוס־פים, ועל סיטואציה לציוד מסויים, שקש־ריהם עם רב־סרן מאיר היו שנויים־במח־לוקת. העברתי מידע זה, כאת מרבית שאר הפרטים, לידי המישטרה.

**קיבלתי לעיון דו"ח־ייר, המופקד בעת בידיים נאמנות, ועליו כתבי־יד של רס"ן מאיר. במיסמך זה ניפה „השחית תעשיין הגון, חציע**

(המשך בעמוד 25)

# במדינה

(המשך מעמוד 17)

מילים „חוגים מדיניים", מזכיר כי היו קיימים יחסים מצוייגים בין ישראל ובין קאמבודיה בתקופת שילטונו של סיהאנוק, לפני שהופל בהפיכה שאורגנה על־ידי סוכנות־הביון האמריקאית, כהכנה לפלישה אמריקאית לקאמבודיה. עד אז פעלו מומחים ישראליים רבים בקאמבודיה, וממשלת קאמבודיה ראתה בעין יפה את מיבצעי־הסעד הישראליים.

אם כן, מדוע מגלה סיהאנוק לפתע יחס עויין לישראל?

**שתיקה כחודאה.** ייתכן שאנשי מישרד־החוץ היו מוצאים את התשובה לכך, אילו היה להם זיכרון טוב — או אילו נהגו לקרוא את ראיונותיו של שר־הביטחון. לפני שלושה שבועות ריאיין כתב מעריב דוב גולדשטיין, את שימעון פרס. במהלך הראיון פוצץ גולדשטיין פצצה.

הוא שאל את פרס: „בסוף אפריל וב־ראשית מאי 1970, כאשר המימשל האמריקאי ציווה על הפצצת הקומוניסטים ב־קאמבודיה, תיאמה ישראל עם ארצות־הברית את הודעתה על מציאותם של טייסים סובייטיים במצריים, זעל הגברת הפעילות הסובייטית במיזרח התיכון. זה היה ביטוי לשותפות־אינטרסים. התכוונה היתה לרכך את ביקורת הקונגרס על ה־הפצצות בקאמבודיה."

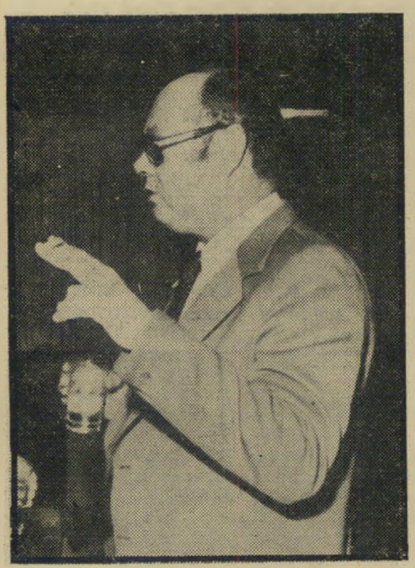

**כתב גולדשטיין**
להרוג קאמבודי ולנוח

שימעון פרס האזין לדברים, ולא הגיב עליהם. תגובה כזאת פירושה „שתיקה כ־הודאה."

**זוועה שלא־תיסלח.** כאשר נודע כי הנשיא ריצ'ארד ניכסון פתח בהפצצת קאמבודיה, קמה סערה עצומה בארצות־הברית. לא רק תנועת־השלום הגדולה, אלא גם חלקים ניכרים אחרים של הציבור האמריקאי, ראו בהתקפה אמריקאית חדשה זו ב־הודו־סין זוועה שלא־תיסלח. טובי הפרשנים הבינו כי ארצות־הברית גורמת למילחמת־אזרחים עקובה־מדם בקאמבודיה. בין ראשי־המחאה בלטו אישים יהודיים.

מיתקפת־התעמולה הישראלית בדבר חיימצאות הטייסים הסובייטיים במצריים באה כדי להקהות את חוד המחאה על מעשי ניכסון, ולהסית את דעת היהודים. היתה זו תמיכה פעילה במדיניות של ניכסון בקאמבודיה, שגרמה להתמוטטות המישטר הנייטרליסטי של סיהאנוק, ולפתיחת מילחמת־האזרחים הנוראה שנסתיימה זה־עתה אחרי שפיכת נהרות של דם.

בכך שיתפה ישראל את עצמה בהתקפה על מדינאי שהקפיד לשמור על יחסים מצויינים עם ישראל. קשה לדרוש מסיהאנוק לשכוח זאת ביום שהוא חוזר הביתה כמנצח — מה־גם שהפעם לא יהיה עוד השליט הממשי של קאמבודיה, אלא רק ראש־מדינה סימלי. השילטון הממשי עבר לידי התנועה הלאומית־הקומוניסטית שניצחה במילחמה, נגד מכונת־המילחמה האדירה של ארצות־הברית.

מישרד־החוץ הישראלי הגיב כמו האמא היהודיה. חבל רק שהחיים אינם בדיחה יהודית.

## מישרד החקלאות

לצרכן ל"י הק"ג

**ירקות:**

| | |
|---|---|
| עגבניות מעולות | 4.20 |
| גזר | 1.65 |
| תפוא"ד חדשים | 1.90 |
| תפוא"ד ישנים ארוזים | 1.95 |
| תפוא"ד חדשים ארוזים (ירושלים) | 2.15 |
| כצל | 1.00 |
| כצל ארוז (ירושלים) | 1.15 |

**פירות:**

| | |
|---|---|
| ולנסיה — אפילים | 1.60 |
| אשכוליות | 1.40 |
| בננות | 3.45 |
| תפוחי גליה גודל 6 | 4.35 |
| תפוחי גליה גודל 6.5 | 4.55 |

**עופות:**

| | |
|---|---|
| פטם צעיר קפוא מוכן לבישול תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה | 7.50 10.50 |
| חזה הודו חבילות (קפוא) | 16.00 |
| תחתון הודו חבילות (קפוא) | 12.00 |

**דגים:**

| | |
|---|---|
| כסיף | 6.50 |
| בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־360 גרם | 8.80 |

**מוצרי חלב:**

| | |
|---|---|
| שמנת חמוצה 170 מ"ל | 0.90 |
| חמאה 100 גרם | 1.65 |
| טירן — פאר ק"ג | 17.00 |
| טל העמק ק"ג | 19.00 |
| גוש חלב ק"ג | 17.00 |
| ערד הדר ק"ג | 18.40 |
| מירון ק"ג | 17.50 |
| גבינות מותכות (אריזות שונות) | 20% הנחה |

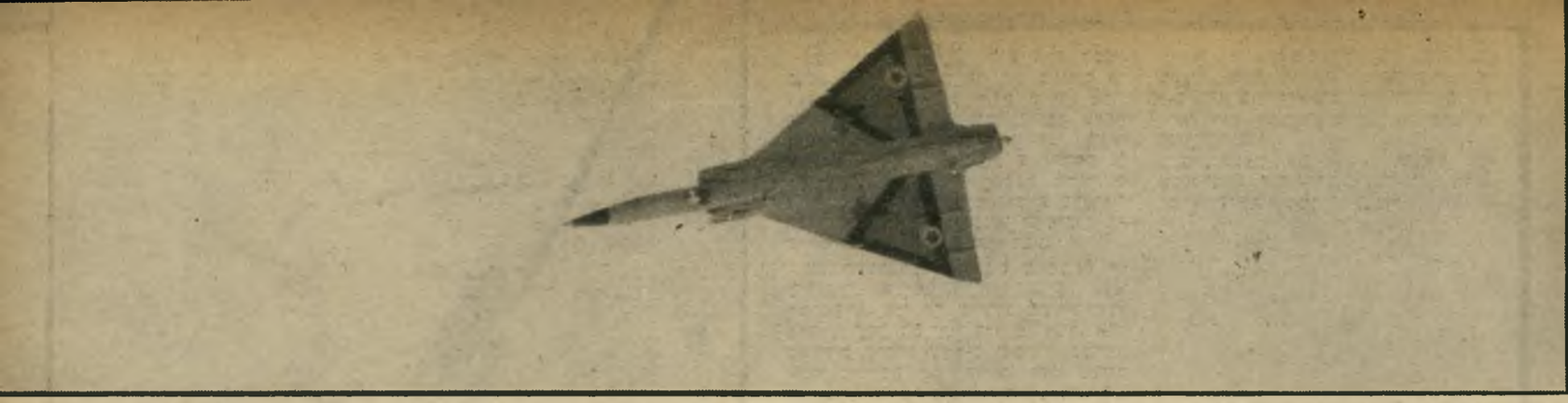

# הכפיר שיצא מן הכפור

## הסוד נשמר בקפדנות - לא בפני הערבים, אלא בפני האמריקאים

**ה** יה זה אחד הסודות המדוברים ביותר של מדינת־ישראל, שעיתונות העולם לא פסקה לעסוק ולדוש בו. ויחד עם זאת, היה זה סוד שמור ביותר.

כאשר ערב יום־העצמאות הוסר הלוט מעל מטוס הכפיר, מטוס הקרב מתוצרת־ישראל, לא היתה ההפתעה מעצם קיומו של המטוס. מאז 1969 הופיעו בעקביות פירסומים בעיתונות הבינלאומית, ובמיוחד בעיתונות התעופה המיקצועית, שבישרו על כך שישראל עוסקת בפיתוח מטוס־קרב מתוצרת עצמית לפי הדגם של ה־מיראז׳ 5, אותו מטוס צרפתי שהנשיא דה־גול הטיל אמבארגו על מישלוחו לישראל עם פרוץ מילחמת ששת־הימים. אחרי מיל־חמת יום־הכיפורים התרבו הידיעות שהציי־גו את המטוס הישראלי כעובדה מוגמרת. כמה מהן ציינו גם כי המטוס, המכונה ברק, השתתף כבר באופן פעיל בקרבות האויר במילחמה.

אזרחי ישראל, המתורגלים כבר על ה־עיקרון שבנושאים מסויימים הם יכולים לשאוב יותר מידע מעיתונות־חוץ על ה־מתרחש במדינה, מאשר מהעיתונות המ־קומית, יכלו לחוש כי אין מדובר הפעם בניחושים וסברות כרס.

אולם למרות הפירסומים ומעט הנתו־נים שפורסמו פה ושם, במיוחד בשבועון התעופה האמריקאי המהימן אוויישן וויק, אפף מסך של עירפול ומיסתורין את מטוס־הקרב מתוצרת ישראל. היה זה אולי אחד המקרים הבודדים שסוד ביטחוני שמור ביותר היה נחלתו של חוג אנשים מצומ־צם ביותר. היו סיבות רבות וטובות לש־מור את דבר ייצורו של המטוס, שלא לדבר על תכונותיו ואיפיוניו, מאחורי מסך של סודיות. סיבות אלה היו עדיין תקפות גם כאשר הועלתה לראשונה ההצעה לח־שוף את דבר קיומו של הכפיר לעיני העולם בצורה פומבית ורישמית. החשש העיקרי לא היה דווקא מפני חשיפתו של המטוס בפני מדינות־ערב, אוייבותיה ה־פוטנציאליות של ישראל. היה זה יותר חשש מידידים.

### הישמר מהידידים

**ל** ידתו של מטוס־קרב, העולה על פסי הייצור, אינה יכולה להישאר בגדר סוד לאורך זמן. כיוון שייעודו של מטוס הוא לטוס, ולעשות זאת במרחב האווירי הפתוח, לא ניתן לשמור אותו בהאנ־גרים. זאת הסיבה שלא רק מדינות חופ־שיות כמו ארצות־הברית, אלא גם מדי־נות המקפידות על שמירת סודותיהן, כמו ברית־המועצות, מפרסמות ברבים את הי־שגיהן החדשים בתחום זה. אולם פיר־סומו הפומבי של מטוס חדש, ואף הצגתו ברבים, עדיין אינן חושפות את סודותיו.

סודות אלה טמונים בתכונותיו של ה־מטוס, כושר ביצועיו, המערכות החדי־שות הנכללות בו והחומרים מהם הוא בנוי. את אלה לא ניתן לגלות אך ורק מראיית המטוס. לשם גילוי פרטים אלה יש לבדוק את המטוס עצמו, תוך ני־תוח קרביו.

ואף־על־פי־כן היו כרוכות, לגבי יש־ראל, בעיות עדינות וסבוכות ביותר, גם בעצם החכרזה על קיומו של הכפיר והצגתו החיצונית.

הבעייה העיקרית היתה ארצות־הברית.

עד לשבועות האחרונים היתה ארצות־הברית ידידה ובת־ברית. היא היוותה את הארסנל של ישראל. בלחץ ישראל נאלץ לותיו ומהות מערכות־הנשק והמערכות האחרות המותקנות בו, אינה ידועה להם עד עצם היום הזה. כמה ממערכות אלה הם פיתוח של מערכות אמריקאיות, בתו־כן כאלה שפותחו וייוצרו בארצות־הברית

**II כְּפִיר**

**leo iuvenis.**

**כן נקרא בעודו צעיר, כשיצא מכלל נוּר ולכלל אריה לא בא;**

הפנטאגון לספק לה כמה ממערכות הנשק החדישות והסודיות ביותר, בהן כמה שלא נמסרו לשום ידידה אחרת של ארצות־הברית.

באותה שעה לא שותפו מומחי הפנטא־גון בסוד ייצורו של הכפיר. עובדת קיומו היתה ודאי ידועה להם, אך טיבו, סגו־לפי הזמנה מפורטת של חיל־האויר הישי־ראלי.

היתה סיבה מוצדקת לחשוש שהאמרי־קאים, כפי שאומנם קרה, יתרעמו על שהתעשייה האווירית הישראלית פיתחה מערכות המבוססות על מערכות אמרי־קאיות. הם יכלו גם להתמרמר על כך שבה בשעה שישראל רוכשת מהם את סודותיהם הצבאיים, היא שומרת מפניהם את סודותיה הצבאיים שלה.

שיקול שני שהכתיב להסתיר מפני האמריקאיים לאיזו רמת פיתוח הגיע ייצורו של מטוס־הקרב הישראלי, היה שי־קול פוליטי. ישראל לוחצת על ארצות־הברית להתחייב לספק לה מטוסי־קרב של הדור החדש — אלה שישלטו בשמיים בשנות השמונים. לפי הפירסומים בעי־תונות הזרה מעוניינת ישראל ברכישת הפ־15 החדיש.

ברגע בו היה מסתבר לאמריקאים ש־ישראל מסוגלת ליצור בעצמה מטוס־קרב המתקרב בתכונותיו למטוסים שהיא מב־קשת לרכוש בארה״ב, היתה יורדת איכות הלחץ שישראל יכולה להפעיל על ארה״ב בנושא זה. זוהי אולי הסיבה לכך, שגם כאשר הוצג הכפיר השבוע לעיני העו־לם, הירבו מציגיו להדגיש בהבלטה, ש־הוא אינו מהווה בשום אופן תחליף ל־פ־15 וכי הוא שייך לדור המטוסים הנו־כחי ולא לדור העתיד.

למרות זאת היה חיסרון בולט בטי־עון זה, מבחינתם של האמריקאים. כי מדינה המסוגלת לפתח ולייצר מטוס ב־רמת הכפיר, אינה קופאת על שמריה. אין

**בפה פעור: פרס ורבין עוקבים אחרי ביצועי ה״כפיר״**

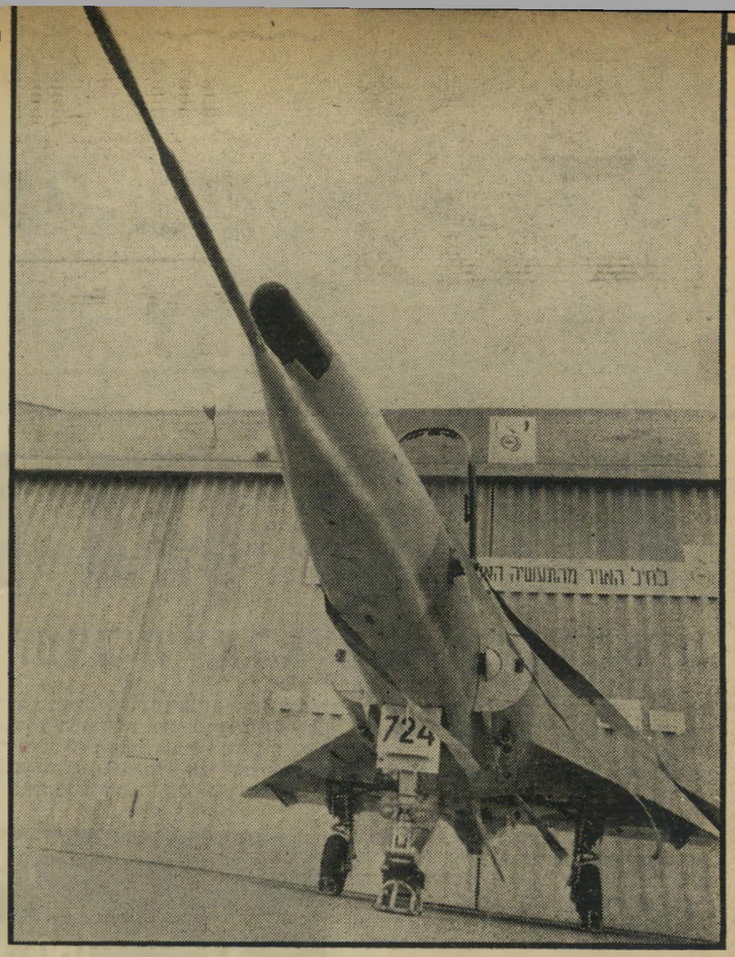

ה„כפיר" ביום הצנתו
שלב־הביניים —

(המשך מעמוד 19)

כל סיבה נראית לעין שהיא לא תמשיך במחקר ופיתוח בדגם זה ובדגמים אחרים ותגיע בסופו של דבר לייצור מטוסים משוכללים עוד יותר, היכולים להתמודד עם מטוסי שנות ה־80'.

## חשש מטענות הצרפתים

**בעייה השנייה** שעלולה היתה ל־התעורר עם הצגת הכפיר היתה צרפת. לישראל אין אומנם כיום יחסים ידידותיים עם צרפת, אין היא מקבלת ממנה כל סיוע בציוד צבאי. אולם היה חשש סביר, כי היחסים הרעועים עם צרפת עלולים להימתח עוד יותר, אם יתייחסו הצרפתים אל הכפיר כאל גניבה תעשייתית.

כי הכפיר אינו רק אחד מצאצאיו של המיראז' של מיפעלי דאסו בצרפת. בצורתו החיצונית הוא דומה דימיון מוחלט ל־מיראז'־5, אותו דגם של המיראז' שישראל רכשה 50 ממנו ומסירתם לישראל בוטלה. כיוון שבמרוצת השנים שחלפו מאז הוטל האמבארגו.

במישפט שהתנהל בשווייץ הורשע המהנדס השווייצי פראונקנכט בגניבת תוכניות ושירטוטי המיראז', והעברתם לישראל תמורת תשלום — יכלו הצרפתים לטעון כי הכפיר אינו אלא ה־מיראז'־5, שנגנב מהם על־ידי התעשייה האווירית הישראלית.

מול שיקולים אלה, שהועלו נגד הצגת המטוס והשיפתו, ניצבו שיקוליהם של מחייבי הפירסום.

● הצגת המטוס דרושה דווקא בשעה זו, לצורכי המיקוח עם האמריקאים. אם סבורים האמריקאים שהם יכולים לסחוט ויתורים פוליטיים מישראל, בין השאר באמצעות מניעת אספקת מטוסי־קרב חדישים, יש להוכיח להם שישראל אינה תלויה עוד תלות מוחלטת בנושא זה ביצרני־המטוסים של ארה"ב.

● פירסום הכפיר דרוש גם לצורכי הרתעה כלפי מדינות ערב, לבל יתפתו לפתוח במלחמה מתוך הנחה שארה"ב לא תחדש את מלאי המטוסים של ישראל.

● הפירסום דרוש גם לצרכים פנימיים, בעיקר כדי לעודד את המוראל ה־ירוד. למרות שהדברים לא נאמרו בפירוש, אין ספק שגם חביקורת הגוברת על מערכת־הביטחון ועל תקציב־הביטחון, נוכח גילויי השחיתות בצמרת מישרד־הביטחון, מילאו תפקיד בתביעה לחשוף את הכפיר. היה צורך להוכיח, שמילבד השערוריות — יש גם הישגים.

בסופו של דבר, כשהמתנגדים הם, על־פי השבועון אוויישן ויק, בעיקר אנשי חיל־האוויר והמחייבים הם שרי־הממשלה ואנשי מערכת־הביטחון, נפלה ההחלטה להציג את הכפיר. היא התקבלה במחירות, יומיים בילבד לפני שנערך הטכס החסוי והמאולתר ערב יום־העצמאות.

## סערות ה„כפיר"

**זיכוח סביב** הצגתו של הכפיר לא היה הראשון שחולל מטוס־הקרב מתוצרת ישראל. הוא הספיק כבר, במרוצת השנים האחרונות, לגרום מיספר סערות, שרק הדים מתן הגיעו לידיעת הציבור.

הזיכוח הראשון התעורר סביב עצם ההחלטה לייצר את המטוס. היה זה בעת שהצרפתים הטילו את האמבארגו שלהם על מישלוח נשק לישראל, והאמריקאים סרם התחייבו להחליף את הצרפתים כספקי הנשק של ישראל.

ההצעה שהועלתה אז היתה לייצר את המיראז'־3, שכבר היה בידי ישראל, במיפעלי התעשייה האווירית בלוד. מבחינת הידע והכושר היתה התעשייה האווירית מסוגלת לקבל על עצמה את המשימה. באותם ימים היא ניהלה כבר משא־ומתן על רכישת מיפעל שלם לבניית מטוס־המנהלים האמריקאי הסילוני ג'ט־קומנדר. עם המיפעל, עמד לעבור לישראל כל הידע הקשור בשלבי הייצור של מטוס סילוני. לישראל היתה כבר אז תעשיה אלקטרונית מפותחת, מהטובות בעולם.

בבית־שמש הלך ונשלם מיפעל לייצור מנועי־מטוסים של התעשיין היהודי־צרפתי שידלובסקי. לישראל היו גם מומחי־אוויר־רונאוטיקה מעולים. בפקולטה לאווירונאוטיקה בטכניון בחיפה הוכשרו מהנדסי־תעופה, היתה בה ניקבת־רוח משוכללת לניסויי־דגמים, והושגו בה כבר הישגים נכבדים.

הנימוק העיקרי נגד ההחלטה לייצר מטוס־קרב על־קולי בישראל היה כלכלי. שלביי־הייצור הראשונים של מטוס כזה מצריכים השקעות של מיליארדים. השקעה כזו היא כדאית, כדי להבטיח עצמאות ביטחונית בתחום המטוסים, אולם היא ביזבוז כאשר יש אפשרויות להשיג מטוסים מתוצרת זרה.

מטוס־הקרב המודרני הוא אחד מכלי־הנשק המתיישנים ביותר. יש מטוסים ה־הוספכים מיושנים עוד קודם שירדו מקו־הייצור. בתוך עשר שנים בילבד עלתה מהירותו של מטוס־קרב מודרני מ־900 קילומטר לשעה ל־3 מאך, פי־שלושה מ־מהירות הקול. נוסף להשגת מהירויות עצומות חלו חידושים מהפכניים במטוסי־הקרב גם בתחומי החימוש, המערכות ה־אלקטרוניות ומערכות המחשבים.

אם תייצר ישראל מטוס במתכונת ה־מיראז'־3 או אפילו ה־מיראז'־5, טענו המתנגדים, הרי עד שיירדו מטוסים אלה מפסי־הייצור, הם יהיו כבר מיושנים. אבל באווירת שיכרון־החושים ששררה במדינה אחרי מילחמת ששת־הימים, נפלו טענות אלו על אוזניים אטומות. מאות מיליוני ל"י הושקעו בפיתוח מטוס־קרב מתוצרת ישראל, גם כאשר פתחו האמריקאים את מחסני הנשק שלהם וסיפקו לישראל מטוסי סקיי־הוק ופאנטום בשפע.

בשבוע שעבר טען שר־הביטחון, שימעון פרס, כי אחת ההצדקות לייצורו של מטוס־קרב ישראלי היא מחירו הנמוך יחסית — רק 4 מיליון דולר (24 מיליון ל"י), כמחצית ממחיר מטוס דומה מתוצרת זרה. אולם פרס לא כלל בתחשיב שלו את סכומי־העתק שהושקעו בייצור הדגמים הראשונים של המטוס, ובפיתוחו. אם לעשות תחשיב כזה, טוענים מומחים, הרי מחיר כל מטוס כזה עד כה, הוא פי־כמה־וכמה ממחירו בשוק־חוץ.

## חידושים בילעדיים לישראל

**זיכוח השני** סביב הכפיר פרץ בת־חילת שנת 1973, כאשר התנהל, כמעט בסומבי, המאבק על השליטה בתעשייה האווירית. באותה תקופה כבר ייצרה ה־מיראז' מהנדסי־טיס ישראלי בשם יוסף בשניק. לכנפי־המדלתה המקוריות של ה־מיראז' הוא הוסיף מישטחים הניתנים לש־ליפה, ועוד המצאות שהעלו את תכונותיו האווירודינמיות.

כדי להפוך את הכפיר למטוס של שנות ה־80', היה צורך להוסיף לו מהירות. ישראל ציידה את הכפיר במנוע ג'י 79.

גם הצרפתים יכלו לצייד את המיראז'ים שלהם במנועים רבי־עוצמה יותר, כדי להעלות את מהירותם. אולם מהירותו של מטוס אינה תלויה רק במנוע שלו. היא קשורה במיבנהו האווירודינאמי ובחוזק המתכת שממנה בנוי המטוס.

## הסכנה: לחץ וחום

**בעיות האירונאוטיות** הכרוכות בפיתוח מטוס על־קולי מהיר, הן מסובכות מדי מכפי שניתן להסבירן על קצה הלשון. אולם גם בצורה פשטנית יכול גם מי שאינו מתמצא באווירודינמיקה להבינן.

טיסה במהירות על־קולית יוצרת בעיקר שתי בעיות טכניות שמתכנני המטוסים בכל העולם מנסים לפותרם. החיכוך העצום הנוצר במהירויות גבוהות גורם להיווצרות לחץ עצום על המטוס. הנקודות הרגישות ללחץ כזה הם מקומות החיבור של הכנפיים לגוף המטוס, להן נשקפת סכנת ניתוק. כדי להתגבר על הלחץ הזה, שואפים המתכננים להגיע ליצירת כנפיים דקות ככל האפשר, שיהוו יחד עם גוף המטוס מישטח אחד.

כנפי הדלתה של המיראז', נחשבו בשעתו לפיתרון אידיאלי. אולם גם הן לא היו עמידות די הצורך במהירויות שמעל ל־2.5 מאך, בעיקר בגלל עייפות המתכת ממנה יוצר המטוס, שלא עמדה בלחצים גבוהים יותר.

בעייה שנייה היא הטמפרטורה הגבוהה שיוצר המטוס העל־קולי במהירויות כאלה. טמפרטורה זו, שיש בה כדי להתיך כל מתכת מוכרת, מתרכזת בעיקר בחרטום המטוס. שיטות קירור שונות הומצאו בעולם כדי להתגבר על בעייה זו. אולם מיבנה החרטום עדיין ממלא תפקיד חשוב בפיתרון בעייה זו.

שתי בעיות עיקריות אלה, של לחץ עצום וטמפרטורה גבוהה, ניתן לפתור הן בעזרת צוב אירודינאמי משוכלל יותר והן במציאת תערובת מתכת שתהיה מסוגלת לעמוד בטמפרטורות גבוהות מאלה בהם עומדים מטוסי־הקרב המוכרים כיום.

במהירויות עד ל־2 מאך, מסוגל לעמוד גוף מטוס העשוי מנתכי מתכת של מגנזיום ואלומיניום. מעבר למהירות זאת משתמשים בנתך חדש, שהוא תערובת של טיטאניום ופלדה. אך גם נתך חדש זה אינו עמיד בתנאים הנוצרים במהירויות המתקרבות ל־3 מאך.

ניראה כי מיפעלי דאסו לא הצליחו להתגבר על בעיית חוזק המתכת, שתהיה עמידה בחיכוך הנוצר במהירויות גבוהות. משום כך יצרו דגם חדש של המיראז' — הפ־1, המכונה גם סופר־מיראז'. דגם זה, שאינו בעל כנפי־דלתה, מצוייד כבר במנוע חזק יותר, מסוגל להגיע למהירות של 2.5 מאך, כמהירות הפאנטום. הוא הושלם רק בדצמבר של השנה שעברה, ויוסוק למזמיניו רק במרוצת השנים הבאות.

כדי להגיע למהירות של 2.2 מאך, שתהיה מהירות איטית במטוסי שנות ה־80', לא היה צורך להשקיע מאמצים בפיתוח דגמים חדשים.

ייתכן שההבטחה הגלומה בכפיר מבוטאת בשמו. שכן כפיר, הוא לביא שכבר אינו גור אבל טרם הפך אריה בוגר. ככל הנראה, הוא שלב־ביניים בלבד לקראת מטוס משוכלל יותר שיהיה, לדעת מומחים, מהטובים בעולם, ויהיה שייך לדור המטוסים של שנות ה־80'.

„העולם הזה" 1740 (6.1.71) •
— והמטוס־האב

תעשייה האווירית בקצב מלא את מטוסי־האב של הכפיר — שכונו בחו"ל ברק ונשר. הם יוצרו בפיקוח מלא של חיל־האוויר, והוכנסו בהם חידושים לפי דרישות טייסי ומהנדסי חיל־האוויר. כתוצאה מכך פרצו מחלוקות תמידיות בין חיל־האוויר לבין התעשייה האווירית. כאשר עמד מפקד חיל־האוויר מרדכי („מוטי") הוד לפרוש מתפקידו, הוא רצה לקבל לידיו את ניהול התעשייה האווירית, בעיקר כדי לפקח על פרוייקט הכפיר. שר־הביטחון דאז, משה דיין, תמך בו, אך נאלץ לבסוף להיכנע ולהשאיר את אל שווימר, מנכ"ל התעשייה האווירית ומייסדה, על כנו.

למרות הוויכוחים וחילוקי־הדיעות, ולמרות מה שנישראה בעיני רבים כביזבוז של מיליארדים חסר־הצדקה, נמשך הפיתוח בקצב מואץ. המטוס שהוצג לפני שבוע אינו דומה כלל, מלבד בצורתו החיצונית הכללית, לדגמים הראשונים שייוצרו בארץ, אף לא למטוסי הברק שהשתתפו, לפי פירסומים זרים כבר במילחמת יום־הכיפורים.

לא היה זה הישג של אדם אחד. מאות מהנדסים בתחומים שונים עמלו על פיתוח מטוס שיוכל להתמודד בעתיד עם מטוסי שנות ה־80'. לפי מקורות־חוץ היה האיש שהמציא את הדגם הישראלי של הסופר־

* המטוס בתמונת השער של העולם הזה הוא דגם ראשוני של מיראז' פ־1, שרק לפני שנה הושלם פיתוחו.

# במדינה

## עסקים

### איך להרוויח מן הצדק

### הסברת עניינה הצודק של ישראל הוא עסק טוב מאוד

יש אנשים שכל דבר הופך בידיהם לזהב. איש מאושר כזה הוא משה דיין (ראה הנדון).

כמו אישים אחרים, יצא גם משה דיין „להסביר את עניינה הצודק של ישראל" לציבור האמריקאי, כדי להכשיל את המזימות ולסכל את הקונניות הנרקמות באר־צות־הברית נגד ישראל.

איך הוא עושה זאת?

**30 אלף לשעה.** בראשית החודש הופיע דיין בלוס־אנג'לס.

ביום השני, ה־7 באפריל, הופיע באוניברסיטת קליפורניה (אוקל"א) והירצה על בעיות המדינה. בתמורה גבה שכר־טירחה של 5000 דולר (30 אלף לירות).

למחרת היום גבה סכום דומה עבור הרצאה באוניברסיטת נורתרידג'.

בשתי ההרצאות נאסר על העיתונאים להיכנס לאולם. מילבד שני הנאומים, לא קיים דיין שום הופעה פומבית אחרת, ואף סירב להיפגש עם עיתונאים או מנהיגים יהודיים מקומיים. פגישות כאלה יכלו לתרום להסברה, אך לא היו מכניסות כסף.

לציבור הישראלי נודע, לעומת זאת, כי דיין הכריז בהרצאותיו שאין סכנה של מלחמה במיזרח־התיכון.

**גוף ציבורי וכיס פרטי.** אין זה מעניינו של איש בישראל אם מוכן מישהו לשלם לדיין רבבות לירות תמורת תחזית מסוג זה — אחרי שאלפי צעירים ישראליים שילמו בחייהם עבור תחזית דומה, בראשית אוקטובר 1973.

אולם הדבר נוגע לציבור הישראלי משתי בחינות:

● בכל מסעותיו מלווה משה דיין על־ידי שלושה שומרי־ראש צמודים, אנשי שירותי־הביטחון של ישראל, שכל הוצאותיהם ומשכורתם משולמות מקופת המדינה. אם גורף דיין הון בהופעותיו — מדוע לא ישלם מכיסו המלא עבור השמירה על גופו?

● בארץ מתוארות נסיעותיו של דיין

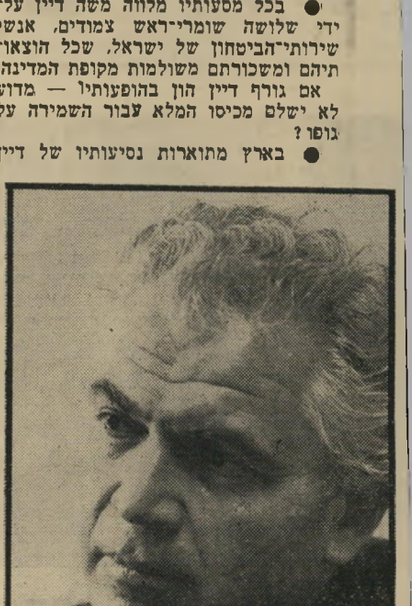

אלוף (מיל.) מתי פלד
חרם

כהתגייסות למאמץ ההסברה של המדינה. האם נאה שאיש־ציבור ישראלי, מנהיג מיפלגה וחבר־הכנסת, יצבור רווחים מהתגייסות כזאת, כאשר חיילי־מילואים מתגייסים למשימות פחות נעימות ויותר ממושכות — בחינם?

**לוח מחירים.** שתי השאלות אינן נוגעות למשה דיין בילבד. אבא אבן התגייס למאמץ הגדול בתנאים דומים, אם כי הוא גובה רק 3000 דולר (18 אלף לירות) עבור הרצאה להסברת צידקתה של ישראל.

מישרד־החוץ, המארגן את הסברת ישראל בחו"ל, לא סירסם עדיין לוח־מחירים של אישי־הציבור, האלופים (מיל.) ושאר אנשי־שלומו, המתגייסים לאותה משימה לאומית.

## הסברה

### סליחה, האירוע בוטל

### לאלוף ישראלי אסור להסביר באמריקה — אם אינו דוגל בקן הרשמי

„תוריד את הידיים!" נשמע קולה של צעירה במיקלט החשוך, „לא אתה — א ת ה!"

ההסברה הישראלית נוהגת על פי אותו כלל.

היא רוצה שאישים ישראליים יסבירו — אך לא כל האישים.

**ביטול ברגע האחרון.** אחד שלמד זאת על גופו בימים האחרונים היה האלוף (מיל.) מתי פלד, מי שהיה איש מרכזי בקבוצת האלופים המנצחים של מילחמת ששת־הימים. בשנים האחרונות מטיף פלד לשלום ישראלי־פלסטיני.

בעוד משה דיין גורף הון בלוס־אנג'לס (ראה לעיל), הגיע פלד לוושינגטון, כדי לחת שם כמה הרצאות. האחת היתה צריכה להינתן בבית־הכנסת סיני, והשנייה בפגישה עם חברי־הקונגרס.

אך באורח פלא, בוטלו שני האירועים ברגע האחרון.

מי גרם לכך? הדיע כתב מעריב בוושינגטון: חוגים יהודיים טענו שהדבר בא כתוצאה מהתערבות השגרירות הישראלית. הניסיון לענייני עיתונות של השגרירות הכחיש, כמובן, בתוקף.

**קג"ב יהודי.** מה שקרה לאלוף פלד אינו יוצא דופן. זהו נוהג מקובל, ויש לכך שיטה משומנת היטב.

בדרך־כלל עוסק בכך גוף הנושא את השם התמים ליגה נגד השמצה. זוהי מעין בולשת פוליטית פרטית, מן הסוג הסובייטי, המוציאה הודעות־חרם סודיות ל־מוסדות יהודיים. כימעט שאין בארצות־הברית גוף או איש יהודי המעז להמרות את פיה של הליגה, מחשש פן יבולע לו. פעולת־ענישה של הליגה, בצורת חרם כלכלי וחברתי, יכולה להיות יעילה ומהרה. מובן שאין פוליטיקאי אמריקאי המוכן להתגרות בה, כי תגובת בוחריו היהודיים עלולה להיות מאורגנת ומוחצת.*

הקשר בין הליגה ובין השגרירות הישראלית הוא סודי. אך ברור כי זהו קשר הדוק, וכי בולשת זו מופעלת על־ידי אחד העובדים הבכירים בשגרירות. בסופו של דבר מוביל ציונור האחריות הסמויה אל לישכת שר־החוץ בירושלים.

**הדתיים סגורות.** וכך, בעוד יגאל אלון מנסה להפעיל את קסמיו על הנרי קיסינג'ר, המסתייג ממנו בשיחות פרטיות, ובעוד אנשי־מימסד ישראליים שונים גורפים הון מהרצאות בפני יהודי אמריקה, נחסמו האולמות בפני אחד האישים הבולטים במחנה־השלום הישראלי, בעל עבר צבאי מפואר.

## שערוריות

### טחנות הצדק טוחנות לאט

### המישטרה עצרה את ראשי חברת „משה"כ" — שנה וחודש אחרי פירסום ההאשמות נגדם ב„העולם הזה"

כאשר אישר השבוע שופט בית־המישפט השלום בתל־אביב את מעצרם של מנכ"ל חברת־הבנייה של המפד"ל יצחק יגר, וסגנו דב צחור, לא הופתע איש מכך. ושחות מכל — הנעצרים עצמם. שכן,

(המשך בעמוד 28)

* בשעתו דיווח אורי אבנרי מעל עמודי העולם הזה כיצד גרם חוזר סודי של הליגה לביטול מיסחורי של עשרות הרצאותיו באוניברסיטות אמריקאיות ובקהילות היהודיות. החוזר היה כתוב בנוסח „אף כי אין לומר כי מר אבנרי הוא בוגד, יש לקבוע כי הופעותיו אינן רצויות בשעה זו..." בערים מסויימות לא הצליחו מארגני של אבנרי להשיג אף אולם בשכר לעריכת חרצאתו.


# יופי זה גם עניין של צבע

מרי קוואנט, האופנאית הבינלאומית המכתיבה מה נלבש וכיצד נתאפר.

**את מטופחת כעת כראוי, מטפלת נכון ובקפדנות בפניך וגופך, ללא כוויות שמש, כי את משתזפת נכון, ורואה בעליל את תוצאות הטיפוח שהבאנו במדורים האחרונים, שומרת על דייאטה ומתעמלת. אגב, כמה ק"ג כבר הורדת? לאחר טיפול אינטנסיבי של חודש ימים, הגיע הזמן לאמץ את איפור הקיץ.**

### „פנטזיה — קיץ 75"

„פנטזיה קיץ 75" הוא שמו של איפור הקיץ שלנו. וכשמו כן הוא, נשי מאד, חלומי, קצת משתולל, בעל אפרוריות אין ספור לווריאציות וניתן לי־התאמה לצבע העיניים, העור, השמלה והקפריזה.

האיפור עוצב במיוחד לאופנה הפרובלמטית השנה: מצד אחד מכתיבים לנו חליפות מחויטות מכותנה עבה, כפתורים גדולים, כתפיים מרובעות ואורך שנל ומידי ומצד שני בדים רכים, שמלות גולשות, הדפסים עדיניים, כוצים רבים ואורך מקסי.

כדי להקל עליכן, נחלק את האיפור ל־3 סוגים אופייניים: לשחומות העור ובהירות שיער; לבהירות שיער ועור; לכהות שיער ועור.

### שחומות העור ובהירות השיער

גוון בסיס Liquid Foundation בגוון העור. פודרה תואמת גוון. סומק — Blush Baby גוון טוסי (חום בהיר). עיניים: בסיס Eye Gloss בצבע קרם. על הבסיס צלליות חדישות Pearly Peepers הבאות בשלישיות תואמות — בגווני Stardust. את הצלליות מעלים בשלושה חצאי קשתות לאורך העין (בניגוד לקשתות הרגילות הבאות אחת מעל השנייה) שתי הקשתות החיצוניות ירוקות והקשת האמצעית כתומה. את הקשתות עושים עד לעצם ארובת העין, ומעליה — צהבהב־זהוב. מתחת לעפעף התחתון — ירוק.

לאיפור הקיץ אין צורך להשתמש ב־איי ליינר. אך לעומת זאת, הרבי ב־מסקרה Brown Black מסידרת Tearproof. הקפידי להשתמש במסקרה זו בקיץ כדי שלא תזיעי בטיפות שחורות.

שפתון Chrysanthemum מסידרת Special Recipes החשובה לימי הקיץ כי היא מבוססת על מרכיבים טבעיים ומהווה הגנה לשפתיים.

### לבהירות שיער ועור

גוון בסיס בגוון העור, פודרה משלימה. סומק Caramel מסידרת Blush Baby בגוון Winegum. עיניים: בסיס Eyegloss לבן וצלליות Citrus (ירוק זית, ירוק בהיר וצהבהב) אותן שמים בשלושה חצאי קשתות, כששתי החיצוניות ירוק זית והפנימית ירוק בהיר. העפעף התחתון ירוק זית ולמעלה — צהבהב. מסקרה שחורה ושפתון ורוד (33).

Brown־Black, שפתון Poppy אדום חם מסידרת Special Recipes.

### לכהות שיער ועור

גוון בסיס ופודרה בגוון העור. סומק Blush Baby בגוון Winegum. עיניים: בסיס Eyegloss לבן וצלליות Citrus (ירוק זית, ירוק בהיר וצהבהב) אותן שמים בשלושה חצאי קשתות, כששתי החיצוניות ירוק זית והפנימית ירוק בהיר. העפעף התחתון ירוק זית ולמעלה — צהבהב. מסקרה שחורה ושפתון ורוד (33).

### תשובות לשאלות

**לשומנית:** את ילדת במז"ט, אך לצערך נשארו על פניך כתמי הריון חומים. את לא מצליחה להסתיר אותם באיפור — כנראה שאינך מתאפרת נכון. עליך לשים גוון בסיס (מייק אפ) בגוון הכתמים ולא בגוון העור. על המייק אפ העלי פודרה ברונזה. הדגישי עצמות לחיים כדי להסב את תשומת הלב מהכתמים. אם את רוצה ריפוי קיצוני, אנא, לכי רק לרופא עור מוסמך.

**שרית:** את חפצה בתרגילים נופים לחיזוק הרגלים, הבטן והישבן: הרבי ברכיבת אופנים אמיתית או מדומה בשכיבה על הגב. תרגיל נוסף — שכבי על הגב והרימי רגל ימין ישרה, הורידי, רגל שמאל ישרה, הורידי ו־אח"כ שתי רגלים ישרות בבת אחת. התחילי תרגיל זה 5 פעמים מידי יום והעלי מידי יום את מספרן. לחיזוק הישבן: שבי בקצה החדר כשרגליך מתוחות קדימה והגיעי לקצה השני של החדר ב„הליכת ישבן" (כל פעם הזיזי קדימה צד אחד של הישבן כשהרגלים אינן פעילות). התחילי בפעם אחת ו־גמרי בסיור כללי בדירה בהליכה זו. לשאלתך השנייה: „כמה קלוריות הן ק"ג" — הרי שאלתך איננה ברורה. אם את מתכוונת כמה קלוריות מכיל ק"ג, הרי התשובה היא שכל ק"ג מכיל כמות אחרת של קלוריות. ק"ג קצפת לא דומה לק"ג חסה בתכולת הקלוריות שלו. בכל ספר בישול תמצאי לוח קלוריות מפורט.

### תשובות לשאלות

**מרכז ההדרכה של מרי קוואנט פתוח לשירותך ולהנאתך בואי לעדכן עצמך בחידושי האופנה האחרונים של לונדון. בואי לקבל ייעוץ אישי בטיפוח ואיפור פנים. בואי ותהיי אורחת שלנו.**
**מרכז ההדרכה של מרי קוואנט, ת"א, רח' רחל 6, פתוח בימים ג' וה' בשעות 4—6 אחה"צ.**
**להתראות.**

**אל תתעצלו לכתוב למדור על בעיות חיופי שלכן, כל פנייה תיענה חן באופן אישי וחן בכתב. כתבו אל „מרי קוואנט", ת.ד. 40020, ת"א.**

# ירושלים הופכת מרכז חיי הלילה וההתיכות - בעוד תל־אביב נסגרת

**"ד**בר הכי טוב בחיפה זה הכביש לתל־אביב," אומרת הבדיחה הוותיקה, אשר התייחסה בעיקר לחיי־הלילה ולבילויים בעיר הנמל. אולם נראה כי בקרוב אפשר יהיה לספר אותה בדיחה עצמה על הכביש שבין תל־אביב לירושלים.

בעוד מועדוני־הלילה, הדיסקוטקים והפיאנו־בארים בתל־אביב הופכים בלתי־נסבלים, או במיקרה הטוב נסגרים, צומחת בירושלים תעשייה של מקומות־בילוי בעלי־רמה, איכות ותרבות.

הדיסקוטקים של רחוב הירקון נעלמו. הפאב של פרדריקה ביפו לא זכה בהצלחה הראוייה, ואל שאר המועדונים ביפו מגיע קהל מסויים מאוד. בבארים של שרתון ו־הילטון אין דריסת־רגל לקהל הטוב שהיה בא לשם פעם. הפיאנו־בארים שנפתחו לאחרונה הפכו, בגלל חוסר ויסות־אורחים מתאים ליד הדלת, מקומות, שבלתי־אפשרי לבוא אליהם. ואילו בירושלים יש, בראש ובראשונה, הגלרייה הקטנה בה אפשר ללגום משקאות טובים, לאכול את

**דליה ודפנה** צמד האחיות הידוע הוותיקות ביותר בטלוויזיה ואילו אחותה, דפנה, דליה מזוי היא א

# ירושלים - חתי

**הספייר־ריפס ולשמוע מוסיקה, לחתבונן ב־תמונות ותמיד למצוא שולחן מלא חברים וידידים. הספאניש קולוני דואג תמיד ל־זמר מעולה ותיזמורת טובה. בית התה של יאן הוא פנינת־חמד בלב עין־כרם, והפיאנו־בר שבמצודה והספאניש גאלרי במרכז העיר הם מקומות נעימים.**

**אולם לא רק הבידור־בתשלום פורח ב־ירושלים. בשנים האחרונות היתה כל מסיבה ראוייה־לשמה נערכת בצפון תל־אביב או באחת משכונות היוקרה שבסביבות ה־**

**קרן** אחת מצעירות תל־אביב, אשר עבודתן מחייבת אותן להישאר בי־נתיים בעיר הגדולה, אך מבלות רק בירושלים.

**שרי** אשתו של איש־הטלוויזיה דן שילון, אש בכל מסיבה ירושלמית, וביחס הפך נ ידידותיה כיצד להיות מארחות־למופת. השבוע ח

**סילבי** אחת הדמויות הבולטות ביותר בירושלים בזכות עצמה ובזכות בעלה, מונשיין, מעמודי־התווך של הבוהמה הירושלמית. סילבי היא ציירת מחוננת, אשר ערכה תערוכות בתל־אביב, אך הגיעה למסקנה שכדאי לערכן בירושלים.

**אחי ועונת** אחי פוירברג ועונת סבידור, שתיהן תל־אביביות במקורן, שתיהן סטודנ־טיות. אחי מתפרנסת כסדרנית בתיאטרון, ועונת במאן.

ביותר בירושלים.
ת מקריניות־הרצף
שואה לקריין־הטל־

ויזיה אורי פירסט. למרות ששתיהן נשואות ואימהות לילדים, הן מרבות לבלות — אם במסיבות הנערכות מדי־שבוע בעיר, אם במועדונים הפורחים עכשיו בירושלים בשעה שמועדוני ת"א נעזבים.

# בות סביב לה

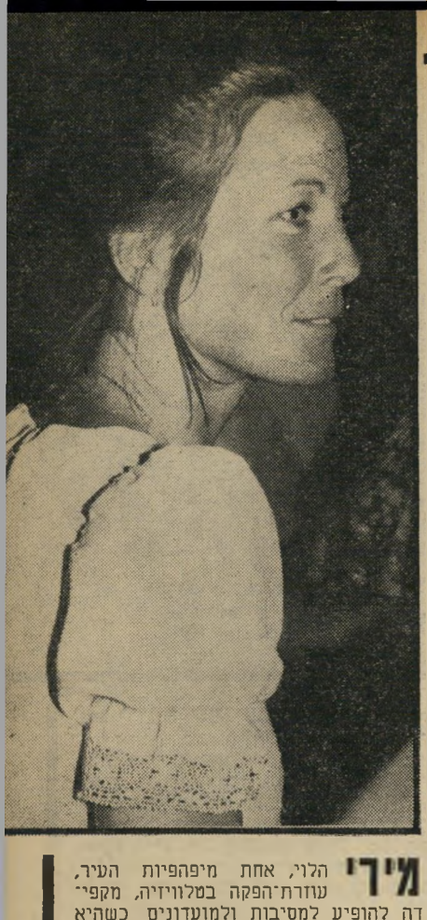

**ריבי** מזכירתו של שר־העבודה, ואשתו של אבנר תבורי, הכתב של **שידורי ישראל** בכנסת.

**לינדה** רמבאם, יפהפייה ממוצא הודי, סטודנטית ופעילה בהתאחדות הסטודנטים. לינדה מתגוררת עם שתי חברות בדירה שכורה, אשר הפכה מעין מרכז חברתי בעיר.

**מירי** הלוי, אחת מיפהפיות העיר, עוזרת־הפקה בטלוויזיה, מקפידה להופיע למסיבות ולמועדונים כשהיא בגפה, וזוכה תמיד למחזרים רבים.

**שלמיות — שונות לגמרי. האווירה התרבותית השקטה של העיר משפיעה על בנותיה, וגם על התל־אביביות המגיעות לל־מוד בירושלים, הן נעשות לפתע חינניות יותר, רגועות ונעימות יותר.**

**קשה למצוא בין הסטודנטיות, פקידות הממשרדים הממשלתיים, מזכירות האישים, הציירות והאמניות של עיר־הקודש נערה אשר תתאפר יותר מאשר סביב העיניים. כימעט שאי־אפשר למצוא ביניהן כאלו ש־מגבלות את הפה, מרימות קול או אפילו רוקדות בתנועות מוגזמות. כשהן מתלב־שות, אם בשימלה, חצאית או חליפת־מכנסיים, הבגד תמיד נקי, בעל קווים יש־רים וברורים, כשהמחשוף הוא לכל היותר מרומז ועדין.**

**התמונות בכתבה זו מהוות מידגם מיקרי של נערות ירושלמיות במסיבות או אירו־עים חברתיים שנערכו בחדשים האחרונים. מידגם המציג את ירושלים החדשה, בי־רת החתיכות.**

**ציפי** עיתונאית ירושלמית ואחת החתי־כות היפות בעיר. ציפי ובעלה, איל) רומן, מעורים היטב בחיי החברה הירושלמית.

התפרסמה ביופייה הרב. שרי ודן הם זוג מבוקש ידקד של החברה התרבותית, כששרי מנחה את גו השילונים: החתול הסיאמי שלהם המליטה.

**אודטה ורותי** שתיהן נשואות: אודטה לצלם הקולנוע אריה רו־נבלום, ורותי שובל היא רעיית סגן־אלוף בצבא הקבע.

# האם תהיה פרשת החשוד
# עמוס ברנס
# מהדורה חדשה של פרשת
# יורם ביכונסקי
# בחעלומת הרצח של רחל הלר

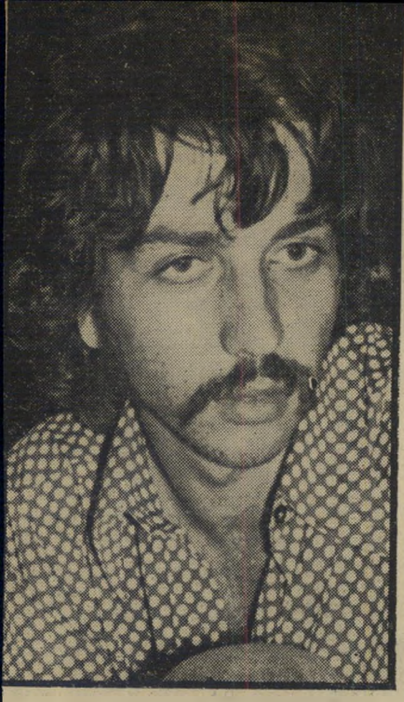

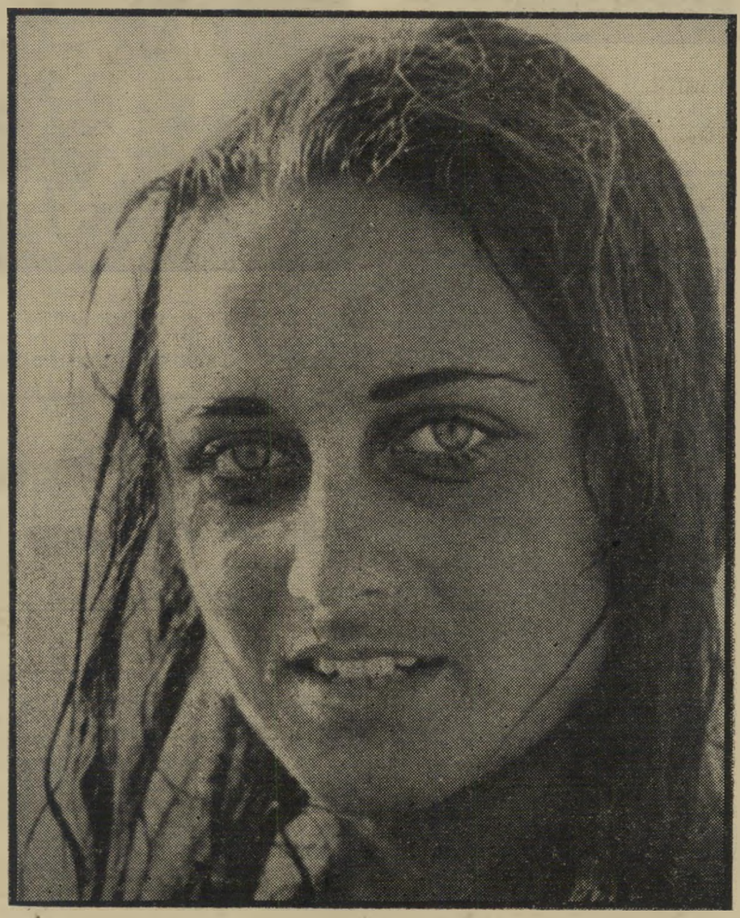

# חשוד בבל מחיר

**ידיעה שהגיעה** ביום החמישי ה־ אחרון בשעות הערב לתחנת־המישטרה בזיכרון־יעקב, עוררה שימחה רבה בקרב שוטרי וחוקרי הצוות המיוחד, ש־ הוקם כדי להמשיך לחקור את פרשת רצח רחל הלר. אנשי הצוות, אשר הסתתרו ב־ תחנת־המישטרה הקטנה, אפילו מפניהם של קציני־מישטרה בכירים במטה הארצי, הרימו כוסות קפה שחור ובקבוקי אורנ־ ג'דה, ושתו לחיים.

ההודעה שהגיעה בטלפון אמרה: „עמוס ברנס הודה ברצח, וחתם על הודאה."

ברגע אחד התפרק מתח בן חודשים רבים. לקציני המישטרה נדמה היה ב־ אותו רגע שהכתם, אשר העיב על כל לובש מדים כחולים בארץ, הוסר. לאחר שורה של כישלונות ומחדלים הצליחה סוף־סוף מישטרת ישראל לפתור את תע־ לומת הרצח של החיילת רחל הלר ול־ המציא לבית־המישפט, לעיתונות ולציבור, הודאה חתומה כדת־וכדין של צעיר, ה־ מודה כי הוא זה שרצח את רחל. לשוט־ רים נדמה היה כי הידיעה הטלפונית פי־ רושה סגירת תיק הרצח — שהסעיר את המדינה יותר מכל מיקרה־רצח אחר ש־ קדם לו.

## „הודיתי תחת לחץ!"

**אום עמוס** ברנס, צעיר עכואי יפה־ תואר בן 31, הצליח בתחילת השבוע ל־ הפוך שוב את הקערה על פיה, ולהטיל בלב הציבור האכול ספיקות, מאז מעצרו האומלל ושיחרורו של יורם ביכונסקי — ספיקות חדשים.

**סיפר עמוס ברנס בתחילת ה־ שבוע:**

„אחרי שעצרו אותי, התחילו לעבוד עלי. במשך שלושה ימים, עד יום חמי־ שי בלילה, חקרו אותי באכזריות. קצין בכיר מאד היה מכה אותי כל הזמן באג־ רופים בפרצוף ובסטירות־לחי. שוטר אחר היה נותן לי מכות יבשות. ראיתי שהשו־ טר הזה מומחה במכות יבשות, ושיש לו ניסיון רב בזה.

„כל הזמן טענתי שאני לא רצחתי את רחל, שבכלל לא ראיתי אותה באותו ערב. אבל ביום חמישי בערב נשברתי. אולי לא־ כל־כך מהמכות, כמו מהעובדה שבמשך שלושה ימים ושלושה לילות לא נתנו לי לישון אפילו דקה אחת. הייתי מוכרח לי־ שון, אז הסכמתי לתת הודאה ולחתום עליה.

„את הפרטים של ההודאה נתתי לפי מה שקראתי בעיתונים על הרצח של רחל. קראתי שהגופה שלה נמצאה בחולות קי־ סריה, אז סיפרתי להם שורקתי את הגו־ פה בקיסריה. קראתי שהמישטרה חושבת שרחל נרצחה במקום אחר ורק אחר־כך הובאה לקיסריה, אז סיפרתי להם שרצחתי אותה בחיפה. הכל לפי מה שקראתי בעי־ תונים, ולפי איך שהחוקרים הדריכו או־ תי בשאלות שלהם.

„הייתי כל־כך עייף, שעל כל דבר אמר־ תי להם: ‚כן', כשהם שאלו אותי אם שכבתי איתה, אמרתי כן, כשהם אמרו לי שלא שכבתי איתה אבל גמרתי עליה ב־ מיכנסיים שלי, אמרתי כן, כל דבר אמר־ תי כן.

„למחרת בבוקר התעוררתי מהשינה, ו־ אז הבנתי מה שעשיתי. החוקרים המשיכו לחקור אותי, אבל אז אמרתי להם: ‚די. סטופ. כל מה שהוצאתם ממני אתמול ב־ ערב היה בעיקבות המכות וזה שלא נתתם לי לישון. הכל היה תחת לחץ של מכות ולחץ פסיכולוגי. יותר אני לא מודה.'

„אז השוטרדים אמרו לי: ‚עמוס, זה לא יעזור לך. כל המכונה של המישטרה מכוונת אליך. לא תוכל לעמוד נגד ה־ מכונה הזאת.' הם רצו שאני אצא איתם לשחזר את הרצח. אמרתי להם שאין לי מה לשחזר, אז הם אמרו לי: ‚בסדר. אל תשחזר את הרצח אלא רק את העדות שלך שנתת אתמול. אם העדות לא נכו־ נה, אז מה איכפת לך לשחזר אותה?'

„לזה הסכמתי. יצאנו לשטח. הם לקחו אותי לכל מיני מקומות לפי העדות שלי, והסריטו כל הזמן במצלמת־קולנוע. הלכתי כל הזמן לפי מה שהם אמרו לי. היו אומ־ רים לי ‚כאן ימינה,' הייתי הולך ימינה. היו אומרים לי ‚כאן תעצור,' הייתי עוצר.

## „לא רצחתי!"

**„אני לא רצחתי** את רחל הלר, ואני חף־מפשע. הכרתי אותה מיס־

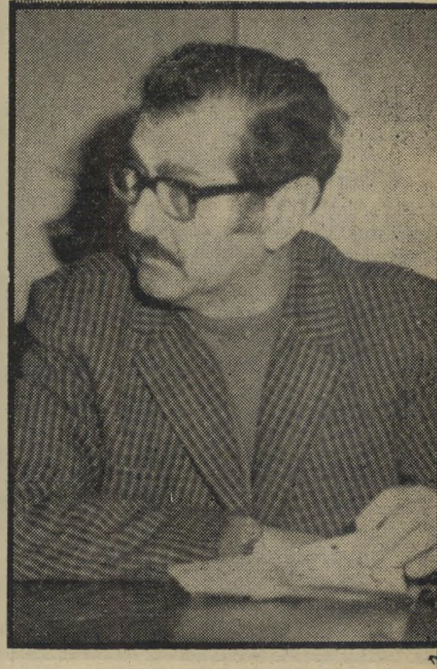

**מרקוס** סגן־ניצב שאול מרקוס, אשר עמד בראש הצוות השלישי שחקר את רצח רחל הלר והביא את עמוס ברנס לידי הודאה באשמה.

**צמרת** רב־פקד אברהם צמרת, הטוען עד היום שיורם בי־ כונסקי הוא שרצח את רחל, עמד בראש הצוות השני שחקר את פרשת הרצח.

# המישטרה טוענת:

# ברנס נכנס, אנס, רצח ונסע!

פר ימים לפני הרצח, ויצאתי איתה שלוש פעמים. אני אפילו לא שכבתי איתה. ערב אחד יצאנו לבלות ביחד בעכו, עם חברים שלי. אני גם לא הייתי צריך לרצוח את רחל הלר, או כל בחורה אחרת. יש לי הצלחה גדולה אצל בחורות. אני שומר על הג'נטלמניות שלי ולא אעשה דברים כאלה. כל אחד בעכו יגיד לך שאני לא יכולתי לעשות דבר כזה, וכל אחד יגיד לך שאני ג'נטלמן עם נשים. אני לא הייתי פוגע בג'נטלמניות שלי בשום אופן.

„אין לי עבר פלילי ושום עניינים עם החוק. בצבא התנדבתי לצנחנים, והייתי שם כל שירות־החובה שלי. רק אחרי מילחמת יום־הכיפורים, כשהייתי כבר במילואים, הורדתי את הפרופיל שלי לפרופיל 24 (הסימון הרפואי למשוחרר־צבא בגלל סיבות נפשיות). זה היה בגלל שהרבה חברים שלי נהרגו במילחמה, אז לא יכול־תי יותר.

„הדבר הכי חשוב לי זה שהמישפחה שלי לא תישבר, ושהם והחברים שלי יידעו שאני לא רצחתי את רחל. אני מאד רוצה שיתנו להורים שלי לבקר אותי, אבל יותר חשוב שיתנו לחברה שלי, אר־דט, שגרה בצור־שלום, לבוא לבקר אותי בכלא.“

עד כאן סיפורו של עמוס ברנס. לעומת סיפור זה עומד ביטחונם הכימעט־הבלתי־מעורער של חוקרי־המישטרה, שאומנם ברנס הוא שרצח את רחל הלר. דוברי המישטרה סירבו להגיב על האשמות ה־מכות וההתעללות שאותן הטיח בהם עמוס, אך בשיחות בלתי־רשמיות טען אחד מ־בכירי החוקרים: „המישטרה לא יכלה לעשות הפעם שגיאה. היו לנו מספיק בינ־יונות בעניין הרצח של הלר. לא היינו מפרסמים מילה לפני שהיינו משוכנעים במאה אחוז שיש לנו הרוצח.“

ביום השני בשבוע שעבר נעצר עמוס ברנס על־ידי המישטרה. הוא נעצר ב־אשמה שונה לגמרי, שאינה קשורה כלל ברצח. בחשאי הוא הובא לביתו של שופט־השלום הראשי בנצרת, כתילי, ושם הוצאה נגדו פקודת־מעצר ל־7 ימים בעוון הע־בירה האחרת. כך קרה גם שעיתונאי בית־המישפט לא ידעו כלל על מעצרו. כשהם עברו, למחרת בבוקר, על תיקי־המעצרים, לא ייחסו כל תשומת־לב מיוחדת למעצרו של צעיר בלתי־ידוע, באשמה חסרת־חשי־בות.

## שומר־הראש האישי

**מרות שאין** לעמוס תיקים קודמים, טוענת המישטרה שידוע לה על מיספר פעמים בהן הטריד נשים ונטפל אליהן על רקע מיני. מרבית המיקרים נודעו ל־מישטרה רק לאחר שפורסם דבר מעצרו ברבים.

גם ידידיו ומכריו הרבים של עמוס, שהיה דמות בולטת למדי בעכו, והמוכנים להישבע כי לא ייתכן שהוא רצח את רחל, יודעים לספר על התנהגות מוזרה שלו לעיתים, כאשר נגע הדבר לנשים. אם־כי הצלחותיו של עמוס אצל בנות ה־מין היפה בעכו, הפכו כבר לאגדה בעיר הצפונית.

עמוס הגיע עם מישפחתו לארץ, מטרי־פולי שבלוב, כשהיה בן 11. המישפחה נשלחה למושב שגב, ליד הכפר הערבי סחנין, ושם קיבל האב תפקיד כמנהל־עבודה בקרן־הקיימת. לאחר שנים מיספר עברה המישפחה להתגורר בעכו. פרט מעניין: מישפחת ברנס התגוררה שנים רבות בשכנות למישפחתו של רב־פקד אברהם צמרת, ראש הצוות הקודם של ה־חקירה ומאשימו של ביכונסקי.

אחרי השירות הצבאי התקבל עמוס ל־עבודה בסניף החיפאי של חברת ברינקס. לפני שהתקבל עבר בדיקות פסיכולוגיות, ונמצא גם שעברו במישטרה נקי. כעבור מיספר שנים התפטר מברינקס והפך שו־מר־ראשו האישי של ראש־עיריית עכו, ישראל דורון. הוא היה מלווה את ראש־העיר בכל אשר הלך, וכשהיה דורון ב־לישכתו, אפשר היה לראות את עמוס כשהוא ממתין בנאמנות בכניסה לבית ה־עירייה ובוחן כל אדם שנכנס לבניין.

„ראש־העיר פנה אלינו אחרי שעמוס נעצר,“ סיפר השבוע אחיו של עמוס, דו־חא, לכתב העולם הזה „והציע שהוא יעיד לטובת עמוס, שעמוס לא רצח את רחל.“

באחרונה החליט עמוס על שינוי מרחיק־לכת בחייו, בשני מישורים: נשים ועבו־דה. „הוא היה יושב כמעט כל ערב אצלי בקפה,“ סיפר השבוע יהודה כהן, בעל קפה אכסודוס בעכו. „כל בחורה שהיתה עוברת והיתה מוצאת חן בעיני עמוס, הוא היה קורא לה. תמיד הלך לו עם חתיכות. הוא היה בחור יפה, גבוה, עדין. תמיד היה מתייחס בכבוד אל הבחורות, והן אהבו אותו.“

אולם עמוס החליט לקשור את גורלו בבחורה אחת. הוא הכיר את אודט, צעי־רה מרוקאית מהיישוב צור־שלום שליד עכו, והשניים החליטו להתחתן. יחד עם אודט, צעירה בעלת גוף חטוב, שיער ארוך ועיניים שחורות, רכש דירה קטנה וה־שניים החלו לשפץ ולסייד אותה בכוחות עצמם. גם תאריך החתונה נקבע.

סיפר השבוע בעל מוטל ארגמן בעכו, יצחק בן־שלמה: „הם באו אלי והזמינו את האולם אצלנו לחודש אוגוסט. הם הודיעו לי שיבואו כ־250 אורחים, וקבענו את המחיר: 8000 לירות. אני ערכתי לפני שנתיים גם את החתונה של אחיו, שמעון, זה שנעצר יחד עם עמוס.“

גם בתחום העבודה החליט עמוס על שי־נוי דראסטי בדרכו. במקום ברינקס או שמירת־ראש, החליט להיות מדריך־נוער. „עמוס תמיד אהב לעזור לצעירים,“ סיפר אחיו הצעיר דוחא, המשרת כחייל בסבי־בות חיפה. „הוא היה כותב בשבילם מיכ־תבים, הולך לכל מיני מישרדים כדי לע־זור לכל מי שביקש ממנו.“

לשם כך הוא נרשם לקורס למדריכי־נוער בבית רוטנברג בחיפה, שם נערך גם הקורס הצבאי שאליו הוצבה רחל הלר. גם על־פי עדותו של עמוס במישטרה, וגם על־פי יומנה של רחל, הכירו השניים כשבוע בילבד לפני הרצח.

„הוא הביא לילה אחד את רחל לעכו. יצאנו, כמה חברה, יחד איתם, והיינו ב־יחד בקפה צור. רחל לבשה אז חליפת־מכנסיים לבנה. למחרת בבוקר ראיתי את שניהם בעכו, כשרחל לבשה עדיין אותם בגדים,“ סיפר השבוע אחד מידידיו הקרו־בים של עמוס.

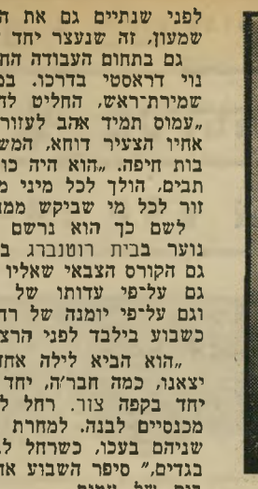

## האח שימעון

אחיו בן ה־23 של עמוס, אשר נעצר ימים מיספר אחריו, נחשד בכך שהשאיל לאחיו את המשאית בה נלקחה גופתה של רחל הלר ממקום הרצח, והושלכה בחולות ליד קיסריה.

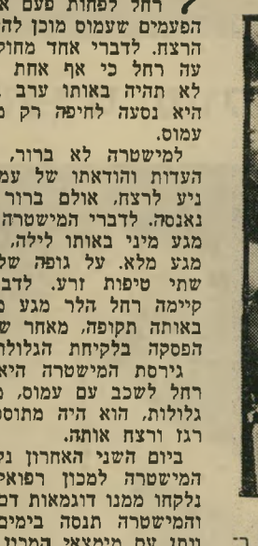

## האח דוחא

צעיר האחים ב־מישפחת ברנס טוען: „כל המישטרה זונות, וסתם מעלי־לים על האח שלי. הוא לא יכול היה להרוג אף אחד, והיה טוב לכולם.“

## „אין מקום לספק!“

**טענת המישטרה,** יצאו עמוס ו־רחל לפחות פעם אחת יותר ממיספר הפעמים שעמוס מוכן להודות בהן — בליל הרצח. לדברי אחד מחוקרי המישטרה ידי־עה רחל כי אף אחת מחברותיה לקורס לא תהיה באותו ערב בבית רוטנברג ו־היא נסעה לחיפה רק משום שקבעה עם עמוס.

למישטרה לא ברור, גם לאחר גביית העדות והודאתו של עמוס, מה היה המ־ניע לרצח, אולם ברור לה כי רחל לא נאנסה. לדברי המישטרה קיים איתה עמוס מגע מיני באותו לילה, אולם לא היה זה מגע מלא. על גופה של רחל נמצאו רק שתי טיפות זרע. לדברי ביכונסקי לא קיימה רחל הלר מגע מיני עם אף אחד באותה תקופה, מאחר שהיתה בחודש של הפסקה בלקיחת הגלולות למניעת־הריון.

גירסת המישטרה היא שכאשר סירבה רחל לשכב עם עמוס, משום שלא לקחה גלולות, הוא היה מתוסכל ומאוכזב, התי־רגז ורצח אותה.

ביום השני האחרון נלקח עמוס על־ידי המישטרה למכון רפואי בתל־אביב, שם נלקחו ממנו דוגמאות דם, רוק, זרע ושתן, והמישטרה תנסה בימים הקרובים להש־וות עם מימצאי המכון הפתולוגי, שבדק את גופתה של רחל אחרי הרצח.

בהודאה המפורסמת שלו במישטרה, סי־פר עמוס כי שאל מאחיו שמעון את מש־איית הלייקנד בה נהג, ובמשאית זו הע־ביר את גופתה של רחל מחיפה לקיסריה. כשהכחיש את עדותו־שלו, הסביר עמוס: „הם רצו לדעת מאיפה היה לי רכב להע־ביר את הגופה. המחשבה הראשונה שלי היתה אחי, שמעון, אז סיפרתי שלקחתי את המכונית שלו.“

היענותה המהירה של המישטרה לשח־רר את שמעון, עוד לפני שתמה תקופת המעצר שנפסקה לו על־ידי השופט, מצ־ביעה על כך שייתכן ובעניין זה צודקת גירסתו המתוקנת של עמוס.

שוב, כבפרשת יורם ביכונסקי, עומדות שתי גירסות זו מול זו. גירסתו של עמוס ברנס, כפי שנמסרה על־ידי עורך־הדין שלו נחמן רם, האומרת: „לא רצחתי וגם לא הייתי עם רחל באותו ערב“ — ומולה גירסת המישטרה, כפי שנמסרה על־ידי אחד מראשי צוות החוקרים השלישי שהו־קם לחקירת הרצח: „עמוס ברנס רצח את רחל הלר. נוסף להודאתו המלאה ול־שיחזור שהוסרט, יש לנו ראיות רבות אשר אינן מניחות שום מקום לספק.“

האם תחזור פרשת יורם ביכונסקי על עצמה, והמישטרה תיאלץ לשחרר את ה־חשוד — לאחר שקבעה מפורשות שהוא אכן רצח את רחל — או שהפעם יחליט בית־המישפט כי הרוצח אומנם נתפס? דבר זה יוברר בימים הקרובים.

## השחיתות מרקיעה שחקים

(המשך מעמוד 17)

**זו שיגיש מיכרז עד סכום־כסף גבוה, כנושא שאינו מעניין את אותו תעשיין, כדי לאפשר לאמנון אבני לזכות במיכרז. זאת, תוך הבטחה שבמיכרז אחר, שהוא ב־תחום הייצור שלּ מיפעלו, יראג שאבני יגיש הצעת־מחיר גבוהה מהרגיל, כדי שאותו תעשיין יזכה במיכרז בנקר.**

## החשוד זכה במיכרז נוסף

**כתבה השלישית** בסידרה יצאנו בגיליוי שחיתות בתחומים אחרים ב־מישרד־הביטחון, והוספנו פרטים על גילו־יים חדשים בפרשה זו, שהלכה והסתעפה.

גם הפעם המשיכו אנשי מישרד־הביטחון לטעון, כי תוצאות החקירה יוכיחו שאין כל ממש בטענות העולם הזה.

**ראשי מישרד־הביטחון עשו מע־שה־נבלה בלתי־רגיל.**

הם לא היו חייבים להתייחס לכתבות העולם הזה, אבל לפחות חייבים היו לעמוד בקשר הדוק עם המישטרה, שחוקריה עמלו ימים ולילות — כולל שבתות ויום־העצמ־אות — כדי לחשוף את השחיתות לעומקה.

**בעוד החוקרים מתקרבים לסגי־רת המעגל, זיכה מישרד־הביטחון את אבני במיכרז לעבודה ביטחו־נית חשובה בשווי שני מיליון דירות!**

הניסוח הרישמי לכך היה שהצעתו היתה הזולה ביותר. הטימטום וקהות־החושים ש־הפגינו ראשי מערכת־הביטחון, נמשכו כ־רגיל. הם לא טרחו כלל לברר מתי הוגש המיכרז. אילו עשו זאת, היו מגלים כי הוא הוגש לאחר פירסום הכתבה הראשונה בסידרה, על אבני, כאשר החלה הקרקע בוערת מתחת לרגליו.

הפעם הגיש הצעת־מחיר מפתיעה בזולו־תה, כדי לא לעורר כל חשד. חבל רק שאנשי ועדת־המיכרזים לא בדקו את מצ־עות המחירים הקודמות שלו, בפרוייקטים דומים, כי־אז היו מגלים שחן גבוהות בהרבה מן ההצעה האחרונה שהגיש.

החל מה־15 בחודש זה נעצרו — בזה־אחר־זה — יוסף מהרשק, בעל בית־החרו־שת התכוף ויועצו הכלכלי יוחנן רפיח, אמנון אבני בעל בית־החרושת א.ג.י., ותת־אלוף במילואים חיים ירון.

## המיכתב הוברח מהכלא

**בקביץ נעצר גם** רב־סרן מאיר. רק אז החלו אוחזים פיקסוקים ראשו־נים באנשי מישרד־הביטחון, אבל הם הוי־סיפו לטעון: „הנושא הזה שייך לצה"ל, לא לנו.“

**רק אחרי המעצרים מינה מנכ"ל מישרד־הביטחון יצחק עירוני וע־דה, שתחקור במיוחד את נושא אפשרות הטעיית בית־הדין־הגבוה לצדק על־ידי עובד מישרדו.**

ב־20 בחודש זה ישבתי אצל נפתלי לביא, דובר מישרד־הביטחון.

**„לאחר בירור, הודיעני כי יואל מירון ממשיך בעבודה כרגיל. שע־תיים מאוחר יותר התקשר אלי ממערכת, ואמר: „יואל מירון נע־צר. טיפנתי אליך במיוחד, כדי שלא תחשוב שידעתי זאת קודם וניסיתי להסתיר את העניין.“**

באותו יום עצמו הגיע לתל־אביב גבר גרוזיני חבוש־כיפה, שישב בבית־הכלא ב־תא אחד עם אבני, ובידו מיכתב סודי ה־מיועד לגברת אבני. לולא התבלבל ברחו־בות והגיע לרחוב י.ל. גורדון 20 במקום לרחוב א.ד. גורדון, 20, ביתו של אבני, היה מצליח למלא את משימתו.

אותו גרוזיני טעה ברחובות, בדיוק כפי שאירע לי, כחודשיים קודם־לכן, כשחת־תי לחפש את כתובתו של אבני, ונכנסתי לאחד השכנים לברר אם אבני גר בבניין. אל אותו שכן נכנס גם הגרוזיני.

הסתבר שאותו דייר הוא קורא נאמן של העולם הזה, ועקב מעל דפיו אחר הפרשה. הוא אמר: „האבני היחידי שאני מכיר יושב עכשיו בבית־סוהר.“

„אליו אני מתכוון,“ אמר הגרוזיני. „ישב־תי איתו בתא אחד בכלא, ואני צריך למסור מיכתב דחוף וסודי לאשתו.“

**הדייר שוחח עימו באריכות, ובינתיים התקשר ?„העופ הזה“ למישטרה. מיכתבם חוברח מתוך חכלא.**

# הקרן המיסתורית של רפ"י בשוויץ ✷ נכסי מיליונים רשומים על שמותיהם של נפטרים ✷ מס־ההכנסה לא שמע על מפא"י ✷

# חלקו של ראש הש"ב: 600 אלף ✷ עבירות על החוק

**ה**אם זקוקה מיפלגת העבודה להלוואה בת 25 מיליון הלירות שהיא תקבל מכספי המדינה, או שמא יש ביכולתה לממן את חובותיה מאמצעים עצמיים?

ראשי המיפלגה, ובעיקר יושב־ראש וע־דת־הכספים של הכנסת, המעביר בוועדה את ההצעה לתת למיפלגות מילווה מכספי בנק ישראל בריבית נמוכה, טוענים שאין למיפלגת העבודה כל נכסים השווים משהו.

מזכיר מיפלגת העבודה אף הכריז, כי עורכים עתה מיפקד במיפלגה כדי לברר מהם הנכסים שיש למכור כדי לממן חלק מחובות המיפלגה. רשימה זו תסייע למזכיר בבירורו.

החובות של מיפלגת־העבודה מורכ־בים מחובות של שלוש המיפלגות ש־איחדוה.

לאחדות־העבודה יש רכוש גלוי ורב.

הרכוש מורכב מכמה מצבורים.

האחד, רכוש במיסגרת החברה המאוחדת לפרסומים, הידועה בשם „דפוס מפא"י". זוהי ממלכת העיתונות הלועזית של מפא"י, הנשלטת בחוזקה ובצורה ריווחית ביותר על־ידי שבתאי הימלפרב. במשך השנים השכיל הימלפרב להשתלט כליל על העיתו־נות הלועזית במדינה, תוך צבירת רכוש עצום. בעוד ביטאון ההסתדרות דבר צבר הפסדים של למעלה מ־30 מיליון לירות, מרוויחה החברה של הימלפרב (נאמן ה־מיפלגה) רווחים כה גדולים, שהיה כדאי לו לרכוש את דפוס לוין־אפשטיין המשוכ־לל אך הכושל, בגלל הפסדיו הגדולים ש־נגדם יקזז את רווחיו.

**קנייה זו היתה למעשה בחינם, ובאמצעותה השתלט עד מיגרש ענק בכתי"ם ועד דפוס מודרני.**

# יד לוחצת יד: ספיר ופרס שולטים על המקורות הכספיים

באמצעות הקיבוץ־המאוחד, ניכסי הקיבוץ המאוחד ומועדוני תנועות הנוער־העובד ו־המחנות־העולים. (מיפלגת הפועלים המאו־חדת עושה רווחים נאים מדי־פעם, במכרה קרקע שעליו ניבצים מועדוני תנועת השו־מר־הצעיר. בתל־אביב לבדה נמכר כך ה־מועדון שברחוב בוגרשוב, למשל. תנועת השומר־הצעיר מקבלת את הקרקע למוע־דונים בתנאי־חינם ממינהל־מקרקעי־ישראל, בניגוד כי זו קרקע לתנועת־נוער ולא ל־ספקולציות.)

**ממלכת „החברה המאוחדת" נא־מדת כיום ב־20 מיליון לירות, מזה 3 מיליון שווי הבניין ברחוב הרכ־בת, סכום דומה, המגרש בכתי"ם והיתר שווי העיתונים ובתי־הדפוס.**

## אחדות העבודה: ✷ רכוש בשפע

**ל**קיבוץ המאוחד שתי תנועות נוער. האחת כולה שלו, המחנות העולים השניה חציה שלו, הנוער־העובד־והלומד. כמו השומר־הצעיר, ודאי גם הקיבוץ ה־מאוחד מוכר מפעם לפעם מיגרשים השיי־כים לתנועותיו או לחברות־הנכסים שלו.

**לקיבוץ־המאוחד גם מחלקת בנייה גדולה, שהתמזגה עם „סו־**

## מפא"י: ✷ נכסי הז"לים

**ח**ברה אחרת של מפא"י היא בית־ארלוזורוב. זוהי חברת־הנכסים של ה־מיפלגה, הקיימת מאז 1938 כחברה ציבורית שמיספרה ברשם־החברות — 1000. כיום מנוהלת החברה על־ידי יהודה וייסמן ועורך־הדין זאב טרייגין, שלהם הוקצו מניות במארס 1974.

**למרות שמנה? החברה הוא עו־רך־דין, אין החברה מקיימת את החוק ואינה ממציאה לרשם־החב־רות מאזן מדי־שנה. המאזן האח־רון שהגישה הוא לדצמבר 1970, והוא מסתיר יותר מכפי שהוא**

# תעלומת נכסי מפא"י

**לי־בונה", וזה רכוש רב. המחלקה עשתה את רכושה וכספה מעבו־דות שקיבלה תודות להשפעת רא־שי המיפלגה.**

מיפלגת אחדות־העבודה יכולה בקלות לממן את חלקה בחובות מיפלגת העבודה על־ידי מכירת־מחלקת הבנייה שלה וחלק מניכסי המיפלגה, או אף מכירת בית ה־קיבוץ המאוחד, הניצב על מיגרש רחב בלב איזור־יוקרה בצפון ת"א (רחובות בארי־סוטין), והעברתו לאיזור שבו הקרקע זולה יותר.

## רפ"י: ✷ „קרן פרס"

**ר**פ"י הביאה איתה למיפלגת העבודה את חובותיה. במשא־ומתן על המיזוג התנגד פנחס ספיר בכל תוקף למיזוג עם חובות רפ"י, ודרש כי שמעון פרס יביא עמו גם נכסים. פרס טען כי לרפ"י אין נכ־סים. אז העלה ספיר כמה טענות הנוגעות לגוף מיסתורי הקרוי קרן־פרס.

**לפי חשמועה, עם היווסד רפ"י קיבלו ראשי התנועה תרומות בי־כסומים נכבדים מחו"ל. חלק מן התרומות בא ממסע שערך דויד בן־גוריון בארצות־הברית, שם אספ כספים למיפלגה החדשה, וחלק בא מאוהדיו של פרס כמו הברון אד־מונד דה־רוטשילד ואישים אחרים, שהכירוהו היטב עת שלט במע־רכת־הביטחון.**

**לפי אותה שמועה, שכאמור הכ־חישה שמעון פרס בכך תיקף, הוכ־נסו הכספים לחשבון בשוויץ,**

מאת

**יגאל לביב**

**וחנאמן עליהם היה עורך־הדין משה („מוישי") חביב ז"ל, מרא־שי רפ"י. חשמועה אף סיפרה כי אחרי ש„מוישי" נפל במירחמת ששת־הימים, חיו בעיות עם חו־צאת הכספ מן החשבון, שכן לפי החוק בשוויץ יכלה רק אלמנתו לחתום באותו חשבון. לאחר משא־ומתן חסכימה האלמנה לאפשר לראשי רפ"י לקבל את הכספ לר־שותם (היא סירבה למסור לי ידי סגן השר, צבי דינשטיין, בסיגנון מת־חמק.**

**אולם השמועה על קרן פרס ממשיכה להתיזן ממקורות שונים, והיה רצוי כי תיערך חקירה רשמית בצורה שיהיה בה כדי לגלות את האמת על נושא זה.**

**בעלת־רכוש הגדולה במיפלגת־העבודה היא מפא"י.**

**גוף זה לא פורק מעולם, ועיקר תפקידו הוא להמשיך ולשמור על «מלכת הרכוש של ותיקי המיפלגה.**

**פרטים על כך). באותה פגישה בין ספיר לפרס תבע ספיר, כך נמסר, את הכספ, אחרת יסרב לשים את חובות רפ"י שהסתכמו בסך כשני מיליון לירות. פרס הכחיש בכך תוקף את קיום הקרן, וספיר נאלץ לקבל את רפ"י על חובותיה בלבד.**

**בתקופת כהונתו בכנסת הגיש אורי אב־נרי שורה של שאילתות לשר־האוצר פינחס ספיר על קרן מיסתורית זו. הן נענו על־**

**מגלה. הוא כה רחוק מלשקף את המציאות, עד שרואי־החשבון של החברה „האפט־את־האפט" ראו עצמם חייבים להעיר עליו הערות חמורות ביותר.**

מאזן החברה הוא בהיקף של 5.8 מיליון לירות. הוא כולל רכוש קבוע בשווי של 3 מיליון לירות, ועוד 2.8 מיליון הרשומים בסעיף „חשבון אגף־הנכסים של מפא"י". בצידו השני של המאזן רשום כי 5.5 מיליון לירות הם בסעיף „חשבון קרן בניין" של מפא"י.

תיק החברה מגלה עוד, כי לפני זמן קצר העבירו בחברה החלטה מיוחדת שלפיה אסורה חלוקת רווחים בחברה, ובמיקרה של פירוק, יועבר רכוש החברה למוסד ציבורי מוכר בעל מטרות דומות, לאלה של החברה.

הביאורים לדין־וחשבון הכספי הסתום מגלים, כי ההשקעות בקרן־הבניין של מפא"י הן בנכסים, מיגרשים, דירות בבתים משותפים (ללא פירוט), זכן כי חלק מן הנכסים טרם נרשם על שם החברה.

**ההערות מגלות כי חלק ניכר של ניכסי החברה נרכש באמצעות מפא"י, ועדכן נרשם בסיפרי־החב־רה לפי הודעות־חיוב של מפא"י.**

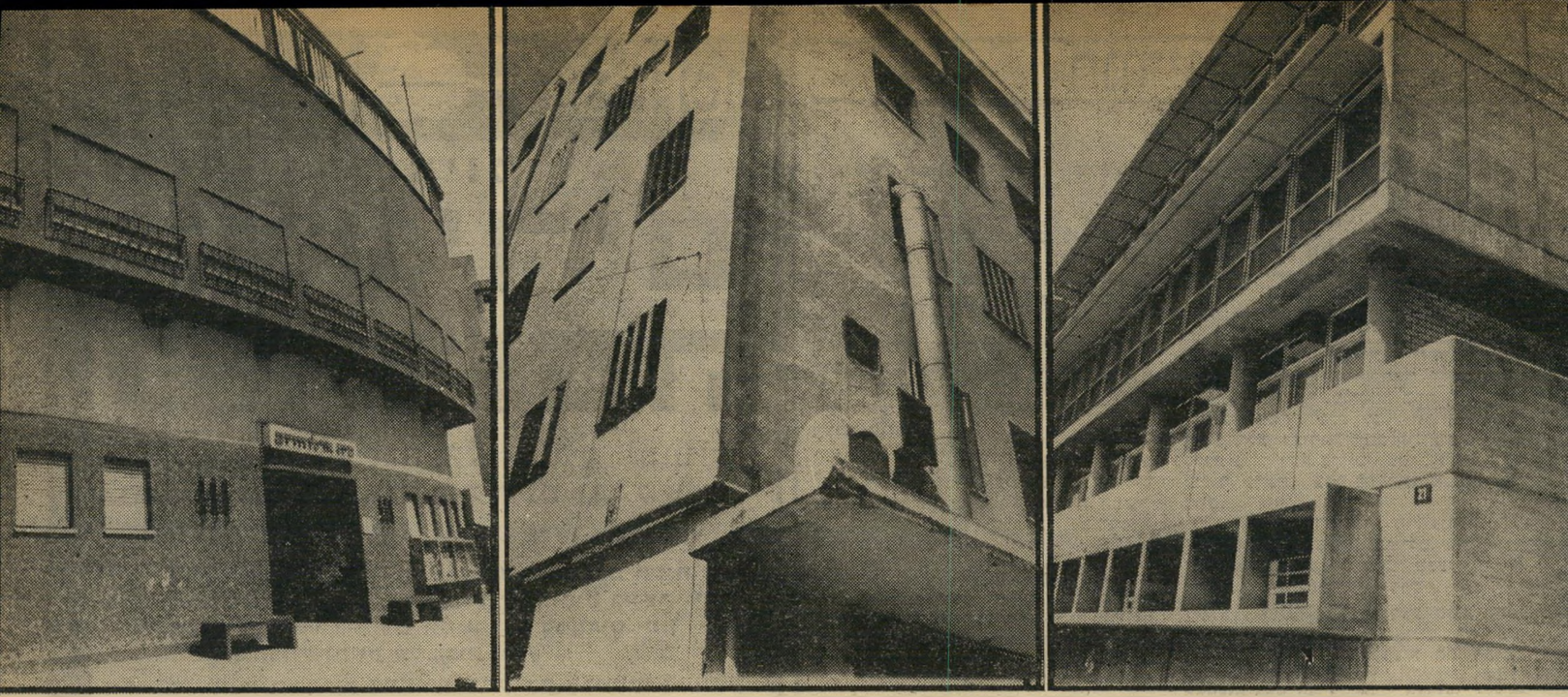

## בניין הקיבוץ המאוחד

כן נקבע, כי נחתם הסכם בין מפא"י לבין החברה, לפיו תשתמש מפא"י בכל ניכסי החברה כאשר כל ההוצאות וההכנסות מהם מוטלים על מפא"י (זאת, כיוון שמפא"י היא אגודה עותומנית, שאינה משלמת מיסים).

**הביאורים מגלים, כי החברה נתנה ערבויות וכן קיבלה על שמה הלוואות עבור אחרים, וכי הפעילות הללו אינן רשומות בספרי החשבונות שלה. כן נתקבלו בשנת החשבון החלטות שונות בקשר לניכסים, קבלת הלוואות ועוד — ולא נעשו רישומים בספרי־החשבונות של החברה בקשר לביצוע פעולות על־סמך החלטות אלו.**

דרך זו של ניהול ספרים מוזרה ביותר. מוזרה גם ההודעה כי עד כה לא הוגשה לחברה כל שומה של מס־ההכנסה! מס־ההכנסה מתעלם, פשוט, מקיומה.

לא לשווא מדגישים רואי־החשבון בהסתייגויותיהם, כי לגבי הרכוש הקבוע של החברה אין באפשרותם לחוות דעה על סעיף זה, מאחר שלא הובאו לפניהם חוזים על נכסים על סך 2.3 מיליון לירות, לא הוגשו להם תעודות רישום מקרקעין על סך מיליון לירות וכן לא נרשמו על שם החברה מקרקעין נוספים על סך 850 אלף לירות.

**רואי־החשבון מציינים, כי לא התקיימו אסיפות כלליות שנתיות לאישור פעולות החברה עד דצמבר 1969, שנת המאזן הנוכחי (בתיק רשם החברות אין כל דיווחים־חשבונות מאוחרים יותר). גם פינקס בעלי־המניות של החברה לא הוגש לרואי־החשבון.**

אם להאמין לתיק של החברה, הרי בעלי־המניות שלה ליום 12/7/70 היו: דויד בן־גוריון, זלמן שז"ר, משה שרת, אליעזר קפלן, אברהם זברסקי, אהרון בקר, גולדה מאיר, זלמן ארן, קופל טורץ, לוי אשכול, פינחס לבון, יוסף ברץ, יוסף שפריצק, דויד רמז, אריה בהיר, נטע הרפז, פינחס רשיש, יהושע לוי, שימחה גולדברג, אליהו גולומב, צבי לבון, חיים פרידמן, אברהם הרצפלד, הלל כהן, מרדכי נמיר, יונה כסה, יוסף קיציס, ברל כצנלסון, ברוך אזניה, זלמן איסרזון, יוסף לופבן, יצחק בן־צבי, מאיר ארגוב, יוסף דובדבני, אבא חושי, עדה פישמן, אריה וילקוביץ, חסיה קופרמינץ, אברהם קצנלסון, ראובן שרייבמן, ברל לוקר. רובם רשומים בשמות הלועזיים שלהם, שהוחלפו מזמן.

**מכתב חטוף מגדה, כי למעלה מ־מחצית הרשומים כבעלי־מניות נפטרו זמן רב קודם־לכן.**

## מפא"י: בלי מכס

**ב רור כי** הרכוש המופיע בספרים, בשווי 5 מיליון ל"י, שווה לפחות פי־כמה. שכן הוא רשום עדיין בערכו ההיסטורי, במחיר הקנייה. מכירת ניכסי בית־ארלוזורוב יכולה לפתור למיפלגת העבודה כמעט את מחצית בעיותיה.

חברה נוספת של מפא"י, שיש לה נכסים, היא אילן־כוח. חברה זו היתה בשנות ה־60 בעלת מחצית מישרד הפרסום דחף, ומכרה את חלקה כנגד ביטול חובות במיליון ל"י לערך. נשאר לזכותה בדחף סכום של רבע מיליון ל"י.

לחברה גם שליטה בחברת בשם מפיצים, בעלת שני שליש במיפעל המקררים קור־עוז. לאילן־כוח שליש בחברת־הסרטים גל־כחול. עוד שליש שייך לחברת ניצה, חברה ואדוצית השייכת לטיבור רוזנבאום, וה־שליש האחרון למפיק דידי גולדשטיין.

**בימים אלה מפרקים את "גל־כחול", שכן הסתבכותו של רוזני באום מחד וחוסר־התועלת מן השותפות עם מפא"י מאידך, הביאו את גולדשטיין למסקנה כי לא כדאי להמשיך עם השותפים. תחילה הכניס אותם, כהנחה כי מפא"י תביא עבודות לחברה, ואכן, בשנים הראשונות קיבלה "גל־כחול" עבודות ברוב עכור הטלוויזיה ושירות־ההסברה במישרד ראש־הממשלה, תוך הפנייה ידעה שכ חברות רציניות יותר. תקופה זו חלפה.**

אילן־כוח היתה גם בעלת מיפעל לשפופרות־אלומיניום בשם אלקון שפופרות, יחד עם אותה חברת ניצה. המיפעל נמכר למשקיע אוסטרלי, המייצג על־ידי עורך־הדין צבי מיתר. אגב, נציגי מפא"י באילן־כוח הם צבי רכטר ושמואל ארנר. רכטר נחקר עכשיו על־ידי המישטרה בעניין עיסקות כספיות מיסתוריות שעשה עם טיבור רוזנבאום.

הנכס הריווחי ביותר של אילן־כוח, אחרי קור־עוז, הוא רשת חנויות המשקאות והסיגריות רמתם. לרשת זו זיכיון־הפעלה לעוד ארבע שנים, של חנויות משוחררות ממכס בנמל־התעופה לוד, עם אפשרות הארכת הזיכיון.

הבעלות על רמתם מורכבת בצורה מסובכת. אילן־כוח, יחד עם עוד חברה ואדוצית בשם טיבור רוזנבאום אסטבלישמנט, הן בעלות חברה בשם אוניון ישראל שאריק. לחברה זו 47.5% ברמתם. עוד 47.5 אחוז שייכים חצי־בחצי לשתי חברות: ניצה ובופינור, שתיהן בשליטת חברת אי.סי.טי. של רוזנבאום. עוד 5% שייכים לעמוס מנור, לשעבר ראש שירות הביטחון הכללי, שהפך נציגו של רוזנבאום בישראל, וכיום משמש גם מנכ"ל בית־חרושת לוודקה של רוזנבאום.

כדי לעמוד על שוויה של רמתם, כדאי לדעת כי זמן קצר לפני התמוטטותו של רוזנבאום עמד מנור למכור את חלקו, תמורת 600 אלף לירות. מכאן ששווי רמתם כולה צריך להיות כ־12 מיליון לירות. ידוע בוודאות כי למפא"י 27.5% על שמה, וייתכן כי יש לה עוד חלקים באמצעות בופינור וניצה. על־כל־פנים, יש לה בוודאות למעלה מ־3 מיליון לירות בחברת זו.

בחברת רמתם מילא בשעתו צבי רכטר תפקיד מרכזי. כאשר התפוצצה פרשת הקשר בין סולל־בונה ובין טיבור רוזנבאום, גילה העולם הזה, בין השאר, שליח של רמתם פעל בשם סולל בונה כדי להשיג בחזרה את השטרות שמסר רכטר, בשם סולל בונה, לטובת רוזנבאום.

## מפא"י: פרדסי בית־ברל

**מ קור חשוב אחר** לקבלת כסף יכול להיות ממכירת קרקעות השייכים לבית־ברל. המקום משמש כיום מרכז להכשרה רעיונית של מפא"י, והוא מנוהל על־ידי נחום שמיר. היושב־ראש הוא אבא אבן.

**וחנה, פרט לשטחי הקרקע של "בית־ברל" עצמו בכפר־סבא, שויים למקום גם שטחי־פרדס גדולים המשתרעים על 800 דונם.**

אין להניח כי התפוזים הגדלים בפרדסי בית־ברל חיוניים להשכלה הנרכשת במקום. אם תמכור מפא"י את 800 דונם הפרדסים, תוכל לקבל בהערכה זהירה ביותר כ־100 אלף לירות לדונם, או 8 מיליון לירות בסך־הכל. סכום זה לבדו מתקרב למחצית חובות המיפלגה.

אחד המכשירים המרכזיים של מפא"י לגיוס כספים טמון בקרנות.

בישראל, כמו בארצות רבות, מאפשרים חוקי מס־ההכנסה להקים קרן ציבורית למטרות כלשהן, כאשר פעולות הקרן אינן למטרות רווח, ואז גם אין משלמים מס ואין פיקוח ממשלתי על עסקי הקרן.

**מפא"י שלטת בשורה ארוכה של קרנות מסתוריות, שחלקן אינן ידועות כלל.**

כך, למשל, קיימת קרן בית־ברל, האספת תרומות לצורכי בית־ברל. החשבונות שלה אינם מתפרסמים ברבים, ואין איש יודע מה נעשה בכספי הקרן — מילבד כמה אישים במפא"י. הקרן רשומה כקרן שעיסוקה בהשכלה, ולכן התורמים לה פטורים ממס. אין ספק כי חלק ניכר מכספי הקרן יכול לשמש את מפא"י.

**אם לסכם את שווי נכסי מפא"י הידועים, וברור כי לא הכל ידוע, ניתן להגיע לסכום של כ־35 מיליון לירות, מעל ומעבר לחובות המיפלגה כיום.**

אין כל סיבה מדוע לא תממש מיפלגת העבודה קודם־לכן את רכושה, תבדוק את מצב הגוף הקרוי קדן־פרס, ורק אחרי־כן תעשה קונויות שיעמידו לרשות המיפלגות כספים בריבית זולה בערבות המדינה.

**וזאת, כאשר בגדר מחסור כ־60 מיליון לירות הופסקו ארוחות חמות לילדי בתי־הספר.**

**חנות פטורה־ממכס של "רמתם" במזון "היטטון" בתל־אביב**
12 מיליון לירות

## דפוס מפא"י

למכור — לא, לקבל הלוואה על־חשבון הציבור — כן

## בניין בית ארלוזורוב

bonissa בוא-ניסע

כל טיולי

# הצעירים לאירופה

חוברת נפורטת ובה 27 טיולים נגוונים הופיעה ונמצאת לחלוקה חינם בכל נושרדי הנסיעות בארץ.

* צוות התכנון של חב' „בוא-ניסע" מגיש לכם השנה את הטיולים הטובים ביותר במחירים הנוחים ביותר. וזאת בהתבסס על המחירים המיוחדים לצעירים תוך כדי שמירת הרמה והשם של „בוא-ניסע".
* כל טיולי הצעירים במסגרת החקצבה הרשמית במטבע חוץ.
* צוות המדריכים המיוחד והאחראי ילווה את המטיילים וידאג להם במשך כל שעות היממה, לאורך כל הטיול. (...ומי כמונו יודע כמה זה חשוב!).
* סדרות טיולים מיוחדות, להרכבי גילים שונים.

**הצעה מיוחדת!**

**חסוך 300 ל"י ממחיר הטיול**

**הרשם עד תאריך 15.5.75. על טופס ההרשמה להגיע למשרדנו עד התאריך הנ"ל.**

פנה לידידך סוכן הנסיעות ושאל על טיולי הצעירים של „בוא-ניסע" הוא בוודאי ימליץ!

**„בוא-ניסע" המומחים מס' 1 לטיולי צעירים.**

**„בוא-ניסע" בע"מ** מארגני טיולים ותיירות

תל-אביב, רח' בן-יהודה 117, טל. 247255

ההרשמה במשרדי הנסיעות בלבד

**הזמן עולה חדש הביתה!**

**עזור לו להיקלט בארץ.**

ותיקים המעוניינים לארח עולים חדשים, עולים חדשים הרוצים להתארח, כיתבו אל:

**חוג איכפת לנו,**
**לשכת קשר ת.ד. 413, רמת-גן**
**במסגרת המבצע למלחמה**
**בירידה מהארץ ובגורמיה**

**להשכיר**

שותפות בשני חדרים במשרד של שלושה חדרים + 2 קווי טלפון + מזכירה

בצפון תל-אביב

**מתאים במיוחד:**
**לגרפיקאי, לאיש פירסום, למתעסק בסרטים או בצילום**

טל. בבוקר: 249018, 221128

**קרנית**

מכון לעדשות מגע

**עדשות**

רכות וקשות

**חוברת הספרה תשלח לכל דורש. גורדון 31 ת"א, טלפון 238642.**



(המשך מעמוד 21)

מאז מארס 1974, עת פירסם העולם הזה (1907) האשמות חמורות נגדם, חיו תחת אימת חרב המישטרה.

אבל נראה כי היה צורך בחילופי-אישים במישטרה על-מנת שיתברר עתה, באופן מוחץ וסופי, כי אנשיו של ניצב-מישנה בנימין זיגל בודקים כל טענה לגופה, גם אם היא נגד ראשי חברות.

שכן, חברת-הבנייה של המפד"ל, משה"ב (משכנות-הבונים) היא בין הגדולות בארץ, והעומד בראשה שלם בה ביד חזקה, בעזרת האיש החזק של המפד"ל בתל-אביב, ראובן בן-דויד.

**דירות כפרוטקציה.** בבקשת המעצר טען נציג המישטרה, כי השניים חשודים בהונאה ומעילה באמון. המישטרה התכוונה לפרשת בנותיו של יגר, שפורסמה בשעתו בהעולם הזה.

ב-14 במארס 1973 ערכה חברת משה"ב שני חוזים לדירות שבנתה. על החוזים חתמו שתי בנותיו של יגר, פסיה הרווקה ורבקה שפיגל לבית יגר. הן קיבלו שתי דירות ברחוב אהרונסון ברמת-גן, בשטח של 90 מ"ר האחת, שטח הגדול בשמונה מטרים מזה של הדירות האחרות שנבנו במקום.

מחיר הדירה אותו חודש לקונה רגיל היה 96 אלף לירות, אולם על החוזה של בת המנכ"ל רבקה, הנשואה, נרשם מחיר של 75,691 לירות — 20 אלף לירות פחות מן המחיר הרישמי.

הכיצד? תאריך חתימת החוזה שונה והוסב 15 חודשים לאחור, אל ה-14 בדצמבר 1971, אז היה המדד למחירי הדירות נמוך יותר.

ההבחנה בזיוף היתה קלה ביותר, שכן התנוססה עליו חתימת עובד החברה, אדם שהתקבל לעבודה בה רק במארס 1972!

**האח של צור.** באופן דומה הורד גם מחיר הדירה של הבת השנייה, פסיה הרווקה, ואורדת המחיר סייעה למטרה נוספת: להכניסה למיסגרת הזכאים לקבל הלוואות זוגות-צעירים ממשלתיות. ההלוואה ניתנה לרבקה ל-15 שנה, בריבית של 11% לא-צמודה.

הכתבה חשפה גם, בזמנו, כיצד מרמה יגר את מס-ההכנסה בהוצאות-רכב, ועושה במשה"ב כבתוך שלו.

הפרשה כולה צצה ועלתה מחדש לאחר שיגר החליט לפטר את מזכיר החברה, אדם ששמו ישראל ליברמן. השם אולי אינו אומר הרבה, אך זהו אחיו של מיכאל צור. אלא שבמיקרה זה היה זה ליברמן שהתלונן, ופנה לכל מי שהסכים להאזין לו וסיפר את המעשה, אך ללא תוצאות. עד השבוע הזה.

**גילוי „העולם הזה" על פרשת „משה"ב"***
דירות לבנות המנכ"ל

# דיעות

## קוק את מרלין

## מפרסמים שוב

### מודעת־ענק מציעה שהמיכך חוסיין יהיה נשיא המדינה הפלסטינית

מודעת הענק, שפורסמה ביום ו' האחרון על־פני עמוד שלם של הארץ, משכה תשומת־לב בצורתה הבלתי־רגילה. היא כללה גילוי־דעת פוליטי, בכתב דחוס וללא עיטור כלשהו, בחתימת שני אנשים פרטיים.

לא היו אלה המודעות הראשונות מסוג זה שפירסמו השניים בחייהם. אבל דור שלם ואוקיינוס מפרידים בין מסע־המודעות הקודם שלהם והמודעה החדשה.

**יהודים ועברים.** באמצע שנות ה־40' הופיעו מודעות־ענק בעיתונים החשובים של ארצות־הברית. הן נשאו את חתימת „הוועד העברי לשיחרור לאומי". הכילו התקפות־מצח על השילטון הבריטי בפלשתינה (א"י), ושיבחו את הטרור נגד הצבא הבריטי בארץ.

הוועד היה מוסד מיסתורי בוושינגטון, שנהג כשגרירות של מדינה זרה — המדינה העברית שלא היתה עדיין קיימת. מאחרי שלט זה עמדו בעיקר שני אנשים: שמואל מרלין והילל קוק.

מרלין היה איש התיאוריה. בעבר היה עורך העיתון של אצ"ל בפולין, די טאט, לאחר מכן עבר לארצות־הברית, נשא אשה אמריקאית. קוק, שאימץ לעצמו את השם „פיטר ברגסון", הוא בן מישפחת הרב קוק, שנשלח על־ידי אצ"ל מהארץ לאמריקה, כדי לנהל שם את הסברת האירגון. הוא היה גאון ביחסי־ציבור ובקשירת קשרים.

השניים פרשו מן המימסד היהודי באמריקה, כשם שאצ"ל פרש מן „היישוב המאורגן" בארץ. הם הטיפו להבחנה בין „יהודים" (בני הפזורה) ובין „עברים" (האזרחים לעתיד־לבוא של המדינה העברית, תושבי הארץ והרוצים לעלות אליה.)**

הם משכו אליהם אישים כמו העיתונאי בן הכט (שסירטו, כותרת ראשית, מגיע עתה ארצה — ראה קולנוע), ערי ז'בוטינסקי ואחרים.

**עיונים ונפט.** עם קום המדינה, התארגן קוק מחדש. הוא הקים את „מכון שלום", שהוציא עיתון בשם „עיונים". הוא הקים את „מכון המזרח", שהוציא עיתון בשם „המזרח". הוא הקים את „מכון המערב", שהוציא עיתון בשם „המערב". הוא הקים את „מכון הדת", שהוציא עיתון בשם „הדת". הוא הקים את „מכון המדע", שהוציא עיתון בשם „המדע". הוא הקים את „מכון הספורט", שהוציא עיתון בשם „הספורט". הוא הקים את „מכון הבריאות", שהוציא עיתון בשם „הבריאות". הוא הקים את „מכון הטבע", שהוציא עיתון בשם „הטבע". הוא הקים את „מכון הכלכלה", שהוציא עיתון בשם „הכלכלה". הוא הקים את „מכון החברה", שהוציא עיתון בשם „החברה". הוא הקים את „מכון התרבות", שהוציא עיתון בשם „התרבות". הוא הקים את „מכון הספרות", שהוציא עיתון בשם „הספרות". הוא הקים את „מכון האמנות", שהוציא עיתון בשם „האמנות". הוא הקים את „מכון המוסיקה", שהוציא עיתון בשם „המוסיקה". הוא הקים את „מכון הקולנוע", שהוציא עיתון בשם „הקולנוע". הוא הקים את „מכון התיאטרון", שהוציא עיתון בשם „התיאטרון". הוא הקים את „מכון הציור", שהוציא עיתון בשם „הציור". הוא הקים את „מכון הפיסול", שהוציא עיתון בשם „הפיסול". הוא הקים את „מכון הארכיטקטורה", שהוציא עיתון בשם „הארכיטקטורה". הוא הקים את „מכון העיצוב", שהוציא עיתון בשם „העיצוב". הוא הקים את „מכון הצילום", שהוציא עיתון בשם „הצילום". הוא הקים את „מכון הגרפיקה", שהוציא עיתון בשם „הגרפיקה". הוא הקים את „מכון הקריקטורה", שהוציא עיתון בשם „הקריקטורה". הוא הקים את „מכון הקומיקס", שהוציא עיתון בשם „הקומיקס

קפלה השגרירות הפרטית, ופינתה את מקומה לשגרירות הרשמית של המדינה. קוק ומרלין באו ארצה, הצטרפו לתנועת חרות, נבחרו לכנסת הראשונה — אך התפכזבו במהרה ממנהיגותו של מנחם בגין ופרשו.

מרלין חזר לאמריקה, הקים מוסד לעיונים מדיניים, אך מבקר לעיתים קרובות בארץ ועוקב אחר הנעשה כאן. במשך השנים, השמיע באורח פרטי ביקורת קשה לגבי על מדיניות ממשלת ישראל.

קוק חזר גם הוא לאמריקה, התעשר בעיסקי־נפט בקובה, איבד את נכסיו שם במהפכה של פידל קסטרו, התבסס מחדש. מזה כמה שנים הוא מבלה את עיקר זמנו בישראל, ניסה להקים עיתון־ערב חדש כדי להטיף נגד מדיניות הממשלה.

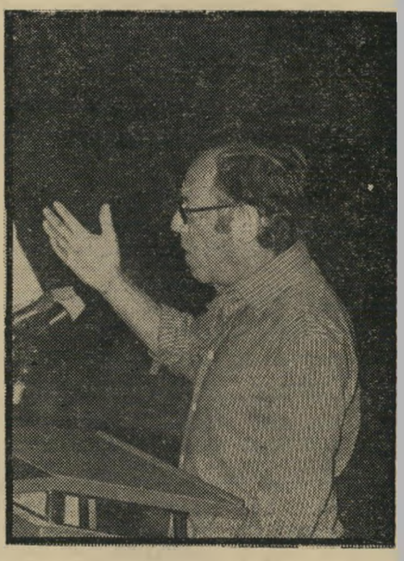

**היים קוק**
צבא־מילואים לממשלה

לפני כשבועיים נשא צעירה צברית, נילי השכל, לאשה. את נישואיו חגג במסיבה פרטית — יומיים לפני הופעת מודעת־הענק.

**כדי גבוד.** גילוי־הדעת מטיף ליוזמה מדינית ישראלית חדשה. הוא מכיר בקיומו של עם פלסטיני, אך מבטל את קיום אש"ף. הוא שולל לחלוטין את קיומה של מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת־עזה, ומבקש לכפות על הפלסטינים אחדות עם עבר־הירדן. הוא מבקש להעניק למלך חוסיין מעמד של המנהיג הפלסטיני הבכיר, ואף מציע לחוסיין תפקיד של „נשיא המדינה הפלסטינית". בעיני הדוגלים בפיתרון פלסטיני, עשוי גילוי־הדעת להיראות מייושן.

אין גילוי־הדעת מפרט את גבולות המדינה הרצויים לבעליו.

בעניני־פנים מציע גילוי־הדעת לבטל את חוק־השבות, או לתקנו כך שיבטל את ההפלייה בין יהודים ולא־יהודים. כל נרדף יהיה זכאי לבוא לישראל. למעשה, חוזרים קוק ומרלין לאבחנה הקודמת שלהם בין „יהודים" ו„עברים", במהדורה חדשה של „יהודים" ו„ישראלים".

הם מציעים לערוך בחירות תוך שנה, כדי להגיע בארבע שנות כהונתה של הכנסת הבאה להכרעה בכל בעיות־היסוד של המדינה.

**מודעה היא פעורה.** קורא גילוי־הדעת יכול לקבל את הרושם כי כוונת השניים היא להקים רשימה חדשה בבחירות הבאות, על סמך מצע זה. אולם קוק הכחיש זאת בתוקף.

„איננו חושבים שהכנסת היא הזירה היחידה לפעולה פוליטית," אמר. „גם פירסום המודעה שלנו הוא פעולה פוליטית. אנחנו רוצים לחדש את הוויכוח על בעיות המדינה."

**טען קוק:** „לצבא יש מילואים. להנהגת המדינה אין מילואים. היא מורכבת מ־1000 איש, הנבחרים על־ידי 1700 איש. צריכים להקים חיל־מילואים של אנשי־מחשבה, שיוכלו לעזור בפיתרון בעיות המדינה."

בינתיים ממתינים השניים לתוצאות מדעתם. הם ביקשו את קוראי המודעה להודיע להם אם הם מסכימים לתוכן המודעה, או לחלק ממנה, או אינם מסכימים אך סבורים כי ניסיונם לחדש ויכוח על בעיות המדינה הוא חיובי.

על־פי כמות התגובות, יחליטו על המשך דרכם.

# קיסינגר לימד את רבין איך לסדר את קיסינג'ר - וזהו אחד הגילויים בספר חדש על רבין

**ד בדיחה העממית מספרת על חכלב הצעיר שראה כלב זקן בלחקה של זאבים ופנח אליו בבקשה שילמדחו כיצד להתחזות כזאב. אמר הכלב הזקן לכלב הצעיר: „כל מה שאתה צריך לעשות זה לחשוף את שיניך כשאתה פוגש זאב, ולרחרח מלפנים במקום מאחור." עשה הכלב הצעיר כפי שהורהו הזקן, וראה ברכה בעמלו. הזאבים קיבלוהו כאחד משלהם. לימים נתקל הכלב הצעיר בכלב הזקן שוב, חשף את שיניו לקראתו והחל מרחרח לו מלפנים. אמר לו הכלב הזקן: „אני מכיר אותך, לי אתה יכול להריח מאחור."**

**מוסר־ההשכל של בדיחה עממית זו מצוי גם באחד הגילויים, הכלולים בספר חדש העומד לראות אור בימים הקרובים, והנושא את הכותרת „היורש". הספר, הסוקר את הקאריירה של יצחק רבין עד הגיעו לראשות ממשלת־ישראל, יופיע בהוצאת ניסן פלג, ללא ציון שם מחברו. אולם על־סמך הגילויים והפרטים האינטימיים הכלולים בו ניכר כי המחבר, או מחבריו האלמוניים של הספר, מתמצאים היטב במתרחש סביב ראש־הממשלה.**

**אחר מפרקי הספר מאלף במייוחד, משום שהוא מצביע על תכסיסי המיקוח שאותם נקט יצחק רבין במגעיו האחרונים עם שר־החוץ האמריקאי, הד"ר הנרי קיסינג'ר.**

**מגלה הספר:**

זמן קצר לאחר מילחמת יום־הכיפורים, בשילהי 1973, הזמינה ראש־הממשלה גולדה מאיר את יצחק רבין לשיחה סודית, בת שעה וחצי. גולדה הקשישה, פגועה מסערת המאורעות ומן

הביקורת הקשה שהוטחה בה מכל עבר על חלקה במחדל, זקוקה היתה ל„עצת הדרך", לפני נסיעתה לפגישה קשה עם הנשיא ניכסון ושר־החוץ קיסינג'ר. אף שהיה עדיין בבחינת סטאטיסט על הבמה הפוליטית בישראל, היה זה רבין שידע להשיא לגולדה את העצות הנכונות, כיצד לעמוד מול לחצי נשיא ארה"ב.

זמן רב אחרי שחזרה מאותה פגישה בוואשינגטון עוד הדהדו באוזניה של גולדה דברי הנשיא, שנימת אזהרה נתלוותה אליהן.

אמר לה ניכסון: „עשיתי בשבילכם שלושה דברים קשים בזמן המילחמה: דחיתי ככל האפשר את מועד כניסת הפסקת־האש לתוקפה; סיפקתי לכם נשק ברכבת אווירית; הרתעתי את ברית־המועצות. ספק אם אוכל לחזור ולעשות דברים אלה, במידה והאש תתחדש באשמתכם..."

גולדה ויועציה חרדו מאוד מהגדרה זו של הנשיא. חרדה זו ניכרה היטב בחודשים הבאים, בנסיגותיהם המבוהלות מתעלת־סואץ ומקונייטרה. וואת למרות שניכסון לא אמר שיתקשה לעזור לישראל, „אם ישראל תפתח באש," אלא אם יקרה הדבר „באשמת" ישראל. וזהו מושג רחב מאוד.

באווירה זו המתינה ראש ממשלת ישראל בחשש לגיחה האווירית החדשה של קיסינג'ר, ב־16 בדצמבר 1973. ושוב, כמה ימים לפני בואו של קיסינג'ר, זימנה גולדה את רבין אליה להתייעצות כיצד לנהוג בקיסינג'ר ומה לעשות עימו. אז היא לא חלמה כלל שרבין ירש אותה. היא כלל לא חשבה אז לפרוש או להתפטר.

רבין ניצל את ההזדמנות כדי למסור לגולדה על פגישתו הבלתי־רשימית עם הנרי קיסינג'ר, בסוף חודש נובמבר 1973 בוושינגטון. רבין נסע אז לארה"ב מטעם ה„בונדס", וקיסינג'ר הזמין אותו לשיחה על ארוחת־בוקר.

אמר רבין לגולדה: „כדאי שתדעי כי קיסינג'ר לא בא לכאן לשמוע ציונות, אלא לגמור דברים לפני ועידת ז'נבה." בנושא הפרדת הכוחות אמר קיסינג'ר לרבין, לדבריו: „מה התרגשתם ונפעמתם כל־כך מהמגעים הישירים בין קצינים ישראליים ומצריים בקילומטר ה־101? כל־כך התרגשתם מ־מגע הישיר' הזה, שמיהרתם לתת את הסכמתכם העקרונית לכך שכוחות מצריים סימליים יישארו ממיזרח לתעלה."

## אכזבה צורבת

**ה הספיר רבין לגולדה** באותה שיחה: קיסינג'ר נדהם מחוסר־ההבנה הדיפלומטי־פוליטי שהפגינו נציגי ישראל (ובראשם האלוף אהרון יריב) בקילומטר ה־101. „מת אתם ממהרים?" התריס קיסינג'ר, „נסו להרוויח זמן. בינתיים יבוא הקיץ, ומשבר הדלק לא ילחץ כל־כך על אירופה המערבית."

אם רציתם לעשות ויתור למצריים — המשיך קיסינג'ר לפי הדו"ח של רבין — זאת אומרת שאתם בנקודת חולשה. כלומר, אתם חוששים מהמצרים. אבל אם אתם, הישראלים, הייתם עוזרים את הוויתור הזה לנו, לאמריקאים — יכולנו להציג זאת לפני המצרים אחרת: כאילו אתם הישראלים אינכם חוששים מהם — אלא מאיתנו, ובלחצנו ויתרתם. אני הייתי יכול לקשור את הוויתור הזה עם חרם הנפט, ולדרוש שמצריים תפעיל את השפעתה לצימצומו תמורת נסיגה ישראלית ממערב לתעלה.

רבין אמר לגולדה באותה שיחה — ויש לזכור כי עדיין לא היה אז שר בממשלה, אלא בבחינת „קיביצר": תמורת הנסיגה הראשונה חייבת ישראל לדרוש ממצריים את פתיחת תעלת־סואץ, ניקוייה ומתן חופש מעבר בה לאוניות ישראליות. אם לא יקבלו המצרים תביעה זו, אין ישראל צריכה לוותר. „חייבים אנו," אמר רבין, „לעמוד על דעתנו עם כל הכוח ועם כל הנכונות להילחם."

לא היה ספק כי רבין השיא עצה זו בעצה אחת עם קיסינג'ר שסבר באותם הימים, כי ישראל צריכה לגלות עמדה תקיפה יותר במשא־ומתן עם מצריים.

באותה שיחה השיא רבין לגולדה עצות משלו, והוסיף לגלגל באוזני גולדה דברים בלתי־נעימים נוספים מפי קיסינג'ר.

אמר קיסינג'ר לרבין: איכזבתם אותנו בעניין כוח־האראעה שלכם. הופתעתם במילחמה. לא מנעתם צליחה. אחר־כך לא פעלתם במהירות. אמרתם שזה יקח לכם ארבעה ימים לבלום את המצרים ולהשמיד את גייסותיהם. אחר־כך באתם ואמרתם שזה ייקח ארבעה ימים נוספים, וכך הלאה.

„אכזבה צורבת מישראל בגלל מהלך המילחמה ותוצאותיה" — כך, פחות או יותר, הגדיר רבין באותה שיחה את עמדת קיסינג'ר. יש לזכור — הסביר רבין — כי בדרך־כלל אין קיסינג'ר מגלה את צפונות ליבו, גם לא לאנשי־הצוות הקרובים שלו. הוא אינו ממהר לדווח, ואת עיקרי הדברים הוא שומר לעצמו. מכאן מובן עד כמה צריכה לו האכזבה הישראלית, אם כך התבטא בגינה.

## להתעקש במשא־ומתן

**ל טענת רבין,** הפציר בו שר־החוץ האמריקאי להעביר את הדברים לידיעתה של גולדה. אף־על־פי ששיחתם נשאה אופי פרטי, קינח קיסינג'ר את השיחה ב„סיפור סיני":

בהגיעו למסע נוסף בפקין, ישר מסיבובו במיזרח־התיכון, בין קהיר לירושלים, נתקבל קיסינג'ר גם על־ידי מאו־טסה־טונג. הי"ר אמר לקיסינג'ר דברים ברורים: הוא רוצה שתעלת־סואץ תישאר סגורה, כי סין העממית חוששת מתוכניותיה ה־תוקפניות של בריית־המועצות כלפי פקין. היא חוששת מכך שפתיחת תעלת־סואץ תביא להגברת כוחה הימי של בריית־המועצות באוקיאנוס ההודי.

מאידך לוחץ סאדאת, ועימו הרוסים, לפתוח מחדש את ה־תעלה. ובכן: כיצד יפעל קיסינג'ר — לפי האינטרס הסיני או הסובייטי?

רבין עצמו השיב על השאלה בשיחתו עם גולדה: אם לא תהיה לקיסינג'ר ברירה — ואומנם כך ניראה הדבר במצב הי־חסים ישראל־מצריים־וושינגטון ומוסקבה — הוא יפעל לפתיחת התעלה, אפילו יכעיס הדבר את היו"ר מאו.

כך הסתייעה גולדה באותם ימים בעצותיו ובהדרכתו של יצחק רבין, גם אם היה מזה עשרה חודשים אזרח פרטי, שגריר־לשעבר „מחוסר־עבודה" — ומשולל תפקיד.

גולדה לא השכילה להבין את תביעתו של יצחק רבין, על־סמך עצותיו של קיסינג'ר, להתעקש במו"מ עם המצרים.

**עד כאן הדיווח מתוך הספר „היורש". נראה שאת העצות שגולדה לא השכילה לקבל ממנו, אימץ יצחק רבין לעצמו כאשר תפס לראש־ממשלה. בעומדו בראש צוות השרים הישראליים שניהל את המשא־ומתן עם מצריים בדבר הסכם־הפרדה נוסף בתיווכו של הד"ר קיסינג'ר, נקט רבין בדיוק באותה טאקטיקה של התעקשות ו„להרוויח זמן", כפי שחוזר לו בשעתו הד"ר קיסינג'ר עצמו.**

**מת שרבין לא השכיל להבין הוא, שכמו אותו כלב זקן בבדיחה העממית, יכול היה קיסינג'ר להרשות לעצמו לומר לו: „לי אתה יכול להריח מאחור!"**

חן טרמפ לחייל


# תמרורים

**הועלה** • בטקס שנערך בלישכתו של שר־המישטרה שלמה הילל, לדרגת תת־ניצב, סגן מפקד מישטרת מחוז תל־אביב **משה טיומקין** (43), שהתגייס למישטרה לפני 22 שנים כשוטר במישמר־הגבול, עבר את כל שלבי הפיקוד עד שמונה מפקד־מרחב של מישמר־הגבול, עבר ב־1972 יחד עם יחידת מישמר־הגבול ש־צורפה למחוז תל־אביב כדי לנסות להתגבר על גל מעשי השוד שאירעו בעיר, מונה לאחר מכן למפקד מרחב הירקון ולפני כחודש לסגן מפקד המחוז.

**נחוג** • במסיבת הפתעה שערכו לו חבריו בתל־אביב, יום־הולדתו ה־31 של הסופר ועורך תוכניות בגלי צה"ל **ארנון הדר**, שנולד ב־קבוצת מסדה, סיים את בית־הספר ה־תיכון האיזורי ב־עמק־הירדן, עבד בענף הדייג במשק, עבר אחרי שירותו הצבאי לתל־אביב, החל במלאכת ה־כתיבה. בסיפרו ה־ראשון, הפלגה, הע־לה על הכתב רשמי מסעותיו של ישר־אלי צעיר באירופה. ספרו השני, שניים,

הדר

הוא עימות בין הדור הישראלי הצעיר לבין הדור המצרי על רקע מילחמת יום־הכיפורים. את ספרו השלישי הוא מתכונן להוציא לאור בעוד כחודשיים. הספר כולל 16 סיפורים על אישים, מלכים ואמנים היסטוריים המתוארים בביוגרפיות שלהם כאנשים תמימים ושהמחבר מגלה צד בלתי־ידוע בפעילותם כסוכנים חשאיים כישרו־ניים. הספר הוא פרי מחקר שערך הדר במשך שנתיים בשיתוף עם העיתונאי־סופר בונה תירוש.

**נחוג** • יום־הולדתו ה־43 של הצייר רב־סרן צנחנים (מיל.) **משה ינוקא**, ש־נולד בירושלים, בן למשפחה קווקזית, ת־

משה ינוקא
בן 43

עומד לצאת לכפר חנוסש של מועדון חים־התיכון בקורסיקה כצייר תיאורות של הכפר.

**נפטר** • בתל־אביב, בגיל 75, אחיו הצעיר של גיבור תל־חי יוסף טרומפלדור, **אלפרד טרומפלדור**, שנולד ברוסיה, שירת כחייל בצבא הלבן, ברח ב־1918 ל־יגוסלביה, עבר משם לצרפת, היה במשך 10 שנים נהג־מונית בפריז. עלה לארץ ב־1936 ועבד בחברת החשמל עד צאתו לגימלאות. פגש לראשונה ביוסף טרומפל־דור, שהיה מבוגר ממנו ב־19 שנים, כאשר שוחרר האח המבוגר מהשבי לאחר מילחמת רוסיה־יפאן ב־1905. יוסף, שאיבד את ידו במילחמה, עזב את הבית כעבור זמן קצר. נרשם ללימודים אוניברסיטאיים ודרכי ה־שניים נפרדה. בשנים האחרונות עסק אל־פרד באיסוף חומר על אחיו המפורסם.

**נפטר** • בהוליווד, בגיל 77, השחקן האמריקאי **פרדריק מארץ'**, שזכה ב־40 שנות הופעתו על הבד והבימה בשני פרסי אוסקר, זכה לפירסום רב ב־1946 בהופעתו בתפקיד הסמל השב לביתו ממילחמת ה־עולם השנייה ואינו משתלב בחיים שלאחר המילחמה בסרט שנות חיינו היפות ביותר, היה נשוי במשך 48 שנים לשחקנית פלורנס אלדריג'.

## הנדון

(המשך מעמוד 15)

**במערכת הביטחונית עלות לדם. דיון היה מסוכן לאין שיעור יותר מאשר ספיר.**

■ ■ ■

**ד"ר אם השתנה** משהו במערכת־הבי־טחון כאשר תפס שימעון פרס את מקומו של מורו ורבו?

**כתום שנה אחת, אין סימן לכך.** הגילויים האחרונים, שגרמו לזעזוע, לא נתגלו על־ידי שליחיו של מר פרס. הם נתגלו על־ידינו, בעבודה מאומצת, שבה לא קיבלנו אף שמץ של עזרה מפקידי מישרד־הביטחון. להיפך: בבואנו לחקור את אנשי המישרד, נתקלנו בקיר אטום.

בעיקבות גילויינו, פעלו חוקרי המיש־טרה האזרחית והצבאית למופת. השבוע הודיע ועד עובדי מישרד־הביטחון שהפ־קידים לא ישתפו פעולה עם החוקרים, אלא אחרי שהם (הפקידים!) יחקרו כל פרשה בעצמם.

**שר הראוי לשמו היה מגיב על הודעה מחפירה כזאת בסנקציה מיידית ומוחצת. השר פרס לא הגיב עליה כלל.**

פה־רוש עסק מנגנון מישרד־הביטחון ב־תופעות שוליות של שחיתות. בהשוואה לגודל התפקיד, מימדי התופעה וגודל ה־סכומים העובדים דרך המישרד, הרי זהו מאמץ מגוחך.

פרס עצמו ניסה להבליע את חומרת ה־דברים בשטף המילים הבלתי־פוסק הנפלט מפיו. הוא ליגלג על ההאשמות, שלף כמה פרטים פעוטים מתוך ים הגילויים, כדי לעו־רר את הרושם שהפרשה כולה מורכבת מ־פרטים קטנים כאלה. (לא קשה לנחש היכן למד שיטה זו. בשיא פרשת ווטרגייט טענו דוברי הנשיא ניכסון שמדובר בסך הכל ב־„מישלות כמה פיצות" — מפני שאחד ממאות הגילויים התייחס לשיטת אנשיו של ניכסון להפריע לאסיפות יריביהם על־ידי שיגור ערימות של פיצות בלתי־מוזמנות באמצע נאומי המועמדים.)

השיטה של פרס התגבשה במשך הימים האחרונים לפי מיטב המסורת של ווטרגייט: להודות במיגימום הבלתי־נמנע, להמעיט ב־חשיבות הממצאים, ובעיקר — למנוע בכל מחיר את התפשטות הגילויים לעבר חדרגים האזרחיים והצבאיים הגבוהים יותר.

**אילו רצה שימעון פרס לחקות בשחיתות, היה נחלץ, מייד עם כניסתו לתפקידו, כמאמץ־חירום. הוא היה ממנה צוותי־חקירה מיו־חדים, כדי לבדוק מחדש את ערי־מות החזמנות, חמיכרזים והתש־לומים שעברו את המישרד בשנים האחרונות.**

מיבצע נמרץ כזה היה משנה בן־לילה את האווירה במישרד, מוכיח לכל הפקי־דים שתקופת הסולטן חלפה, ושמעתה תי־עקר כל תופעה של שחיתות בשדה־חבי־טחון מן השורש.

**שום דבר כזה לא נעשה.**

■ ■ ■

**ד"ר שר פרס** הוא פוליטיקאי. כמו כל עמיתיו בממשלת ישראל, הוא מעוניין קודם־כל לא להסתבך, לא לעשות גלים, לא לפתוח תיבות פנדורה.

חוץ מזה, אין לשר פרס זמן לטפל ב־מישרד־הביטחון.

**כמו לגבי קודמו, מישרד־הבי־טחון הוא לגביו חאלטורה.**

השר עסוק ביחסי־ציבור. הוא נואם ונו־אם ונואם, נואם ונואם ונואם; בוקר, צה־ריים וערב; בימי חול, שבתות וחגי־ישראל. הוא מנצל עד תום את המעמד המיוחד המוענק לו בכלי־התקשורת.

**לפי כל הסימנים, מישרד־הבי־טחון הוא לגביו רק תחנה בדרך אל היעד האמיתי — ראשות־הממשלה. למי יש זמן לנקות תח־נות בדרך?**

ביניתיים ממשיך הכסף לזרום דרך מיש־רד־הביטחון. לפחות 22 מיליארד לירות בשנה הנוכחית. 60 מיליון לירות ליום. שני מיליונים וחצי לשעה. 40 אלף לי־רות לדקה.

ובמונחים אחרים: בשיעור של אלפיים לירות ל־תו ד ש לכל אדם עובד בישראל.

**איש אינו יודע איזה חלק מזרם זה נשפך לכיסי השחיתות.**

**איש אינו יודע כמה מיליונים נגזלים מחשבון הנשק, הציוד ואמ־צעי־המגן, שניועדו להציל חיי אדם בלבד.**

**דמים חוסכים דם. גניבה ביט־חונית עוולה בחיים. השחיתות בי־מערכת־הביטחון היא גידוף ממאיר המסכן את חיי הנוף כולו.**

# האם מתנכלת המישטרה לזמר הכושי רוי יאנג

## רק בגלל אהבתו ללאה כהן הצברית?

# אהבה בשחור לבן

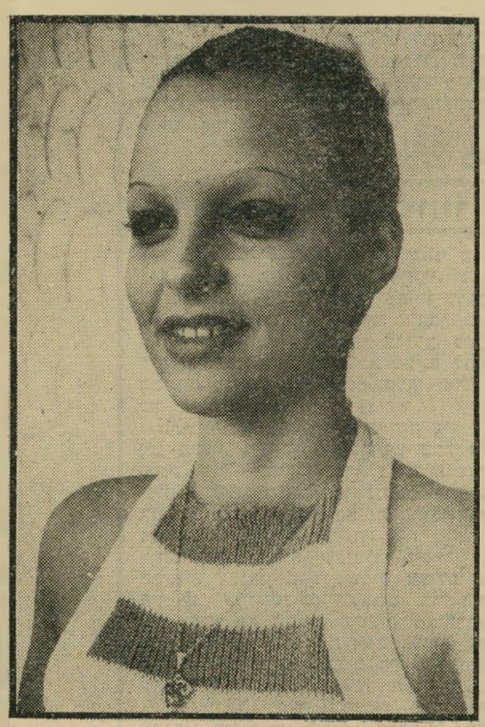

**דוגמנית לאה כהן**
ההורים אמרו: „הצבע אינו קובע!"

**לאה כהן ורוי יאנג**
מי שחיה עם כושי היא זונה?

**לפני כשלושה** שבועות עצרה המישטרה ברחוב פינסקר בתל־אביב צעירה לבנה ושני בחורים כושים. העיתונות, שדיווחה על המעצר, הפכה אותו לסיפור סיקנטי. לאה כהן בת ה־20, דוגמנית־לשעבר וחברתו של אחד הצעירים הכושים, מספרת את סיפור אהבתה:

השעה היתה 9.30 בבוקר. דפיקות חזקות וצילצולים בדלת העירו אותנו. רוי ניגש לדלת. הוא הציץ בחור־המגעול וראה בחורה. בלי לחשוב הרבה הוא פתח לה את הדלת, כי חשב שהיא אחת החתיכות של פרנק. הוא לא הספיק להגיד ג'ק, ואל החדר התפרצו ארבעה אנשים מזויינים לבושי אזרחית, ובחורה אחת.

הם לא הראו צו־חיפוש, ומייד נכנסו לחדר־חשינה. אני הייתי חצי־ישנה, ולא הבנתי מה העניינים. הם הרביצו לרוי מכות־רצח. הם ניראו לי כמו אנשי העולם־התחתון. צעקתי „תעזבו אותו!" ואחד מהם צעק אלי חזרה: „תשבי בצד, זה לא עניינך! אם לא תשתקי, גם את תקבלי מכות!"

בחדר השני ישן פרנק בראון, המחלק איתנו את הדירה בת שני החדרים שברחוב פינסקר, בה אני מתגוררת עם רוי מזה חצי שנה, ורוי עצמו גר בה כבר שנתיים. פרצתי אל החדר. פרנק היה במיטה. מולו ישבה הבחורה השוטרת. אמרתי לו: „פרנק, תעשה משהו, הם הורגים את רוי!" מה הוא יכול היה לעשות? העיקר שבעיתון ידיעות אחרונות היה כתוב שהוא חלץ את נעליו. מה הם רצו, שהוא יישן בנעליים? כעת מאשימים אותו בהעלבת שוטרת.

את רוי מאשימים בתקיפת שוטרים. מה הם רצו שהוא יעשה, שיתן להם לחבוט בו על לא עוול בכפו ויגיד תודה רבה? הם ממש הרסו את הדירה ושברו את הדלת לחדרו של פרנק.

### „הוא יותר ישראלי ממני"

**את חזמר הכושי** רוי יאנג הכרתי לפני כחמש שנים. אני עצמי ילידת קיבוץ גבעת־חיים, וחונכתי בקיבוץ משאבי־שדה. הורי גרושים, ואני חייתי את חיי־שלי מגיל חמש־עשרה, ולבד. מאוחר יותר, כשהייתי בת 17, התגוררתי בדירה אחת עם רוי. הוא גר עם החברה שלו, ואני גרתי עם חבר שלי. מההתחלה פרחו ביניינו יחסי־ידידות עמוקים. אבל קשה לי להגיד שזו היתה אהבה. רוי, ששמו האמיתי הוא וינסטון פרנסיס, נולד בג'מייקה, אך גדל בלונדון.

לארץ הגיע על־פי הזמנתם של האמרגנים סבן־טלית, שהביאו אותו למסע־הופעות ביחד עם להקת הקוקטיילס, שהוא עמד בראשה. רוי ראה כי טוב, ונשאר. הוא נמצא פה כבר למעלה מחמש שנים, הוא אוהב את הארץ יותר ממני, מדבר עברית, מופיע בפני הצבא בהתנדבות, חוגג את החגים הלאומיים, ממש כמו אזרח ישראלי. אני זו שמנסה להשפיע עליו כל הזמן לעזוב את המדינה, לנסוע למקום אחר, אבל הוא בשלו. הוא מרגיש בארץ כמו בבית.

כשחזרנו מלונדון והגענו ללוד, לפני כחצי שנה, הוא התרגש כמו ילד. כל הטיסה לא הפסיק לתאר באוזני את רחובות תל־אביב, את חוף הים, וכעת הם רוצים לגרש אותו, אחרי שהוא בנה פה קאריירה וחיים. למה? בגלל שהוא כושי.

אחרי שעצרו אותנו והובילו אותנו לנפה הצפונית, הכניסו אותי לאחד החדרים. היתה שם קבוצה של שוטרים שחשבה שאני אנגליה. הם לא היו מסוגלים להעלות בדעתם שבחורה ישראלית, יהודיה, תישן עם כושי במיטה אחת. השוטרים האלה דיברו בינם לבין עצמם, ואחד אמר: „בשביל מה לנו את הכושים האלה בארץ? לא מספיק יש לנו בעיות עם מחבלים?!"

**תלמיד־אולפן פרנק בראון**
הידיד אמר: „רק האישיות חשובה!"

איך בכלל אפשר להשוות בין כושי למחבל? כאילו שכושי הוא דבר פסול מראש, מילת גנאי. אם הם היו מכירים את רוי, והיו יודעים איזה בן־אדם נפלא הוא, הם לא היו מעזים לדבר עליו כך.

השוטרת שעצרה אותי התנהגה אל רוי מאוד לא יפה. אמרתי לה: „למה את מתייחסת אליו כך, מה הוא עשה לך? את יודעת, שהוא יותר ישראלי ממך. את יודעת שהוא סיכן את נפשו והופיע במילחמת יום־הכיפורים בפני יחידות מרוחקות של הצבא?" היא הביטה ברוי, ואמרה לו: „אם הופעת בפני יחידות בצבא, חבל שלא נהרגת. האח שלי איבד את שתי אוזניו במילחמה, היית יכול להיות כפרה בשבילו."

רתחתי מזעם. שאלתי אותה איך היא מעזה לדבר כך, אז היא השיבה לי בנעיצה עמוקה של ציפורניה הארוכות בזרועי. עד היום יש לי סימנים.

כשהביאו אותי לבית־המישפט, הייתי בהלם. לא די שהמישטרה לא מצאה אצלנו בדירה שום דבר, הרי החזיקו אותי באבו־כביר ארבעים־ושמונה שעות לפני שראיתי שופט.

### „יכולתי למות בכלא"

**המישטרה נתנה** לנו עורך־דין בשם אברהם קלמנוביץ. איך הוא יכול להגן עלי אם הוא לא מכיר אותי בכלל?

הוא אמר לי: „לאה, את מאה אחוז בחוץ." הייתי חייבת להיות בחוץ, כדי לדאוג לרוי ולפרנק. פתאום השופט אומר לי „שיבעה ימים." עולמי חשך עלי, לא הבנתי מה קורה. שרון קשת, הבת של העיתונאית סילבי קשת, ישבה איתי בתא. אצלה בבית מצאו חומר מרשיע ממש, האשימו אותה בסחר־סמים והיא שוחררה כעבור 24 שעות. ואילו אני, שבקושי מצאו בביתי פירורים שחורים שגם הם לא הוכחו כסם, מקבלת שיבעה ימים!

כשהחזירו אותנו במכונית של המישטרה וסגרו אחרי את הדלת, ישבו במכונית שני שוטרים משני הצדדים. את רוי לקחו יחד איתי. הייתי בפני התמוטטות־עצבים, לא זיהיתי אנשים, ממש נכנסתי להלם. נכנסתי לרכב, השוטר אמר לי „תשבי," ולא היה איפה. אמרתי לו: „תסלח לי, איפה אתה רוצה שאני אשב?" ממש התייחסו אלי לא יפה. ראו שאני נמצאת עם כושי, אז התייחסו אלי כמו אל כלבה.

התפרצתי ואמרתי: „לא די שקיבלתי שיבעה ימים סתם? מה אתם עושים לאנשים, מה זה פה, רוסיה?" רוי נבהל. הוא ניגש ואמר לי: „תחזיקי מעמד למעני, אני מצטער. אני מוכן לקבל את שיבעת הימים שלך."

הכניסו אותי למעצר כמו שאני. לא נתנו לי לא סבון, לא בגדים, לא צילצלו להורי, לא הודיעו לאף אחד — לא המישטרה ולא עורך־הדין. כשנכנסתי לבית־המעצר, הייתי לבושה בחולצה ובמכנסיים. אשה חייבת לשמור על ההיגיינה שלה. הם לא דאגו לי למסרק או למיברשת־שיניים. היה לי מזל שאיתי בחדר ישבה אשה שהיתה כמו האמא שלי. אלמלא היא הייתי מתאבדת.

הייתי כל־כך אפאטית, ששבתתי רעב. היא ממש בכתה כשצמתי, התחננה אלי שאוכל. חמישה ימים צמתי. הם חייבים לדווח על דבר כזה למפקד בית־המעצר, אבל לאף אחד לא היה איכפת. יומיים מתוך השלושה גם לא שתיתי כלום. התחלתי להתייבש ונכנסתי להלם. שכבתי במיטה ובכיתי.

הורי למדו מהעיתון על המעצר שלי. אמי נכנסה לפאניקה, כי ידיעות אחרונות עשה מזה ממתק. איך הם העזו לכתוב שאני חיה עם שני כושים? הם ניסו לצייר אותי כאילו שאני זונה. בסך־הכל אני חיה עם רוי, שאותו אני אוהבת בכל ליבי ובכל נשמתי, ואני עומדת להיות אשתו ואם־ילדיו. ואילו פרנק, שלומד עברית באולפן, רק מחלק איתנו את הדירה. אילו הייתי חיה עם בחור לבן ומחלקת את הדירה עם לבן אחר, אף אחד לא היה מתרגש. אבל עם כושי אני חייבת להיות זונה?! מה קורה לאנשים? מאיפה הגיזענות הזו בארץ, שרוב תושביה היהודיים ברחו מגיזענות ומאנטישמיות באירופה?!

אמי, שמכירה את רוי ומעריכה אותו כמוני, הגיעה

(המשך בעמוד 32)

(המשך מעמוד 31)

ביום השישי לישיבתי בכלא. לא יכולתי לדבר איתה. רציתי להגיד לה: „אמאל'ה, אל תדאגי," אבל לא יכולתי. להוציא הגה מהפה.

## „חינוך ברוח האהבה"

ד"ר שוטרות התייחסו אלי נורא. הן אימו עלי שיכניסו אותי לצינוק, ושיפשיטו אותי וירביצו לי מכות־רצח. אני כל הזמן לא יכולתי להאמין שאני בבית־סוהר ישראלי.

כששביתת־הרעב שלי הגיעה למצב קריטי, הביאו לי רופא. הוא ביקש ממני, ממש התחנן שאוכל. הוא היה טוב אלי.

כל זמן שהייתי בבית המעצר דאגתי לרוי, שרק יהיה לו טוב, שרק לא יישבר. הוא נחתך עמוק מאוד בידו וזב דם רוב הזמן. אבל במקום לקרוא לרופא, לקחו אותו לחקירות בצפונית. ניסו לשכנע אותי שאבדק במכונת האמת. על מה? על זה שאני אוהבת כושי? אותו שאלו כל מיני שאלות אינטימיות: אם הוא תומך בי, נותן לי כסף. ודאי שהוא נותן לי כסף, אני האשה שלו, לא? הוא צריך לדאוג לכל מחסורי. מאז שאנחנו ביחד, שישה חודשים, לא הייתי בלעדיו אף רגע. לכל מקום שהוא הולך, אני איתו. אנחנו לא יכולים לחיות אחד בלי השני, אנחנו רוצים אחד את השני, אוהבים אחד את השני, מביגים אחד את השני — וכשצריך לסלוח, סולחים אחד לשני.

תישעה ימים ישבתי בבית־הסוהר ולא הפסקתי לחשוב. אנחנו אתיאיסטים, ואותו דבר תורי. אבי אמר לי בפירוש שלא חשוב לו אם רוי הוא שחור או לבן, העיקר שאישיותו היא יוצאת מהכלל. הילד שלי יהיה שחור וגם יהודי, ואני מקווה שיהיה לי הכוח לחנך אותו ברוח האהבה, שהיא אמונתנו העיקרית.

## „לא איכפת לי שהוא שחור"

ד"ר הרגשה שלי כעת היא, שאני מתביישת להשתייך לעם היהודי, מתביישת להיות ישראלית. זה מה שישראל עשתה לי, למה? בגלל שאני אוהבת כושי. אנשים מביטים אחריגו ברחוב, מעירים הערות פוגעות, אני לא מבינה למה. הם רוצים שרוי יילך עם טלאי שחור, כמו היהודים באירופה הנאצית?

התובעת במישפט שלנו ביקשה עוד 15 יום מעצר, נוסף ל־15 שהוטלו כבר על פרנק ורוי (אותי שיחררו כתום תישעה ימים), בטענה שאין לנו כתובת קבועה. רוי גר כבר שנתיים באותה כתובת. זה נקרא שאין כתובת קבועה?

המישטרה טוענת שקיבלה מיכתב מהשכנים שאנחנו מעשני סמים. מעולם לא היו לנו עניינים עם השכנים. רוי הוא זמר. הוא בא הביתה בשעות מאוחרות. אולי מדי־פעם היה קצת רעש בדירה, אך הוא תמיד הסביר לשכנים כי אורח־חייו שונה משלהם. אין לי מושג מי הלשין.

אני יודעת שמאז המעצר, בכל פעם שאנחנו עולים או יורדים במדרגות, הם מציצים בנו מהדלת כאילו היינו קופים. הם לא מבינים שלא איכפת לי אם הוא שחור. מצידי הוא יכול לחיות גם אדום.

אני לא אתן להם להרוס. קמתי בבית־המישפט והגנתי על שני כושים, ואחרכך קיבלתי שיבעה ימים. במישפט התלוי ועומד נגדנו אקום ואגן על שמי הטוב, על פרנק ועל רוי — ועל אהבתנו. שום כוח בעולם לא יצליח להביס אותנו. האהבה תמיד תנצח.

דובר מישטרת מחוז תל־אביב, סנ"ץ משה שרף, הגיב על טענותיה של לאה כהן כלהלן:

„לאור התלונות הרבות של השכנים, כי נעשים בדירתם של השלושה, ברחוב פינסקר 47 בתל־אביב מעשים אשר לא ייעשו, לעיני ילדים צעירים, פעלנו בהתאם למידע ולתלונות.

„חוליית מצוידת בפקודת־חיפוש של שופט דפקה בדלת הדירה, ואנשי־המישטרה הציגו את עצמם בעזרת התעודות. הם לא הספיקו להגיד את המילה „מישטרה", ושני הגברים שהיו בדירה התקיפו אותם, החלו להשתולל ולהשליך חפצים.

„שני הגברים והאשה מואשמים באחזקת סמים. בשימוש בהם ובתקיפת שוטרים בעת מילוי תפקידם.

„החשודים הוחזקו במעצר ממושך לצורך החקירה."


# עקרת הבית,

בגלל צימצום המולאי **בוטלה ההנחה המיוחדת של העוף המיוחד.** (תנו־עוף, טנא עוף, עוף חיפה).

מיום א' השבוע מוחירו 10.50 ל"י לק"ג לצרכן בנוקום 9.50 ל"י לק"ג.

**משרד החקלאות**

# למכירה דירה

במרכז גבעתיים — לוקסוס

4 חדרים גדולים • מים חמים 24 שעות

פינת אוכל, מטבח גדול • מעלית • שטח 120 ממ"ר

לפנות מ־16.00 טל. 201224

# למכירה

ניקון אפ.

פוטומיק פ.ט.נ.

עם עדשה 35 מ"מ

טל. 444747

## בקרוב

### כותרת ראשית

אפשר שכותרת ראשית הוא באמת „סמרטוט גורף כספים,“ כפי שכתבו כמה עיתונאים זועמים, כאשר הוצג מחזה זה לראשונה לפני 47 שנים בברודוויי. אולם, להבדיל מכמה „יצירות מופת“ של התקופה, אשר הספיקו בינתיים ללכת בדרך כל נייר, ממשיך הסמרטוט להתנפנף בעליצות ברוח ונראה שכל דור מוצא בו משהו חדש ואקטואלי. הוא הוסרט כבר פעמיים, הצגתו חודשה פעמים אין־ספור, עורך בשר־ודם, שהכט ומקארתור הכירו אישית.

הכותרת הראשית **שבה מדובר במחזה,** היא הידיעה ששלומיאל אחד בשם ארל ויליאמס, שהרג שוטר, צומד להיות מוצא להורג, לאחר שכל בקשות־החנינה שלו נידחו. כל הכתבים הפליליים יושבים ב־חדר־העיתונות בהיכל־המישפט בשיקאגו, מחכים לתלייה, ובינתיים משחקים פוקר, מנבלים את הפה ומצננים את משקאותיהם בקרח ששחבו מחדר־המתים.

**הכמאי־העיתונאי.** האיש שהביא את הסיפור הזה בפעם השלישית אל הבד, גם הוא עיתונאי־לשעבר. שמה שהכט ומקארתור כיסו את העולם ה־

**לימון ומתיאו כבתב ועורך ב„כותרת ראשית“**
מיפגן וירטואוזי

לאחרונה רק לפני שש שנים **ובחצלחה** עצומה, ועתה מגיעה לישראל חגירסה ה־קולנועית השלישית (מבלי לקחת בחשבון שכימעט כל סרט שעסק בנושא העיתונות שאל משהו ממנו).

שני מחברי המחזה, בן הכט וצ'ארלס מקארתור (אביו של דאנו מהוואי 05), היו בעצמם בעלי ניסיון עיתונאי עשיר, שניהם שימשו ככתבים בעיתוני שיקאגו במשך שנים ארוכות, לפני שהפכו תסריט־אים מעולים ויקרנים אשר רשמו לזכותם פרק לא־מבוטל בקולנוע האמריקאי. כותרת ראשית מבוסס כולו על חוויותיהם ב־עולם מערכות־העיתונים של שיקאגו, ולפ־חות אחת הדמויות הראשיות, זו של ה־עורך ואלטר ברנס, אינה אלא העתק של תחתון של שיקאגו, היה הוא דוהר עבור עיתון־צהריים ברליאני, ומכסה כל אירוע שניקרה בדרכו, „בבוקר את פרויד ובערב את מאקס שמלינג.“ שמו של כתב זה, שבינתיים היה לבמאי השנון, הארסי ו־הסרקסטי ביותר של הוליווד, הוא בילי ויילדר.

ואכן, כפי שהוא מטפל במחזה של הכט־מקארתור, נראה כותרת ראשית בדיוק כאילו נכתב לפי צו־האומנה.

קודם כל, העלילה מתרחשת בשנות ה־עשרים, בשיקאגו. אחרי העוקץ, האם אפשר בכלל להעלות על הדעת תקופה מומלצת יותר לסרטים? גושא הסרט הוא העיתונות ועיוותיה, תחרי זה בדיוק מה שמעסיק את העולם היום. ברקע מתנוע־עים פוליטיקאים מושחתים ומישטרה משומטמת. הגידון־למוות דומה כשתי טי־פות מים לכל המפגינים, המוחים והמהפכ־נים הפרטיים למיניהם, הראויים לעונש בשל תמימותם יותר מאשר על עבירותיהם. לדוגמה: מישהוא שולח מצצה לג'.פי. מורגן, גדול הבנקאים של ארצות־הברית, כמחאה נגד שילטון הבנקים, והמצצה חוז־רת אליו, משום שלא הדביק די בולים, ומתפוצצת בדירתו. סיסמות נבובות וחס־רות־שחר מתנפנפות באוויר, ומי שמסתכל על הכל מן הצד, כפי שעושה ויילדר, אינו יכול שלא לראות את האבסורד וה־גיחוך בכל הענין.

**חוכמות עיתונאיות.** כשג'ונסון רו־צה לעזוב את ברנס, הוא מנסה להחליק במתק־שפתיים: „מדוע לא הודעת קודם? הייתי עורך לך מסיבה.“ וכאן, באה לשונו העוקצנית של ויילדר ומוסיפה על חשבון המחבר המקורי של המחזה, את המשך ה־דיאלוג. „בסח,“ עונה ג'ונסון, „כמו ש־ערכת לבן הכט, כשמזגת לו סם־שינה ב־משקה.“ „אז מה כבר יצא ממנו,“ זועם ברנס, „תראה אותו עכשיו, יושב לו שם תחת הדקלים וכותב דיאלוגים לרין־טין־טין ו־“

**לעטוף דג־מוות.** ומנגד, הגדרתו של ג'ונסון עצמו למישלח־ידו: „עיתונאים... חבר מופרעים עם קשקשים על הכתפיים וחורים בתחתונים... מציצים דרך חור־המנעול ומעירים אנשים באמצע הלילה לשאול אותם מה דעתם על אלמוני־פלמו־ני... גונבים תמונות מאימהות של בנות ש־נאנסו בפארק... וכל זה כדי לגרות מיליון זבניות ונשות־נהגים שיעטפו למחרת, ב־כותרת הראשית שלהם, את הדג־המלוח...“

לא הכל תואם בדיוק את מה שנכתב על־ידי הכט ומקארתור. וזאת, אולי משום שבילי ויילדר, כדרכו בקודש, אינו רוחש כל חיבה לבני־מינו, ואינו מסוגל לעמוד בפני הפיתוי להציגם במלוא איוולתם. ל־משל, שיא הגיחוך: כשרופא מובל פצוע לבית־החולים, הוא דורש ראי גדול ומכ־שירי ניתוח. „אינני סומך על הרופאים שלכם, אני אנתח את עצמי,“ הוא אומר.

**ניר־טואלט ורוד.** דמות אחרת ש־זכתה לקישוט מיוחד, היא זו של העיתי־נאי־המשורר, זה שכותב את הטור שלו ב־חרוזים. אצל ויילדר, זהו הומוסכסואל אירסטניס, הממקם צעקות כשמישהו משת־מש בנייר־הטואלט חורוד שלו („ורוד מזעזע,“ אומר מישהו), רשם ידיים על כל עיתונאי צעיר ושאפתן. „שתי עצות לי אליך,“ אומר ג'ונסון לטירון שבא להחליף אותו: „זכור את כללי הדיקדוק, ואל תישאר עם הברנש החוא ביחידות בחדר־השירותים“.

למזלו של ויילדר מספק לו מירוץ העכב־רים חומר עד בלי די, להוכחת השקפת העולם שלו. מזלו הנוסף, שלרשותו עומ־דים שחקנים כמו ואלטר מתיאו וג'ק למון, שנוצרו כאילו במיוחד על־מנת להופיע ב־סרטיו.

**ברנט כזונה ב„כותרת ראשית“**
מיפגן של אהבה

ויילדר שידך לראשונה את השניים ב־פרקליט, הגיס והכיס ומאז, כל חיפצה משותפת שלהם היא מיפגן וירטואוזי. מתי־או, בדמות העורך הקשוח והערמומי, יורה את הדיאלוגים שלו כלאהר־יד, וכולם קולעים למטרה בדייקנות מופלאה.

לגבי מי שמתיחס לכתוב בעיתונים כאל כיתבי־קודש, ומאמין שאם זה רשום בכתו־בים הרי „זה מוכרח להיות כך,“ הסרט הזה הוא בהחלט גלולה מרה. לגבי ה־עיתונאים, זוהי בדיחה מוצלחת מאד, שהיו מעדיפים לשמור רק להצגות סגורות בחוגי המיקצוע.

## תדריך

### תל־אביב

★★★½ **תמונות מחיי־נישואין** (צפון, שוודיה) — אינגמר ברגמן יורד ל־עומקם של חיי־נישואין בני־ימינו, עם כל הבעיות, התסביכים ויחסי־הכוחות כפי שהם מתפתחים במשך 10 שנים, בין בעל לאשתו. סרט מדהים, עם מישחק מעולה של ליב אולמן וארלנד יוספסון.

★★★½ **המיגדל הזוהב** (תל־אביב ובן־יהודה, ארצות־הברית) — בניין בן 138 קומות עולה באש בגלל מחדל של הקבלנים. סרט בעל מימדי־ענק, המראה כל מה שיכולה הוליווד לעשות בעזרת טכניקה של צילום ותיפאורה. אוסף כביר של כוכבים.

### ירושלים

★★★½ **רצח באוריינט־אכספרס** (הבירה, אנגליה) — שיחזור של אווירה, טיפוסים וסיגנון קולנועי של שנות ה־שלושים, בתעלומה של אגאתה כריסטי מבוצעת על־ידי מבול של כוכבים גדולים, בהדרכת סידני לומט.

★★ **המישטרה משתוללת** (אורנג, ארצות־הברית) — פארודיה על כל סירטי השוטרים הקשוחים למיניהם, עם אלן אר־קין וג'יימס קאן, כצמד־חמד חזורע הרג וחורבן סביבו, במרץ בלתי־נידלה. קצת ארוך, אבל מבדר בהחלט את חסידי סיר־טי־הספיע.

### חיפה

★★ **האיש בעל אקדח הזהב** (חן, אנגליה) — ג'יימס בונד בפעם התשיעית, פחות מותח אבל יותר מצחיק, עם רוג'ר מור הנוטל את העוקץ הרציני מן התסקיד, ומקנה לו אופי של טיול אביבי על־פני נופים וארצות, שאינו יכול להסתיים אלא בטוב.

## רומן לנושרתות

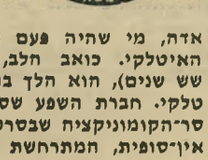


**פני אשה לבגידה** (גורדון, תל־אביב, איטליה) — כואב חלב לראות מה קורה לאלברטו לאטו־אדה, מי שהיה פעם מקור השראה לכל הניאו־ריאליזם האיטלקי. כואב חלב, מפני שבסרט זה (שנעשה לפני שש שנים), הוא הלך בתלם השחוק ביותר שבקולנוע האי־טלקי: חברת השפע שסיפקה לאנטוניוני את החומר לחו־סר־הקומוניקציה שבסרטיו, הופכת כאן מקור לקומוניקציה אין־סופית, המתרחשת כולה בתוך מיטות.

כולם שוכבים עם כולם. כוכבת מוזקנת מורידה את הבגדים מדי פעם בפעם, שחקנים שהיו פעם דמויות מר־שימות (כמו גבריאלה פרצטי ואלזה מרטינלי) מטיילים כסחרוריים במידבר של רעיונות, וכולם מחפשים את עצ־מם בפיתולי העלילה שהיתה הולמת בקושי רומן ל־משרתות.

הסיפור: אשה שבעלה בוגד בה, מתנה צרותיה בפני ידידה. זו מציעה שהאשה תשיב בבגידה. האשה אינה מעזה, וממציאה בגידות. הידידה מגלה את סודה ולועגת לה. מרגע זה והלאה מתאר הסרט כולו את נקמת האשה בידידתה (לכן הוא נקרא במקור הידידה).

ליזה גאסטוני, חדודה המרתקת מדותי אחובתי נר־איה, בתפקיד חראשי, כפוחלץ עשוי תמרוקים מכף רגל ועד ראש, ומתחשק לדחוף אותה לאמבטיה, לרחוץ ממנה

ליזה גאסטוני: צבעי־מילחמה

את ציבעי־המילחמה ולהחזירה למצב חטבעי.

אשר לסרט עצמו, אולי מפני שנח במחסנים, הוא נראה דחוי לגמרי. נופי מילנו, שנועדו לחיות בעלי־מש־מעות, מאבדים לחלוטין מערכם ואילו המוסיקה, שנש־מעת כאילו לוקטה מתוך תקליטים לצלילי רקע במסי־בות עייפות, מוסיפה על חלאות שנופלת על הצופה בין־כת־וכת. כל מה שנותר מלאטואדה, חם רק זיכרונות מן חאדרת.

## צל"ש

### פחות נאומים –

### יותר נוסטלגיה

● לבמאית **ורדינה ארז** אשר חסכה לצופי הטלוויזיה עוד נאום של שר־החינוך־והתרבות **אהרון ידלין**. ארז היתה הבמאית של חידון התנ"ך לנוער שהוקרן ב־שידור חי ביום העצמאות. לאחר סיום החידון והענקת הפרסים, ושניות מעטות לפני שהשר ידלין החל לנאום, סיימה ארז את התוכנית.

● **לאליהו הכהן** ו**רן אלמגור** אשר הצליחו לגנן היטב על כל הגימים

**מנחה אלמגור**
דמעות בעיניים

הנוסטלגיים ולהביא רבים מבין הצופים, אותם שעברו את גיל ה־50, למחות דימעה של התרגשות בעת שצפו בתכנית אנו שרים לך, במוצאי יום העצמאות.

## מאחרי המסך

### טוביה סער פורש

אחד מבכירי העיתונאים בטלוויזיה, **טו־ביה סער**, עומד לפרוש בימים הקרובים מהטלוויזיה בעיקבות החלטת מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני** לבכר את **אלי ניסן** כמחבר הרשות בוואשינגטון על פניו.

סער זכה בתמיכתם של מרבית אנשי המיקצוע ברשות במאבק בינו לבין ניסן על התפקיד, אך ליבני החליט לש־לוח את ניסן והביא להתפטרותו של סער.

בתחילת השבוע יצא סער לחופשה בת שבועיים. הוא ביקש מליבני לאפשר לו לצאת לחופשה ארוכה ללא תשלום, עם סיום חופשת השבועיים, אולם ליבני נוטה לא לאשר זאת. אם אומנם לא יתקבל האישור, יפרוש סער מרשות השידור ומחלקת החדשות תפסיד את אחד הכתבים הבודדים הטובים באמת שהיו לה.

### פרשת השעון וההתפטרות

בעוד **טוביה סער** מתפטר, נודע רק בימים אלה על התפטרות אחרת, שאירעה לפני שבועות מיספר ובוטלה ברגע האחרון.

לפני שבועות אחדים נקרא סמנכ"ל רשות השידור **אהרון מיטל** אל המנכ"ל, **יצחק ליבני**. ליבני סיפר לו כי יושב־ראש מועצת רשות־השידור, **וולטר איתן**, התי־לונן בפניו על הוצאות מופרזות שהיו למיטל בנסיעתו האחרונה לחו"ל. בין השאר רמז ליבני כאילו קנה מיטל שעון־יד על חשבון הרשות.

מיטל הנדהם הגיש בו־במקום את התפט־רותו לליבני, לאחר שהוכיח למנכ"ל כי ההאשמות נגדו אינן נכונות, וכי את השעון קנה בכספו הפרטי. ליבני ביקש ממיטל כי יחזור בו מהתפטרותו, ומיטל הסכים רק בתנאי שאיתן יתנצל בפניו. הוחלט בין השניים, כי תוך שעתיים ישוחח ליבני עם איתן וישיג את התנצלותו.

כעבור השעתיים ביקש ליבני דחייה ל־שלוש שעות נוספות, ורק אז נפגשו ה־שלושה: ליבני, איתן ומיטל, לשיחת־הבהרה.

בשיחה טען איתן שאין לו כל טענות כנגד מיטל. מיטל לא היה מוכן להסתפק בהכחשה, וקיבל מידי ליבני מיכתב שבו הביע את אמונו המלא במיטל בשם הנה־לת רשות־השידור.

### טלחורס

מישרד־הנסיעות של רשות־השידור מ־שיך לעבוד במלוא הקיטור. בעוד הרשות טוענת כי תקציבה אינו מספיק לשידורים ברמה מינימלית, ממשיכים ראשיה לנס"ע לחו"ל על חשבון הציבור. אך־זה חזר מטיול בין ימים מיספר מאירופה **שלמה גז**, הממונה על ההנדסה בטלוויזיה, וכבר יצא מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** לסיור משלו.

**מרים רוטשילד**, עובדת מחלקת הסר־טים הקנויים בטלוויזיה, עומדת לצאת בעוד מיספר ימים, ואחריה ייצא הכתב המובטל **צבי גיל** כדי להכין כתבה מיסתורית המחייבת אותו, לדבריו, לנסוע לחו"ל.

### כוכבה לוי ניצלה

מכת מחיקות הסרטים בטלוויזיה נמשכת. לאחר שנמחקה התוכנית חיים שכאלה עם **פילים פלגי**, אשר נועדה להיות משודרת ביום העצמאות ורק ברגע האחרון שודרה התוכנית עם **דויד הכהן**, נתקפו בשבוע שעבר בבניין הטלוויזיה בהיסטריה ממש.

**סמנכ"ל מיטל**
שעון על היד

כאשר גילו לפתע כי הראיון המפורסם עם **כוכבה לוי**, גיבורת מלון סבוי, נמחק אף הוא.

רק לאחר שהשעורייה והצעקות הגיעו לטונים גבוהים, גילו פתאום כי הסרט המחוק אינו זה שעליו היה מצולם הראיון עם לוי.

### הקרח נמס

בישורה טובה למי שצילומי ההחלקה על הקרח נמאסו עליו. התוכנית ששודרה ביום העצמאות היתה האחרונה בסידרת ההחלקות על הקרח. נראה כי ראש מחלקת הספ־רט בטלוויזיה, **אלכס גילעדי**, יצטרך להת־אמץ עתה קצת יותר בניסיונותיו למלא את החורים במבט ספורט. בחודשים האח־רונים הוא הלעיט את הצופים פעמיים בשבוע בהחלקה על קרח, עד שקיים היה חשש שהמקלטים בבתים יקפאו.

### מי ישלם עבור

### נחמכי הסעד

רשות־השידור עומדת לאבד 10 מיליון לירות מתקציבה, בגלל ריב בינה לבין מישרד־הסעד. עד לפני שנה היתה הטל־ויזיה מעניקה פטור מתשלום האגרה לנתמכי־סעד על פי רשימה שקיבלה ממישרד־הסעד. לפני שנה, כאשר התברר כי כמעט לכל נזקק־סעד יש מקלט בביתו, סירבה רשות־השידור להמשיך לממן זאת, ומישרד־הסעד שילם עבור אגרות נתמכיו.

השנה החליט מישרד־הסעד לא לסבסד

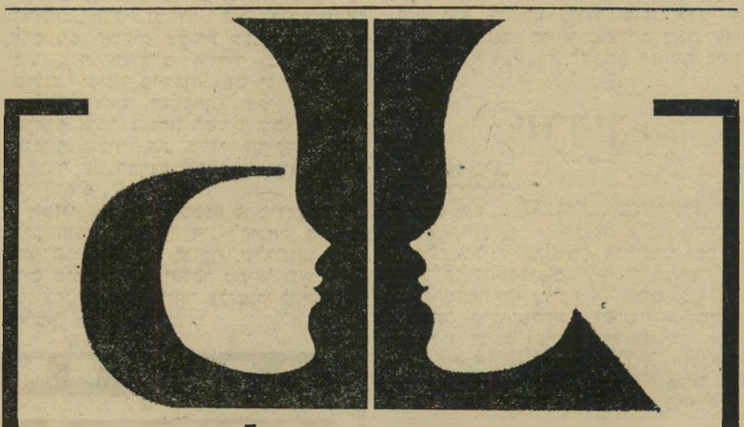

את האגרה, ותודיע להנהלת רשות־השידור כי יהיה עלית לגבות את האגרה מבעלי־המקלטים, גם אם הם מיקרי־סעד. מדובר בתשלומי אגרה בגובה של 10 מליון לירות. הרשות סירבה, בטענה כי כמעט בלתי־אפשרי לגבות אגרה מנתמכי־סעד. העניין יידון בפגישה שתיערך בקרוב בין השר הממונה על הרשות, שר־התיירות והתרבות **אהרון ידלין**, לבין שר־הסעד **מיכאל חזני**.

## חביעת הדיבה

### הגיעה לכנסת

תביעת הדיבה אותה הגישה חברת פרידמן כנגד תוכניתו של **דניאל פאר** כל־בו־טק על סך 5.5 מיליון לירות, מעוררת הדים רבים גם מחוץ לבנייני רשות־השידור.

עורך־הדין של הרשות, **נתן כהן**, עדיין בודק את הצדדים המישפטיים של התביעה שהוגשה, אולם כבר עתה ברור כי הרשות אינה מתכוונת להיענות לתביעת פרידמן.

יושב־ראש המועצה הישראלית לצרכנות, ח"כ **משה שחל**, שלח מיכתב ארוך ומנומק לשר־המישפטים **חיים צדוק**, בו טען כנגד נסיון ההפחדה של חברת פרידמן בעצם הגשת תביעה בהיקף כזה. שחל טוען כי אם לא יעשה צדוק למען חקיקת חוקים אשר ימנעו מחברות הגשת תביעות־ענק נגד אמצעי־התיקשורת, יחששו צרכנים, עיתונים, רדיו וטלוויזיה למתוח ביקורת על שירותים ומוצרים של חברות שונות, מרוב פחד מפני עצם המימדים של תביעות־הדיבה הצפויות.

## חזאים יעברו

### מיבחני־בד

שינוי מהותי בצורת הגשת מהדורות מבט יחול בשבוע הבא. בימים אלה עוסקים בעיצובו מחדש של אחד מאולפני הטלוויזיה, ממנו יגישו את המהדורה המשופרת, פרי יוזמתם של מנהל מחלקת־החדשות, **דן שילון** ושל **חיים יבין**.

עיקר השינוי יהיה בהצבת שני קריינים להגשת כל מהדורת־חדשות, כפי שנהוג בארצות רבות בעולם.

שינוי נוסף: תצוגה של תחזית מזג־האויר על־ידי חזאי השירות המטאורולוגי, שייעזרו באביזרי־במה רבים. כבר השבוע

**עורך פאר**
פחד בלב

עומדים לערוך לחזאי השירות המטאורולוגי מיבחני־בד, שבעיקבותיהם ייבחרו מגישי התחזית.

## כרמית נוסעת

### על חשבונה

בעוד **טוביה סער** מתפטר, יוצאת ב־עוד שבועיים בחירת קריינית החדשות, **כרמית גיא**, לחופשה בת חודשיים ל־פחות.

כרמית נוסעת לסייר ברחבי אירופה, כדי ללמוד אופני־הגשה שונים בתחנות הטלוויזיה בחו"ל.

כרמית היא בין היחידים ברשות־השידור, הנוסעים לחו"ל על חשבונם הפרטי.

# תשבץ העולם הזה 1964

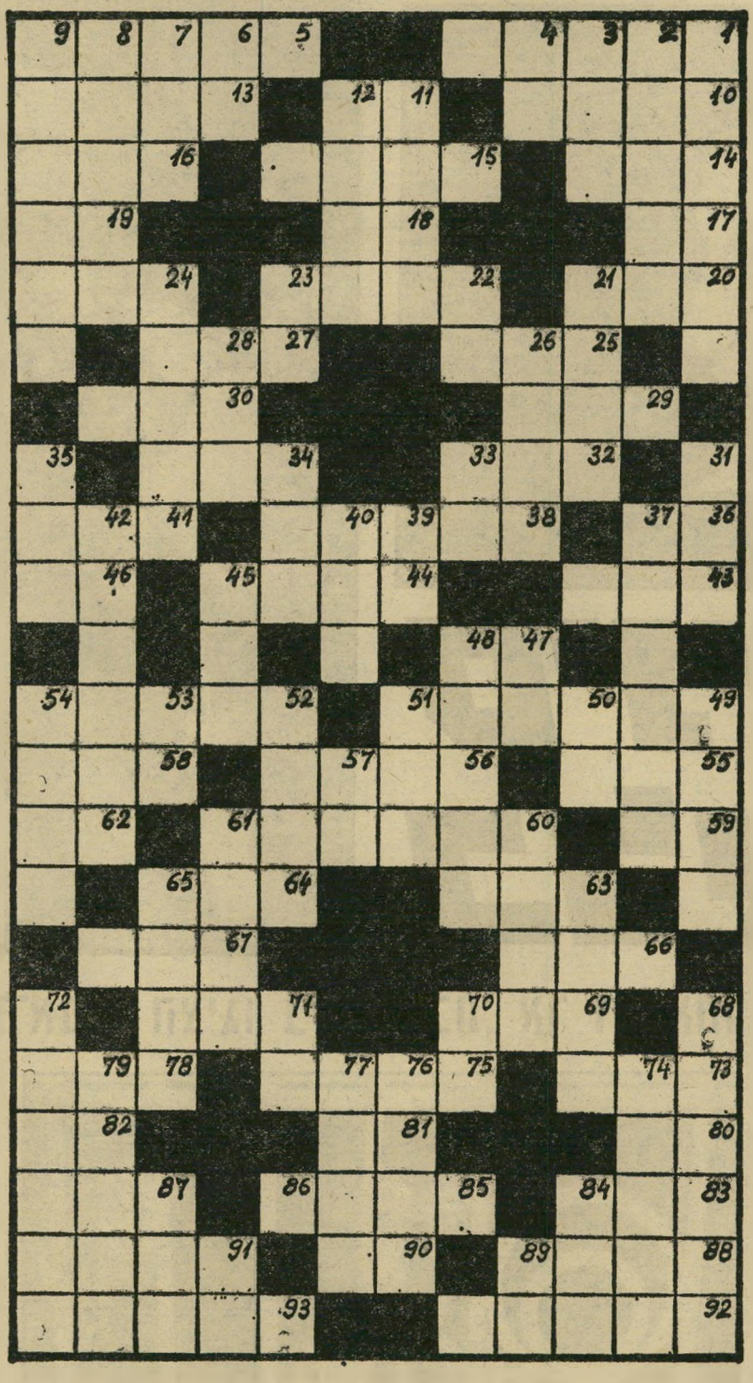

**מאוזן:**

1. מדינאי ברימי שכתב הצהרה חשובה ליהודים (ש"מ); 5. אילולא; 10. בירה אירופית; 11. ענן; 13. מדינאי ברימי, מקים הברית המשולשת (ש"מ); 14. קצין; 15. מזה; 16. חיטט; 17. סיר בלי ראש; 18. כיוון; 19. מילת־זירוז; 20. חלון קטן; 22. שורה בשיר הכתובה בקצב ובמישקל; 24. קולו של הלוויין; 25. תנופה; 27. קיבוץ בצפון הארץ; 29. התקיימו! 30. תנודה; 32. מבני נוח; 34. חידלון; 36. משמשת לדריכת־ענבים; 38. קוממיות; 41. רב־מג. 43. אחד הרמטכ"לים (ש"מ); 44. מדינאי הודי נודע לשעבר; 46. שמא; 47. גומחת־מים בסלע; 49. לפי־שעה; 52. פעימה; 55. רזה; 56. בן כת מוסלמית־סונית קנאית; 58. גוי; 59. קריאת־יגון; 60. בן־זוגו של זבח; 62. אות; 63. ניר; 64. הקו הסובב גוף או צורה; 66. דממה; 67. ערוץ; 69. ייגה; 71. נהר בסין; 73. נידוי; 75. תכשיט; 78. מעגית; 80. קידומת הולנדית; 81. משאבת הגוף; 82. מטבע צרפתית; 84. חוטי־תיסוד באריגה; 85. ביבר; 87. גורל; 88. תגיע; 90. מיספד; 91. כראוי; 92. עיר בארץ; 93. בסוף.

**מאונך:**

1. עץ־נוי גבוה ממישפחת המישיים; 2. מישקל רומי קדום; 3. כינוייה של פריס; 4. כמו 59 מאונן; 6. מידת־לח קטנה; 7. כינוי לגדול־בתורה; 8. מנהל רשות־השידור (ש"מ); 9. אחת היבשות; 11. צורר; 12. התייפחותו; 21. מהוסס; 22. לא־אשם; 23. קליפת העינב; 24. מישנה חיצונה; 26. דבש נוזל; 28. למדו; 31. מלך עמלק; 33. .. על .. פרסאות; 34. חיש; 35. רעב כבד; 37. כינוי לעץ המהגוני; 39. יון ללא ראש; 40. עירבב נוזלים; 42. צינור חלול; 45. סופר אמריקאי (ש"מ); 47. שים את ידך! 48. עלמה; 49. בדיחות־הדעת; 50. נאיבי; 51. הללו; 52. בת הנכדה; 53. אותה הרס יהושע (הפוך); 54. הגה; 57. בתוכו; 60. כוונה; 61. עיקוף; 63. רקיע; 65. ישועה; 68. נחש־הנחושת שעשה משה במידבר; 70. מחלקי הפה; 71. מנעול פטנטי; 72. מלך־בבל שכתב ספרי־חוקים נודע; 74. ישוב בארץ; 76. מידת־לח גדולה; 77. עיירה בארץ; 79. מעיל־נשים קצר; 84. צלע במשולש ישר־זווית; 87. הגדול בבעלי־החיים; 89. מכינויי האלוהות; 91. רך בצאן (הפוך).

## קשקשת 1964

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. החג־דות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

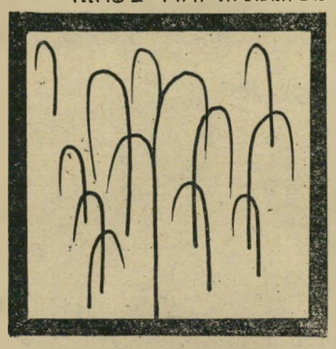

## קשקשת 1962

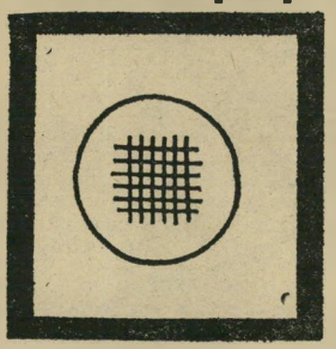


● אסיר חוזה בליקוי־חמה.
**אילה**, קיבוץ נתיב־הל"ה, ד.נ. האלה

● יש ריבוע עב־צלעות / בתוך עיגול קטן מאוד / ובעיגול, איזה טיפש / קווים עלי קווים קישקש.
**יאיר פטיש**, רח' בארט 10, רמת־אביב, תל־אביב

● הכניסה לעבריינים כלכליים בלבד.
**אברהם רוזנבלום**, רח' הלבנון 28, רמת־התייסים, תל־אביב

● רבינוביץ מנסה להסתיר את הקרחת שלו באמצעות פלסטרים.
**יהודה סוחצקי**, רח' צבי ברנר 7, תל־אביב

● כך ייראה כדור־הארץ כשהרוסים ישתלטו עליו.
**מרים בורקו**, רח' צבר 5/3, ערד

**השבוע בדרייב־אין**
בשעה 7.30
הרפתקאות לכל המישפחה
„3 גיבורי טרויה"
בשעה 9.45
„ביבי ג'ק"

**בסיטונות**
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
**כהן מודל**
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 8, קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
לתיאומים ע"י סוכן: טל. 50344, ת"א

## האם היה זה מאבק על חופש השבת - או נסיון לעשות הון פולי׳ט׳?

# סיימה בלאש

## 12 בתי־קולנוע בתל־אביב הציגו בליל־שבת, אך רק אחד הפך מוקד למאבק

„מ יחו יחודי״ זה שהולך לקולנוע ביום השישי״ הכריזה כרזה גדולה שהתנוססה בליל־שבת האחרון בפתח קולנוע אלנבי בתל־אביב. כמה מאות צעירים, שנראו יותר כאוהדי כדורגל מאשר מגיני האמנות והתרבות, צרחו ונופפו באגרופיהם במה שאמור היה להיות הפגנת מחאה נגד „כניעתו של ראש עיריית תל־אביב ללחצי החוגים הדתיים הקיצוניים, לבטל אירועי תרבות בימי שישי.״

הם התנהגו ממש כאילו הם נמצאים ב־מיגרש כדורגל, שם עומד להיחרץ גורל עונת הכדורגל בעוד שלושה שבועות לא תחסר אלימות. היא תועתק ממגרשי הכדורגל לאולמות הקולנוע של תל־אביב. אלא שבניגוד למיגרשי הכדורגל, שם יש כביכול מוטיבציה להתפרצות רגשותיהם של האוהדים, המהומה סביב הקרנת הסרטים בתל־אביב בלילות־שבת אינה אלא סערה בכוס מים.

לא נשקפת כל סכנה לזכותם של תושבי תל־אביב לראות סרטים תמורת תשלום בבתי־הקולנוע של העיר בערבי שבתות. הסכנה היא שבשם התרבות והאמנות קבוצתם ליריידה מהליגה הלאומית. הסתערו על דלתות הזכוכית במטרה לזכות ליהנות מהקרנת סרט חינם. ניפצו אחת מהן, דחפו והדפו את השוטרים והקדרנים שניסו לשמור על הסדר.

הקרב על השבת בתל־אביב היה בעיצומו. שבוע קודם לכן היו אלה כמה עשרות דתיים שהפגינו מול קולנוע אלנבי, מחו על פתיחת שעריו בליל־שבת, נתקלו בזרנוקי ואלות המישטרה. בשבוע הבא אמורים הדתיים לערוך שוב הפגנת־נגד. לא יהיה משעמם. גם כאשר תסתיים

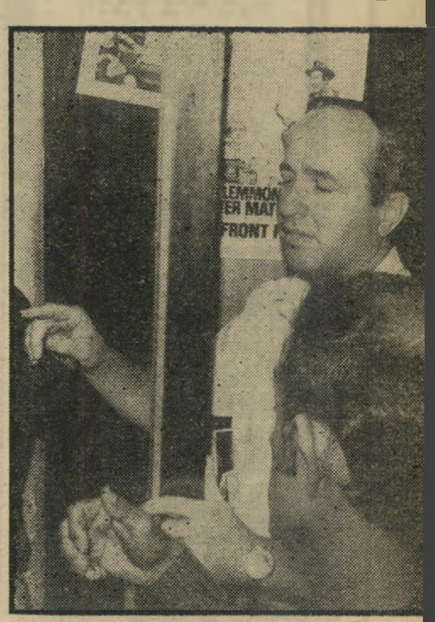

## לכלא או לסרט?

שני נערים אלה, הנשקפים דרך סורגי קולנוע **אלנבי**, לשם באו בליל־שבת האחרון לחזות בסרט — מייצגים את בעיית תעסוקת הנוער בערבי־שבתות, המשמשת הצדקה להקרנת סרטים בשבתות. מימין נראה ח״כ ר״צ, בועז מואב, כסדרן בכניסה לקולנוע ביום השישי האחרון, ומשמאל נראה אורגד ורדימון, בעליו של קולנוע **אלנבי**, ומזכיר ר״צ בתל־אביב, שעל הקולנוע שלו נטושה המערכה על „מיהו יהודי״.

נות ייגרסו אזרחי העיר למאבק של עסקנים מיפלגתיים.

## רק לא בפרהסיה

**ד עיקרון של התרת** הקרנת סרטים בלילות־שבת בתל־אביב נקבע עוד בתקופת כהונתו של יהושע רבינוביץ' כ־ראש־העיר. כאשר נבחר שלמה („צ'יצ'") להט לראשות העירייה וצירף את אנשי המפד"ל לקואליציה העירונית שלו, הסכימו נציגי המפד"ל לבלוע את הגלולה המרה, להכיר בסטאטוס־קוו לפיו מקרינים סרטים בשבת בארבעה אולמות בעיר.

לזכותו של צ'יצ' ניתן לומר, שלמרות שכלפי חוץ ניסה לשמור על שלום הבית בקואליציה שלו, כדי לא להסתמך על רוב של 16 קולות בלבד מתוך 31 חברי המועצה ולא להיכנע לסחטנות של חבר מועצה זה או אחר, נתן עידוד להתרחבות התופעה. עד לפני שבוע היו 14 אולמות קולנוע פתוחים בעיר בערבי־שבת, מלבד מועדון פרספקטיבה של ג'סי נתייסי, המציג 8 סרטים בכל לילי־שבת בארבעה אולמות בבית־סוקולוב ובבית הקיבוץ־הארצי. „אני מוכר אצל הדתיים בתור ג'סי עם הזקן," אומר ג'סי, „ואותי הם עוזבים בצד."

14 האולמות היו בארבעה יותר מדי לגבי הסטאטוס־קוו שנציגי המפד"ל ב־עיריית תל־אביב היו מוכנים להשלים עימו בדיעבד. ייתכן שהם היו מעלימים עין מהכמות אחרי שהתפשרו על העיקרון, לולא היו נתונים ללחצים מבפנים. שני נציגי המפד"ל בעירייה, משה בסוק ופנחס שיינמן הם מאנשי סיעת רפאל בי־מפד"ל. בשל המאבק הפנימי במיפלגתם הם מואשמים בכניעה לחילוניים ובמתן יד לחילול השבת. על רקע זה החלו לגלות פעילות ולארגן הפגנות לא נגד התופעה אלא נגד פתיחתם של ארבעה בתי־קולנוע: מקסים, גת, אורלי ואלנבי.

היו להם סיבות טובות להילחם נגד הקרנת סרטים בשבתות דווקא נגד בתי־קולנוע אלה. קולנוע מקסים ממוקם ליד בית־כנסת ולא רחוק מביתו של ח"כ אגו"י הרב אברמוביץ'. קולנוע גת נמצא ליד בית־ספר דתי שהוא מקום פעילות לחברי בני־עקיבא. אורלי נמצא באיזור מאוכלס בדתיים רבים ואילו קולנוע אלנבי, שהצטרף רק לאחרונה למעגל המקרינים בשבתות, נמצא לטענתם ליד כרם התימנים שהוא „שכונה דתית."

צ'יצ' הזמין אליו את בעלי־בתי־הקולנוע, ניסה לשכנע אותם לפעול לסגירת ארבע אולמות אלה כדי לא לחמם את האווירה בעיר ולגרום לעימות בין דתיים לחילוניים. „אני בעד קולנוע בשבתות," אמר להם צ'יצ', „אבל תוך כדי שמירת העיקרון שהדתיים עומדים עליו — שלא בפרהסיה. בתי־קולנוע — כן. ליד בתי־כנסת — לא."

חוק־העזר העירוני האוסר להקרין סרטים בלילות־שבת התקבל עוד בשנת 1937. ביטולו הרשמי יגרור עימות גלוי עם הדתיים. ההיתר לתפעלת עשרה בתי־קולנוע בערבי שבתות הוא למעשה התאלמות ועקיפת החוק.

אנשי התאחדות־בעלי־בתי־הקולנוע גילו הבנה למצבו של צ'יצ'. הם הביעו נכונות לפעול לסגירת שלושה בתי קולנוע. אם היתה מתקבלת הסכמה גם לאי־פתיחת שערי קולנוע אלנבי בלילות־שבת היו עשרה בתי־קולנוע בעיר ממשיכים לעבוד בשקט. אולם בעליו של קולנוע אלנבי, אורגד ורדימון, הוא גם עסקן פוליטי. הוא מזכיר התנועה לזכויות האזרח (ר"צ) בתל־אביב. הוא החליט להילחם על העיקרון באמצעות אולם הקולנוע שלו — מילחמה לגיטימית לכל הדיעות.

## מפגין דתי

שהפגין בשבוע שעבר נגד הקרנת סרטים בלילות־שבת בקולנוע **אלנבי**, מוצף בסילון מים שהותז ממכונית מישטרה שהוזעקה כדי לפזר את המפגינים הדתיים שניסו להפריע בכוח להקרנת הסרט. לטענתם, הקרנת סרטים בקולנוע **אלנבי** בלילות־שבת מפרה את הסטאטוס־קוו ואת ההסכם הקואליציוני בעירייה שבראשותו של שלמה („צ'יצ'") להט (בתמונה מימין).

## אוייב משותף

**ל מענת עוזריו** של צ'יצ' היה גם ורדימון מוכן להתפשר על סגירת אולם הקולנוע שלו, אם יקבל פיצוי כספי מהעירייה. אבל צ'יצ' לא היה מוכן להסדרים כספיים. „לא ייתכן שבגלל האינטרסים של אדם אחד יפרצו מהומות בעיר. אם לא ייסגרו ארבעה בתי־הקולנוע שהם סלע המחלוקת בלילות־שבת, תיאלץ העירייה לסגור את כל בתי־הקולנוע."

צ'יצ' עצמו היה נתון בין הסדן של נציגי המפד"ל בעירייה לבין הפטיש של התביעה לאפשר את פתיחת בתי־הקולנוע בערבי־שבתות כחוק. „אני לא באתי לתל־אביב רק כדי להנהיג הצגות קולנוע בימי שישי," אמר, „אבל אסור לשכוח שאני אפשרתי פעולת עשרה בתי־קולנוע בשבתות."

ביניתיים הפך המאבק על קולנוע אלנבי לדגל פוליטי. ח"כ שולמית אלוני קפצה על הסוס שסיפק לה איש מיפלגתה, האשימה כי שר־הדתות, יצחק רפאל, הוא שמסית את הדתיים לפעול נגד חופש התרבות והאמנות בתל־אביב. „השר ואנשיו האשימו כי עת לעשות לחיזוק שורותיהם," כתבה אלוני, „הם זקוקים לדגל על מנת להוכיח כי אמנם נאמנים הם לשליחות השם... ראשי המפד"ל הם פוליטיקאים מפולפלים. הם יודעים היטב כי ליישר את השורות ולקרוא אנשים אל הדגל היא מלאכה שקל לעשותה, אם מוצאים אוייב משותף שאפשר לשסות נגדו את קהלם."

לרוע המזל, היו אלה אנשי מיפלגתה של אלוני שסיפקו למפד"ל את האוייב המשותף. הם עשו בדיוק את שעשו אנשי המפד"ל אבל בכיוון הפוך.

הטענה כי פשרה בעקיפת החוק וכניעה ללחצי הדתיים, היא התחמקות מעימות גלוי עם בעיה פוליטית ומזמינה סחטנות נוספת של הדתיים, היא טענה הגיונית ומוצדקת. השאלה היא רק אם מילחמת דת היא הדבר שזקוקה לו מדינת ישראל במצבה הנוכחי, כשאין כל סכנה מרחפת על זכותם של תושבי תל־אביב לראות סרטים בערבי־שבתות בעשרה בתי־קולנוע בלבד.

**בני־נוער צוהלים בפתח קולנוע „אלנבי" שם הוקרן בלילי־שבת סרט חינם**

# רחל מרחלת על כל השולם

# שרתי לך, ארצי – בשוודית

**שלמה ארצי**
שמירה לוחצת

מקום 11 או לא מקום 11, השוודיות אוהבות את **שלמה ארצי** — וזאת עובדה. אל משרדי חברת הד־ארצי, המ־פיקה את תקליטו האחרון, מגיעים מדי־יום מיכתבים של פרגיות שוודיות המבי־עות את הערצתן הלוהטת לזמר הישראלי ומתחננות שהנ״ל ישלח להן תמונה משלו, או לפחות אוטוגרף.

אל המכתבים מצרפות הקטנות קופונים מיוחדים, כדי שחס וחלילה לא יצטרך איילן לבזבז כסף על בולי־דואר. הן שול־חות פרחים מיובשים ותמונות, מציירות לבבות באדום, וחותמות בשפתיים מרוחות.

כותבת לשלמה, למשל, המעריצה **פטרה בקזונד**: ״כשראיתי אותך בטלוויזיה ממש לא יכולתי להחזיק מעמד. אתה נראה כל־כך נפלא, וקולך כל־כך ברור ורך. אני יושבת כעת ליד הרשם־קול שלי, ומאזינה לשיר את ואני. זה כל־כך נפלא. אני מרגישה שאני חייבת לכתוב אליך, אני ממש לא מאמינה למה שקורה לי. אתה כל כך מקסים. אני חולמת שתענה לי, כדי שאוכל לחלום על מיכתבך בלילות.״

**לאינגריד אנדרסן**, לעומתה, יש תלונות. נמאס לה, היא כותבת, לשמוע מבעלי חנויות התקליטים שאין להם תק־ליט של שלמה ארצי זמרנו המפורסם.

סוניה נילסן קובלת על כך שקשה לה־שיג תמונה של ארצי, כי כל עיתוני הפופ מלאים בתמונותיהם של דוני אוסמונד ודייוויד קסידי. ממש חוצפה!

מגדילה לעשות מכולן אחת בשם **אני־תה**, שכותבת: ״היי. שמי אניטה ואני בת 15. אני רוצה להגיד לך שיש לך הקול היפה ביותר ששמעתי בחיים שלי. אתה ממש יפה־תואר, ואני מקנאה באשתך **מילבה** על שיש לה בעל כמוך. אילמלא

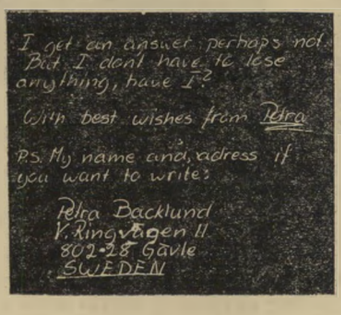


**המיכתב של פטרה**
לחלום, לחלום

היית נשוי, הייתי מציעה לך את עצמי, ואני בטוחה שהיינו מוצאים שפה משותפת.״

נו, אני שואלת אתכם. אני מכירה כאלה שרק המילה שוודית מעלה להם ריר על השפתיים, שלא לדבר על שוודית קטנה בת 15. אבל מה, לשלמה ארצי זה לא עזר באופן מייוחד, המעריצות השוודיות כלומר.

לא רק שהוא הגיע למקום ה־11, אלא הוא היה מוקף בתקופת התחרות בארבעה שומרי־ראש גברתניים שלא זזו ממנו, והלכו איתו לכל מקום. ואם לא די בזה, היתה צמודה אליו שם גם אשתו מילכה. ואם שומרי־הראש היו צמודים אליו מאוגס, הרי אשתו החוקית היתה צמודה אליו

**פטרה בקזונד**
הערצה לוהטת

מרצון, ואחרי התחרות הם עשו טיול משולב בעסקים ברחבי אירופה, כשהם נעזרים בשירותיה של מכונית שכורה.

על עניין היבחרו של שלמה ארצי כנציג ישראל לתחרות האירוויזיון נשפכו כבר טונות של דיו. מייד כשנודע שהוא האיש שייצג אותנו, החלו ידידיו, הזמרים האח־רים, הממורמרים להטיל ספק אם הבחירה היתה נכונה ואם בכלל. מועמדים אחרים, כמו **יגאל בשן ואבי טוביאנו**, טענו בפירוש כי הם יותר מתאימים. ואפילו **נתן דריכי** ציפצף משהו בעניין פרו־טקצייה וכו׳.

אי־אפשר להגיד שהעניין הזה לא פגע בארצי, אבל כמו שהוא אומר: ״עובדה היא שאני נסעתי, ולא הם, וזה מספיק.״

לעניין כישלון השיר שלו בתחרות ה־אירוויזיון, טוען ארצי שהכישלון לא היה מוסיקלי, כי־אם פוליטי. הוא הרגיש מבודד מכל הבחינות. קודם־כל, הוא אומר שיכנו אותו בבית־מלון עם הנציגים מ־אירלנד, פורטוגל ותורכיה, כלומר את כל הפרובלמטים, אלה שאולי יזרקו עליהם פצצה, שיכנו בגן־חיות אחד, ואילו את הבריטים, הצרפתים וההולנדים, ילדי־הפרי־חים של אירופה, שיכנו במלון אחר.

לדעתו, אם הולנד העניקה לשיר הישׂ־ראלי 10 נקודות, זה לא בגלל שהשיר היה טוב או רע, אלא בגלל שהיא אוהדת את ישראל. ואם ספרד, למשל, לא העני־קה לשיר אף נקודה אחת, הרי זה פשוט בגלל שישראל אינה אוהדה בספרד.

״חוץ מזה,״ הוא אומר, ״למה השוודים צריכים את הצרות האלו עם הישׂראלים? ביטחון, שומרי־ראש והרבה כאב־ראש. מה־גם שישׂראל אינה שייכת לאירופה בכלל.״

וגם על זה יש לו לשלמה ארצי תשובה: ״באסיה לא רוצים אותנו,״ הוא אומר, כי אנחנו לא שחורים או מלוכסני־עיניים. באירופה לא רוצים אותנו כי איננו אי־רופאים. אז מה נשאר לנו לעשות? פשוט מאוד — לא לשים, להמשיך ולהפגין נו־כחות על אף הכל, ולהוכיח שאנחנו אומה קטנה אבל בולטת. וכן, בפעם הבאה צריך לשלוח מישלחת גדולה עוד יותר מזו הנוכחית.

״כי זה קצת מפריע שההולנדים, למשל, מיוצגים ב־80 איש, האנגלים ב־50, ואילו הישׂראלים בשניים בלבד.״ שהיו הפעם המעבד **אלדד שרים** והזמר שלמה ארצי עצמו.

ובעניין הזה, לפחות, מה שנכון נכון.

# חיק אבישר

**מרי טים**
— מעל לכל

אר־טר־טר, כמעט שהיינו זוכים לחגוג את יום־העצמאות האחרון בחברתה של שחקנית־הקולנוע הבריטית **מרי טים**. מרי, אם תרשו לי לרענן את זיכרונכם, היתה הכוכבת של סרט המתח תיק אודסה. היו כל הסיכויים לגייר אותה, ואם הם הוחמצו, הרי זה רק באשמתו של הצייר **שמעון אבישר**. וסיפור שהיה, כך היה.

יושב לו אבישר לפני מיספר שבועות בלובי של מלון קרלטון ביוהנסבורג ב־חברת שני ידידים, כשחתיכה משגעת חר־לפת על פניהם. באופן רפלקסיבי מסובבים השלושה את ראשיהם אחריה ובוחנים אותה בעיני רגטגן. ״לא רעה!״ פולט אבישר באדישות. ״מה לא רעה?! נוזף בו מארחו הדרום־אפריקאי, ״אתה יודע מי זאת? זאת מרי טים.״ זה לא מזיז לאבישר כלום. הוא אפילו לא ראה את הסרט תיק אודסה.

מאז עזב את ישראל לפני שנה התייישב, עשה סיבוב בעולם, הגיע לריו דה־ז׳נרו וראה כי טוב. התיכות המולאטיות בחו־טיני פשוט נתנו לו השראה. אז אחרי מה שראה ועשה שם, איזה רושם יכולה כבר פרגיה בריטית לעשות עליו?!

אבל ברגע שאמרו לו שהיא משהו, ושהיא הגיעה לדרום־אפריקה במסע־פיר־סומת לסירטה, כשהיא מעוררת התרגשות בכל מקום שבו היא מופיעה, לקח אבישר (36) את הדברים לליבו. הוא ניגש למרי־כוגית של המלון ובחיוך אחד הוציא ממגה את מיספר החדר של הגברת טים. עם המיספר ביד שאל את חבריו: ״מה עושים איתה?!״ ״תשאיר את זה לי,״ השיב לו המארח, ״אני כבר מנוסה בזה.״

הידיד צילצל לחדרה של מרי. ״אנחנו כאן שלושה חברים,״ אמר לה, ״ואנחנו הולכים לאכול ספרי־ריבס במיסעדה סי־נית. את מוכנה להצטרף?״ על המקום

**שימעון אבישר**
אדישות —

השיבה מרי: ״חכו לי עשר דקות ואהיה מוכנה.״

שלושת הגברים לא הטילו גורל ביניהם. הם החליטו פשוט להשאיר את הבחירה ביניהם למרי עצמה. יצאו לבלות איתה. אחרי הארוחה התנדב אבישר להכין קפה תורכי בדירת אחד מהם. מרי טים הת־להבה: ״אני מתה על קפה תורכי.״ בדירה כבר לא יכול היה אבישר להתאפק ושאל אותה: ״אין זה את לא מפחדת לצאת עם שלושה גברים שאת לא מכירה ולבוא איתנו לדירה פרטית? הלוא יכולנו לאנוס אותך?!״ ״יש לי אינסטינקטים בריאים,״ השיבה מרי טים.

מפה לשם הסתבר שמהשלושה העדיפה מרי את שמעון שלנו. אבל הוא החליט לשחק אותה קר. ליווה אותה לחדרה ב־מלון, ואפילו כשהגישה לו את לחייה לנשיקת לילה־טוב, התעלם מכך. למחרת כבר היתה היא היוזמת. הזמינה אותו לארוחה ולתיאטרון, ואבישר שיחק את האדיש. רק אחרי יומיים הוא נשבר. ומאז ראו אותם ברחובות יוהנסבורג שלובי־זרוע, מתנשקים ואוהבים כמו צמד יונים.

כשיום אחד הודיע אבישר למרי כי הוא עומד לטוס לישראל, לביקור־מולדת חטוף, פסקה מרי: ״בסדר, אני הולכת לארוז את המיזוודות.״ לקח לאבישר הרבה זמן ומאמצים לשכנע אותה לחזור לאנגליה במקום לטוס לישראל.

לכל ידידיו, שתמהו על צניעותו ורגזו עליו על שלא זיכה אותם בחברתה המ־פורסמת של מרי טים, השיב אבישר על השאלה מדוע לא הביא את מרי טים לארץ: ״השתגעתי?! אני לא יכול לאכזב את כל המעריצות שלי כאן, שחיכו לי שנה שלמה.״

פרסום א גלבלום

# מבט לחדשות 75

## תן מבט לטלוויזיות החדשות של אמקול: שכלולים חדשים עיצוב חדש, שלמות חדשה, מבחר דגמים בצבעים ובגדלים שונים לבחירתך

**פרסטיג' C.D.**
עיצוב מרהיב בצבע לבן וחום
עם רגל מחכת.

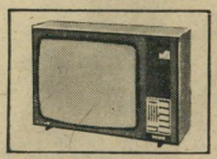

**ספקטרה סטרטו 75**
חסכוני בצריכת חשמל
עיצוב חדיש ומרהיב.

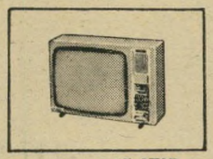

**מידי 17**
בורר תחנות אלקטרוני
מפתח נעילה.
צבע לבן אגוז ואדום.

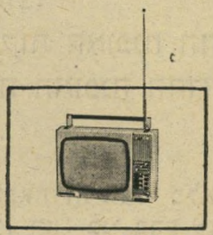

**מיני 12**
צריכת חשמל מזערית.
אנטנה טלסקופית.
לבית ולמכונית.

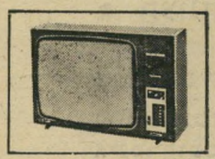

**פנורמיק 25/24**
בורר תחנות אלקטרוני
מפתח לנעילת המקלט.

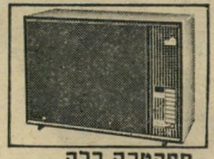

**ספקטרה בלק 25/24 ASC**
מסך אפור סנסור
עין אלקטרונית ספרתית.

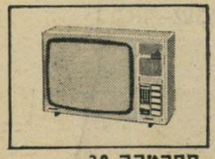

**ספקטרה 20**
בורר תחנות אלקטרוני
עיצוב מרהיב.
צבעי לבן אדום וחום.

**ספקטרה סלקטרוניק 25/24 ASC**
בורר סנסור
ואניות להאזנה אישית.

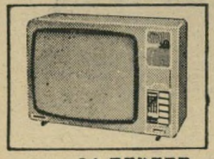

**ספקטרה 24 אקסלוסיב**
עיצוב חדיש ומרהיב.
פינות מעוגלות. צבע לבן.

אמקול

בקרו באולמי המכירה החדשים שלנו
אמפא צפון, ברחוב פנקס 48, תל-אביב

אמקול

לי תמכור רק אמקול

אמפא
שרות עם כל הלב!

WELLA
25 שנה בישראל

מועדון "הספר המעולה" ת"א
חברת "וולה" בישראל

לציון מלאות 25 שנה ל"וולה" בישראל
תיערך

# תחרות מיס קולסטון

לבחירת התסרוקת הנאה ובעלת הגוון היפה ביותר
שתבוצע בצבעי "קולסטון פלירט" החדישים

במוצ"ש, 3.5.75, בשעה 8.30 באולם הגדול של "הילטון" תל-אביב,
בהשתתפות טובי ספרי הנשים בישראל.

חברת "וולה" תעניק לזוכים:

**לספר:** פרס ראשון 1,000 ל"י **לדוגמנית:** טיפול בשיער במשך שנה
פרס שני 500 " טיפול בשיער במשך ½ שנה
פרס שלישי 250 " טיפול בשיער במשך ¼ שנה

ישולבו עוד בתכנית הערב:

- הדגמת תסרוקות האופנה החדישה ע"י ספרי נשים מת"א וחיפה
- תצוגת שמלות האופנה החדישה ע"י גדעון אוברזון

כרטיסים להשיג:
**בת"א:** במזכירות התאחדות בעלי מלאכה אצל מר שפירא;
אינטרקוסמא שיווק, רח' בני ברק 19; בי"ס לספרות "ניסן", דיזנגוף 117.
**בחיפה:** במזכירות ההתאחדות אצל מר שטינר; ק. ורשבסקי, שד' הכרמל 36.
**בירושלים:** בראון את איסנר, רח' החבצלת.
**בבאר-שבע:** "וולה" שיווק, רח' האבות.

לאחר התחרות - נשף ריקודים לצלילי תזמורת.

בגלל המקום המצומצם, נא להכין כרטיסים מראש.

# רחל מרחלת על כל העולם

## להתחתן - או לא להתחתן - זו השאלה!

היא בדיוק כמו הילדה ההיא בשימלה האדומה ושתי הצמות, שעמדה ושאלה למה בשיר־המחאה שהיא כתבה עבור להקת הנח"ל. **רותי ספרוני**, כזאת מתוקה ו־מצחיקה.

מסתובבת לה בעולם, במיזרח־הרחוק, אירופה, אמריקה ומה לא, מחזיקה מועדון־לילה בבריסל, מופיעה בשביל מישרד־התיירות ובמועדונים פרטיים, ועושה הרבה כסף.

לא, היא לא מבזבזת את הכסף הזה. היא קונה רכוש. שיהיה. דירות, פסנתרים. רק לאחרונה קנתה הרמוניום של כנסייה מהמאה השבע־עשרה.

**רותי ספרוני**
ההיסוסים משתלמים

היא קונה גם בדים ותופרת לה שמלות מצחיקות, כאלו של ילדות, זכעת היא בארץ, מופיעה במלון פלאזה.

אבל חוץ מזה, יש לה גם בעייה. שבע שנים רצופות יצאה עם **לסלי לייטנר** האנגלי, שהוא מנהל היחידה למיזרח ה־רחוק בפירסט נשיונל סיטי בנק. שבע שנים תמימות. אבל להתחתן היא לא רצתה.

כי באמצע היו לה כל מיני ידידויות שפקחו לה את העינים לראות כי טוב בחוץ, והיא לא היתה בטוחה בכלל שמנהל־מחלקה בבנק, בחור רזה־רזה ועוד יהודי מבית דתי, זה מה שטוב בשבילה בחיים.

אז היא נתנה ללסלי להתחתן עם בחורה שהוא יצא איתה שבע שנים קודם־לכן, כלומר בכלל לפני שהתחיל לצאת עם רותי. והיא גם נתנה לו רמז כשפגשה אותו באקראי בהונג־קונג, ומנהל־המחלקה נפל באותה הזדמנות לזרועותיה, והתוודה שהוא עדיין אוהב אותה והוא מוכן להתחתן איתה בו־ברגע שרק תגיד כן.

אז רותי, שהיא, כפי שבטח שמתם כבר לב, בחורה מאורגנת שדואגת לעתיד, אמ־רה לו בקרירות: עכשיו לא, אתה עדיין נשוי, זוכר?

מנהל־המחלקה למיזרח־הרחוק הבין את הרמז העבה. התגרש מאשתו, וכעת הוא שוטח בפני שאהבה נפשו את בקשתו דבר יום ביומו. אבל היא צוחקת בפה מלא, ואומרת: „אני עדיין שוקלת את הצעתו של מר לסלי לייטנר לגופו של עניין, ואת תשובתי אתן בימים הקרובים.״

לא שחשבתי אפילו לרגע אחד שהיא תישאר לבד זמן רב. הקריינית **שוש עטרי**, בהחלט לא. האמת היא שכשראיתי אותה בהזדמנות חגיגית אחת בגפה, נד־המתי עד־כדי־כך שמצאתי לנכון לציין את העובדה ההיסטורית מעל דפי המדור הזה.

כי סיפור־האהבה הידוע שלה עם **שאולי וייצמן**, בנו של **עזר** הגדול, הסתיים ב־קול דממה דקה אחרי שהוא נמשך לאורך שלושה חודשים בקול תרועה גדולה, וב־

# משנה תיסרוקת - משנה גבר

**שוש עטרי ועודד בזומנפלד**
הציפייה משתלמת

עזרתם האדיבה ביותר של אמצעי־התקשו־רת, שכיסו את פרשת היחסים הנ"ל כאילו מעורבים בה בני מישפחת אונסיס לפחות.

נגמר נגמר, מילא. אז שוש, אחרי ש־לקחה לה נשימה ארוכה יחסית, ולבד, החליטה על שינויים דראסטיים. קודם כל היא הלכה אצל הספר, שהחליף את שערו־תיה המתולתלות. וכך, מהיום חסל סדר רולים וקרולייטר וכל הצרות האחרות, שוש הולכת עם שיער חלק וזה מתאים לה משהו לא נורמלי.

כל־כך מתאים לה, שאנשים פשוט לא מזהים אותה ברחוב והיא צריכה ללכת מאחד לשני ולהגיד: שלום, אני שוש עטרי. וזה עוד שום דבר. גם חבר חדש יש לה, והוא אינו אלא **עודד בזומנפלד**, העוסק בייצוא וייבוא של בגדים אופנתיים. ואם השם שלו מזכיר לכם משהו, זה לא פלא. באותו שבוע שבו סיפרתי לכם על פרידתה של שוש משאולי, סיפרתי לכם גם על הרומן הלוהט הפורח בין עודד לבין הדוגמנית **שרה לב**. ובכן, אינני יודעת אם זו סתם מקריות, אבל עובדה, שאולי ושוש נפרדו לאחר־מכן, וגם עודד ושרה נפרדו, כל זוג בנפרד, כמובן, וכעת מבלים עודד ושוש ביחד ותאמינו לי, יכול היה להיות דווקא נחמד אם שאולי היה מבלה עם שרה. מה יש — שהכל יבוא על מקומו בשלום ונאמר אמן.

אבל הרומן של שוש אינו האחד והיחידי כרגע במשפחת עטרי. גם **גבי** הקטנה אינה מפגרת, והחבר החדש שלה הוא פשוט המיסעדן **רפי שאולי**, שיש לו גם תא־רים אחרים והמנסה לבנות את עצמו עכשיו כאיש־עסקים. אז שיהיה לכולם ב־מזל!

## לא לסמוך על הגברים!

בחיי, אכזבה כזו כמו שנחלתי בשבוע שעבר באחת המסיבות, לא נחלתי כבר מזמן.

אני מסיבה לי ככה בחברותא, ונהנית מהסביבה, מהאלכוהול ומהא־ווירה, ופתאום מציגה את עצמה בפני צעירה יפהפייה היושבת מולי, ואומרת לי: „שלום אני **דורית**.״ מכיוון שאני בחורה מנומסת השבתי בשלום, אבל מכיוון שאני גם בחורה סקרנית, שאלתי מייד, „אגב, איזו דורית?״

ואז בא הסיפור: לפני מיספר חודשים סיפרתי לכם על הצייר **אריה הרפז**, שהגדרתי אותו כהבעל האידיאלי ואז, לפחות, הייתי משוכנעת ש־ההגדרה הזו הולמת אותו. וכל זה למה? מכיוון שהאריה הזה לא הפסיק למנות באוזני את שיבחי החוקית שלו. כמה שהיא יפה ונהדרת וחכמה, וכמה שלמרות שהוא מבוגר ממנה במיספר לא־מבוטל של שנים, הוא לומד ממנה יום־יום, וכמה וכמה וכמה.

בקיצור, כמו שכבר אמרתי, הבעל האידיאלי. והנה באה דורית באותה מסיבה, ומספרת לי שזה כבר לא בדיוק כך. עובדה, אריה נמצא בקצה האחד של החדר, והיא פה. זה נגמר, והוא טוב בלדבר הרבה יותר מאשר בלעשות.

אני, אצלי אין בעיות, אני מייד ניגשת לאריה הנ"ל, שבקצה השני של החדר, לברר איתו את העניין. אחרי הכל, אני לא מעוניינת שיאשימו אותי בהונאת הציבור. אז אריה מאשר שזה נכון, והם כבר כמה שבועות לא גרים ביחד. וכשאני אומרת לו שחבל, כי דורית בחורה יפה, הוא משיב לי שיש לו גם ריחוט יפה בבית. לא היה לי חשק לשאול אותו אם גם הריחוט היפה שלו נהדר וחכם, ואם הוא לומד ממנו יום־יום וכמה, למרות שיש ביניהם תבדל של כמה שנים.

## מקיים ההבטחות

באמת, כל הכבוד! יש כאלה אנשים ש־אפשר לסמוך עליהם. מה יש לדבר, כאלה שכשהם מבטיחים הם גם מקיימים. לא חשוב מתי — מחר, בעוד שנה, בעוד שנתיים — העיקר מקיימים.

רוצים דוגמה? יש. קחו, למשל, את כתבו הצבאי של הצהרון מעריב, **יעקב ארז**. לפני כשש שנים כרעה אשתו **הני ארז** ללדת. ארז, המכונה נפוליאון בשל קומתו, היה בטוח שפרי־ביטנה של רעייתו יהיה בן־זכר. בטוח, כאילו קרא מה שכתוב עליו בשמיים.

עד־כדי־כך היה בטוח, שאפילו הזמין אולם מיוחד באחד מאולמי־החתונות ב־נתניה, הזמין מוהל, ואפילו שם בחר לו, לבן היילוד. אולם טלפון קצרצר מבית־החולים ליולדות הרס לנפוליאון את כל התוכנית. הטלפון בישר לו כי אשתו ילדה בשעה טובה ומוצלחת בת ממין נקבה, ושמה נקרא בישראל **אוריה**, אחזת ל־**עינת**, הבת הגדולה.

אך לא איש כארז יתייאש. קבל עם ועדה הוא הזמין את כל הקרואים לברית שלא היתה, כולל האולם והמוהל, לברית ש־תתקיים לבן שייוולד לו, כך הבטיח, אם לא בשנה הבאה הרי באחת השנים הבאות.

והנה, בעצם ימים אלה זיכתה הגי את בעלה בבן זכר. סוף־סוף. בדיוק שש שנים אחרי שהוא הבטיח, היא קיימה בשבילו. שיתוף־פעולה מלא. אין מה לדבר.

לבנו הפעוט קרא יעקב ארז **ירון**, על שמו של ירון זהבי מפקד חטמ"ר הידוע אחרי שבנותיו, שהן מעריצות נלהבות של ירון הנ"ל, עמדו על כך בתוקף.

מזל שהקטנות מתלהבות מספרים יותר מטלוויזיה. אחרת, תארו לכם שהיו מתעק־שות לקרוא לאח החדש פופאי, למשל, רח־מנא ליצלן.

**יעקב ארז**
הסבלנות משתלמת

# „אני מוכן לשחק עם סאדאת על סין!"

## אומר עזרא טיסונה, היוצא לסיבוב הופעות שש־בש למען המגבית

**א** לפיים עשרים ושבע שנה חיכתה ישראל שיהיה לה אלוף עולם אחד, לא חשוב במה. והנה יש: אלוף העולם בשש־בש.

עזרא טיסונה (מתחרז עם קורליאונה), 29, נשוי ואב לשניים מבת־ים, הוא היום המלך הבלתי מעורער של ממלכת השש־בש (באנגלית BACKGAMMON) העולמי. הגדול שבזמרקי הקוביות. אביר לוח ה־משולשים.

במדינות מתורבתות כמו אנגליה וארצות הברית, בהן חולקים לשש־בש את הכבוד הראוי לו, נישא שמו של עזרא בפי כל כאגדה חיה. חולקים לו כבוד מלכים. כשהוא מגיע לסיבוב משחקים ממחיזות לו משלחות עם רולס־רויסים וקאדילאקים. משלמים בעד הזכות להיות קיביצרים ליד השולחן בו הוא משחק. מהמרים על נצחונו בסכומים המגיעים לעשרות אלפי דולרים.

בקיצור, מה שבובי פישר מהווה לשחקני השחמט, מה שיוהאן קרויף מגלם לאוהדי הכדורגל, ומה שאורי גלר מייצג לחסידי הטלפתיה — זה מה שעזרא טיסונה עבור חובבי השש־בש. וכיוון שמישחק שש־בש ללא הימור הוא כמו מישחק פוקר על גפרורים, אין זה פלא שעזרא הפך לאחת גדולי המהמרים בעולם. **אלה פשוט מס־תלקים כשהם רואים את צילו. מסרבים להתמדד איתו.**

**נגשים, מנסים לחצות זה את שיטתו של השני לעבר יעדיהם, מציבים מיכשולים להתקדמות היריב ותופסים את אנשיו בשבי. אחרי כל מהלך במישחק חייב כל שחקן לעשות הערכת־מצב ולהחליט אם עליו לתקוף, להתגונן, לסגת, להציב מארב או להשתדל להרוויח זמן. שלא כמו ב־מישחקי המילחמה האחרים, הרי במישחק זה הכלים הנופלים בשבי מוצאים זמנית מחוץ למישחק, אך נשלחים לחזור לשדה־הקרב מהנקודה המרוחקת ביותר ממילד־תם, כשבפניהם דרך מפרכת*.**

המישחק העתיק, שיש עדויות כי שיחקו אותו עוד באשור הקדומה, זכה פעמיים לרנסאנס במאה העשרים. בשנות העשרים היא הפך למגיפה עולמית. בתחילת שנות ה־70' הוא החל משגע מחדש את אמריקה ואירופה. מאות אלפים משחקים אותו שם במועדונים ובסטורנירים בינלאומיים. במו־עדוני ההימורים הוא הפך פופולארי ומרתק יותר מאשר הרולטה. להיות שיקו „בקנ־מון" מעולה מהווה כרטיס כניסה טוב יותר לחברה הגבוהה הבינלאומית מאשר שחקן שחמת או ברידג'.

איך הפך צעיר ישראלי אלמוני בן־לילה לגיבור עולם השש־בש הבינלאומי? זהו סיפור הצלחה מופלא ומיוחד במינו.

עזרא נולד בירושלים לאב ממוצא תורכי ולאם ילידת עיראק. הוא התגורר בשכונת רחביה, אולם את מרבית שנות ילדותו עשה בשוק מחנה־יהודה, בבית־הקפה ה־קטן שהחזיק שם אביו, ירקני השוק, קצביו ורוכלים, היו יושבים שם שעות ארוכות וזורקים קוביות על לוח השש־בש, המחולק ל־24 משולשים, עליהם נעים 30 חיילים, 15 לכל צד, כשמטרת כל שחקן היא להע־ביר במהירות הגדולה ביותר, בעזרת זריקת קוביות, את חייליו דרך שטח האוייב ולהוציאם החוצה מקיפסת־המישחק.

כשרק הגיע לגובה השולחן, היה עזרא צופה ימים שלימים במשחקים. בגיל 12, כשהחל לעזור לאביו בהגשת תה וקפה ללקוחות, למד את המישחק ביסודיות. כשהיה בן 15 כבר לא היה שחקן שש־בש בירושלים שהיה מסוגל לגבור עליו.

באותה תקופה, כשהפסיק את לימודיו בגימנסיה רחביה, החל לעבוד כפקיד ב־אוניברסיטה. אחר־כך התגייס לצבא, הצ־ליח להשתחרר משמירות בזכות זכיותיו במישחקים. בחיים האזרחיים שלאחר מכן עבד עזרא כנהג שכיר באגד, עבר להת־גורר בתל־אביב, סייע לעסקי המיסעדות של אביו ולא הפסיק אפילו ליום אחד לשחק שש־בש.

עוד לפני שהתפרסם בחו"ל אמרו עליו בארץ שיש לו „כוח" בידיים המשפיע על זריקת הקוביות, כדי שיעלו מיספרים כרצונו. עזרא לועג לאגדה הזו. הוא מצליח במישחק באותה מידה כש־מישהו אחר זורק את הקוביות, או כש־מכונה חשמלית מיוחדת עושה זאת. „יש לי פשוט חוש וניסיון," הוא אומר.

# אלוף העולם בשש־בש

אם בישראל טרם הפך עזרא לאליל הנוער, ואם שפיגלר וניסים סרוסי מפור־סמים כאן קצת יותר ממנו, הרי זה רק **בגלל העובדה המצערת שבישראל, משום מה, נחשב השש־בש כמישחק של נחשלים.**

מי שעדיין מחזיק בדיעה זו, יש לו פשוט חור בהשכלה.

## עצבים והעזה

**כ**די להבין במה המדובר ומה גודל ההישג הלאומי, הנה כמה עובדות־יסוד על השש־בש.

זהו מישחק הפארדוכסים. במשך המשת אלפים שנות היסטוריה כונה השש־בש „מלך המישחקים" והיה גם „מישחק ה־מלכים" הרבה יותר מאשר השחמט. בניגוד לדיעה המקובלת כי זהו מישחק מזל פשוט, המוכרע על־ידי זריקת קוביות ממוספרות, ולמרות היותו מישחק קל ופשוט שכל ילד יכול ללמוד את כלליו תוך דקות ספורות, השש־בש הוא מישחק אינטלק־טואלי, המכיל בקירבו את כל היסודות המעולים שבשחמט, בפוקר ובברידג'. הוא תובע מאלה המיטיבים לשחק בו כישר אינסטינקטיבי, מוח מתימטי, עצבי ברזל, ידע פסיכולוגי, העזה ואומץ־לב.

כמו כל המישחקים הקלאסיים **ששיני הזמן לא יכלו להם, השש־בש הוא מילחמה** במיקרוקוסמוס: **שני מחנות צבאיים מת־**

## עזרא שלא־ייאמן

זה התואר שהדביקה העיתונות הבריטית לעזרא טיסונה, אחרי שגבר תוך ימים ספורים על גדולי המהמרים במועדוני לונדון במישחק השש־בש. „הוא נכנס לאולם, הניח את לוח המישחק שלו על השולחן ושאל: מי מוכן להתמודד איתי?" כתב עליו העיתון הבריטי דיילי מייל. „ואחר־כך הוא ירה בהם וחיסל אותם אחד אחד."

## המזל לא משחק

**ע**ם התפתחות המישחק באמריקה, הוא הגיע לדרגת מדע. לשחקניו יש לוחות הסתברות סטאטיסטיים המסכ־מים את אחוזי הסיכויים לגבי כל זריקת קוביות או מהלך מסויים. מבלי שלמד מתימטיקה ברמה כה גבוהה, מהמצא עזרא בתורת הסיכויים במין חוש שישי, מחשב את מהלכיו על פיה בצורה המצוררת התפעלות גם אצל פרופסורים למתימטיקה. המזל, לדעת המומחים, תורם רק 30% סיכויים לניצחון בשש־בש. שאר האחוזים הם פרי ניסיון, מחשבה וכישרון.

בהצלחתו הפתאומית של עזרא טיסונה שיחק המזל במאה אחוז. הוא יכול היה להישאר הטוב שבשחקני השש־בש בארץ ורק מיספר זעום של יושבי בתי־הקפה היו יודעים על כך. אבל המזל שיחק לו.

יום אחד, זמן קצר אחרי מילחמת יום־הכיפורים, כשהיה מחוסר עבודה, הגיע

---

* זהו גם מקור שמו האנגלי של המישחק שפירושו „מישחק אחורנית".

## בחיק הקוביה

עזרא עם אשתו רינה, בתו ובנו, בדירתם שבבת־ים. מזה שנה וחצי משמש לו הבית רק כבסיס גיחה, בנסיעותיו לטורנירים של שש־בש ומשחקי אליפות בעולם. לכמה לקח את מישפחתו.

## הסינאטור

עזרא בחברת הסינאטור ג'ון פאוארס ממדינת מסצ'וסטס, שהפך פטרונו בארה"ב, פתח בפניו את כל הדלתות אל גדולי המימשל, המשוגעים אחרי שש־בש.

שימעו של עזרא לג'ו סוזין, מיליונר יהודי הירשב במייאמי, קבלן בניין גדול ומגדל סוסי מירוץ. ג'ו, שהוא אחיה של השחקנית הישראלית בקי סוזין־פריישטאט, היא שח־קן "בקגמון" נלהב. כאשר שמע על עזרא החליט להמר עליו, דווקא בגלל היותו בלתי מוכר וידוע לגדולי שחקני השש־בש.

הוא שלח לו כרטיס טיסה ללונדון ובא אחריו לשם עם חופן דולרים רציני. נכנס איתו למועדון ההימורים הפיל הלבן ונתן לו לשחק חופשי על כספו. אחרי יומיים של מישחקים הסתכמו הפסדיו של ג'ו בכ־15 אלף דולר. הוא רצה כבר לארוז את המיזוודות ולחזור למייאמי, כשנמלך בדעתו והחליט להמר על עזרא עוד יום אחד. ביום האחד הזה הצליח עזרא לשנות את סיגנון מישחקו מהקצה צד הקצה. הוא למד את שיטת המ־שחק האירופאית והתאים לה טכסיסים מיוחדים. ביום השלישי הוא לא הפסיד כבר אף מישחק.

כאן המקום לציין כי מישחק שש־בש רציני הוא סיבוב של בין 20 ל־50 מישחקים בודדים כפי שקובעים מראש. ב־מישחק בודד הנמשך כעשר דקות, או בסידרת מישחקים קצרה יכול כל שחקן מתחיל לנצח את עזרא. זה עניין של מזל. אולם כאשר מדובר בסיבוב של 50 מישחקים, המזל כבר לא משחק תפקיד. כאן נכנסים לתמונה הידע והכישרון.

זה יומיים הפך עזרא לשם דבר בלונדון. הוא ניצח כל שחקן שהתייצב מולו. הטיסו לו שחקנים מארצות־הברית והוא גבר עליהם. שיחקו נגדו ביחידים ובקבוצות והוא ניצח.

השיא היה במשחק שנערך בהילטון של לונדון. הוא נמשך שלושה ימים רצופים בהם התייצבו מול עזרא גדולי שחקני העולם. הוא שיחק 2200 מישחקים ובסיכום ניצח את כל יריביו. בין השחקנים היה גם הזמר־כוכב המצרי פריד אל־אטרש, שהזמין אחר־כך את עזרא לעוד סיבוב מישחקים.

בתום שבועיים כבר היה שמו ידוע לכל שחקן "בקגמון" רציני בעולם. ג'ו סוזין, שהימר עליו, הרוויח בשבועיים אלה סכום השווה למיליון ומאתיים אלף ל"י.

אחרי לונדון התחילה הסחרחרת הגדולה. עזרא, הישראלי מבת־ים שקנה את השכלתו במישחק בשוק מחנה־יהודה, הפך לגלוב־טרוטר. הוא הוזמן לטורניר אליפות שנערך במלון פלאזה בניו־יורק על־ידי האגודה האמריקאית למילחמה ב־סרטן. 400 מטובי השחקנים בעולם נטלו חלק בטורניר. עזרא זכה שם במקום השני.

כעבור שלושה חודשים, בתחרות שנערכה במועדון הפאלמביי במייאמי־ביץ', בה השתתפו 300 שחקנים, שוב זכה עזרא במקום השני. ובדצמבר 1974, במשחקי האליפות שנערכו בנאסאו שבאיי באהמה, בהשתתפות כאלף שחקני שש־בש מרחבי העולם, בהם מיספר שחקנים ממדינות־ערב, זכה עזרא טיסונה במקום הראשון. הוא הוכתר בתואר אלוף העולם, זכה בגביע כסף ענק ובמכונית פיירבירד, שנשארה בארצות־הברית משום שלא היה לו כסף לשלם את המיסים עליה בארץ.

## חיים משוגעים

עיסוי ברקות מקבל עזרא טיסונה במועדון הלילה של מלון **ציזאר פאלאס** שבלאס־וגאס. בעיר ההימורים בארה"ב, שם נפוץ מישחק השש־בש, נחשב עזרא כתופעת־טבע מיוחדת, א־לה אורי גלר.

## מישחק נגד קומפיוטר

**מ**די כמה שבועות הוא חוזר לארץ למישפחתו, לידידיו ולשולחנות השש־בש, לפני שהוא ממריא שוב וקורע את האוקיאנוסים בדרכו לטורניר הנערך בקצה אחד של העולם או באחר.

לפני שבועיים חזר מטורניר משחקים בדרום־אפריקה. השבוע הוא יטוס שוב לניו־יורק למשחקי טורניר האגודה־למילחמה־בסרטן ובאוגוסט הקרוב הוא יוצא לסיבוב מישחקים בערי ארצות־הברית שכל ההכנסות מהן יהיו קודש למגבית היהודית.

הסינאטור ג'ון פאוארס, נשיא הסינאט של מדינת מסצ'וסטס, לקח את עזרא תחת חסותו והפך לפטרונו הרשמי בארצות־הברית. בזכות חסות זאת אין דלת החסומה בפניו. הוא התקבל כחבר כבוד במועדונים האקסקלוסיביים ביותר בניו־יורק וכשניסו למנוע ממנו השתתפות באחד הטורנירים התערב הסינאטור קנדי אישית כדי לבטל את האיסור.

"מה אני יכול לעשות?" מצטנע עזרא, "לא מצאתי עוד שחקן בעולם שיכול להשתוות אלי. בעולם לא יודעים איך להסביר את זה. אנשים חושבים ששש־בש זה מישחק קטן. אבל זה מישחק יותר מסובך משחמת. בכל מהלך יש אלפי אפשרויות, ורק שחקן בעל ניסיון ועם חוש למישחק יודע לבחור את האפשרות הטובה ביותר.

"שמעתי," אומר עזרא טיסונה, "שגם הנשיא סאדאת משוגע על שש־בש וחושב את עצמו לשחקן גדול. אהלן וסהלן! שיזמין אותי למישחק. אני מוכן לשחק איתו על סיני או על השלום. אין מה לדאוג. אני לוקח אותו על בטוח!"

## ניצחון על אלביס

בין אלה שניסו את כוחם בהתמודדות עם עזרא היו גם אלביס פרסלי, פרנק סינטרה, דורים דיי וג'ון סקלי, שגריר ארה"ב באו"ם. עזרא, כמובן, גבר על כולם, בקלות מדהימה.

# העולם הזה

## פרשת ביונסקי שניה?

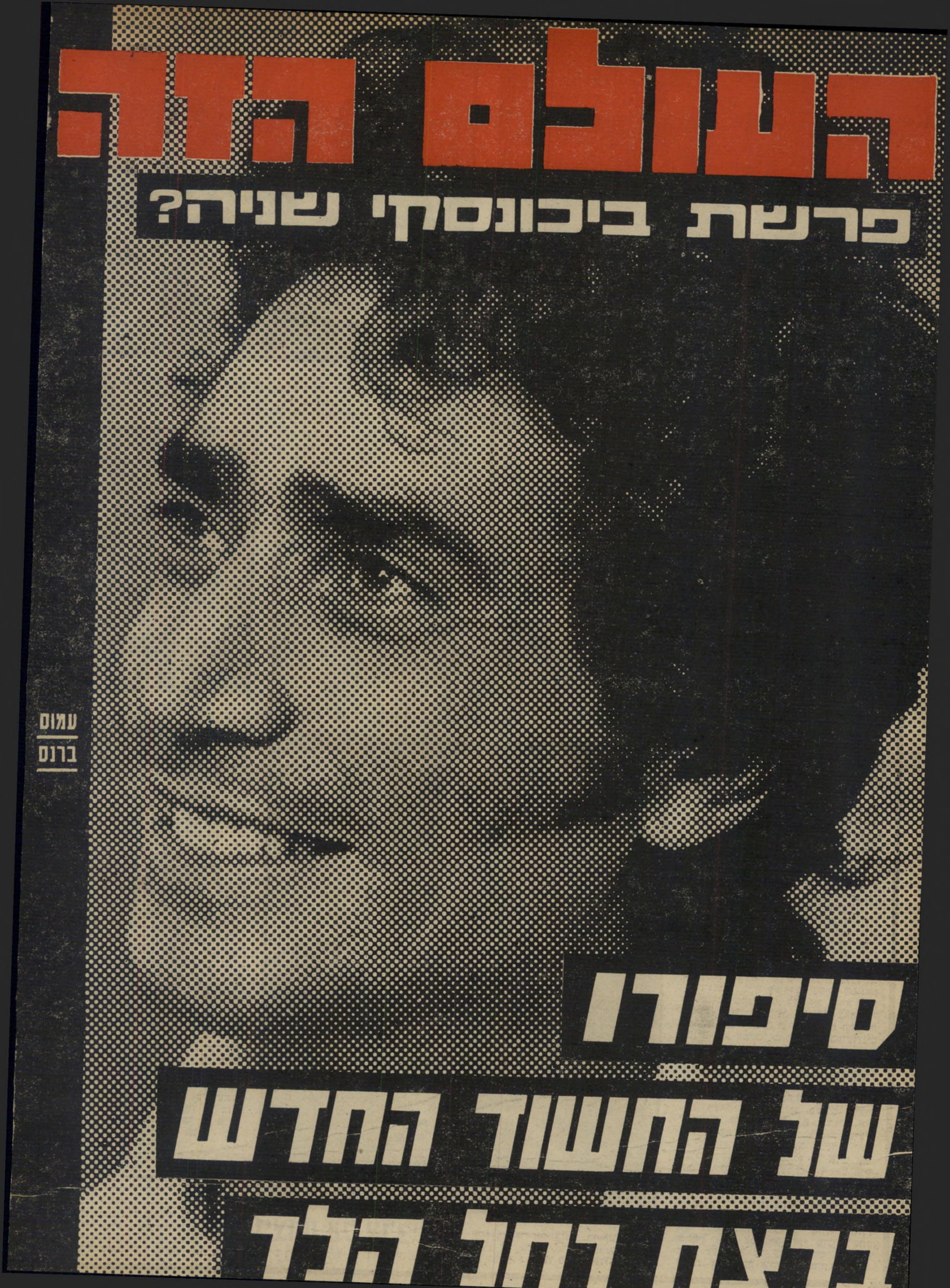

עמוס ברנס

# סיפורו של החשוד החדש ברצח רחל הלר